5e Jaargang. Donderdag 29 April 1926. No. 186.

Verschijnt dagelijks, Zon-en Feestdagen uitgezonderd. Abonnementsprijs in de stad en te Malang f 7.50; elders f 10.—, buitenland f 12.— bij vooruitbetaling.

Maandabonnement voor Soerabaia en Malang f 2.50; elders f 3.50.

Telefoon: uitsluitend voor de redactie Z. 2000. Bureau en huis Hoofdredacteur Juliana-Boulevard 14, Z. 2296; huis redactie Z. 2769.

DE INDISCHE COURANT

Directeur-Hoofdredacteur: W. BELONJE.

Uitgeefster: N. V. Mij. tot Exploitatie van De Ind. Crt. te Soerabaia. Telefoon Handelsdrukkerij Z. 2190. Administratie, expeditie en advertenties Telefoon Z. 2001.

Tarief voor advertenties:
Gewone advertenties f 0.40 per regel, minimum 10 regels.
Vraag en Aanbod: minimum 8 regels f 3.20 per plaatsing.
Familieberichten: 10 regels f 2.50.
Bij abonnementen belangrijke korting.

EERSTE BLAD.

Dit nummer bestaat uit drie bladen.

BERICHT.

Teneinde op tijd te kunnen verschijnen, zijn wij genoodzaakt om advertenties, welke na elf uur bij ons binnenkomen, tot den volgenden dag aan te houden.

Onzen adverteerders wordt beleefd verzocht met deze regeling wel rekening te willen houden.

De administratie.

Démenti.

Met een doode musch heeft het *Soer. Handelsbl.* zich blij gemaakt. Tot die conclusie komt wel eenieder, die de verklaring van mr. J.J. Tichelaar in ons nommer van gisteren gelezen heeft.

In klare taal, welke niet kan worden misverstaan, heeft deze organisator de veronderstelling van het *Soer. Handelsbl.*, als zou in de oprichting van het plaatselijk comité een begin van uitvoering van de vorming van een blank front moeten worden gezien, afgewezen. Er is geen sprake van. De organisatie beoogt slechts het vormen van een front van allen, onverschillig van welk ras, welk geloof of welken stand, die het gezag in deze landen niet in handen van de communisten gelegd wenschen te zien.

Van de zijde van het bestuur gewerd ons een soortgelijke verklaring. Het bestuur heeft van den aanvang af iedere organisatie ontraden. Maar een deel der burgerij bleef er prijs op stellen blijk te geven van zijn ernstigen wil om deagewenscht der overheid hulp te verleenen bijaldien de destructieve elementen mochten trachten om de orde en de rust te verstoren. Het bestuur kon zich daar niet tegen verzetten. En toen het de zekerheid had verkregen, dat aan de nieuwe organisatie elk agressief karakter ontnomen was, kon het zijn aanvankelijke bezwaren laten vallen. Trouwens, de totstandkoming van deze organisatie was ook niet afhankelijk van den steun of de medewerking van het bestuur, dat slechts kon trachten om de beweging in goede banen te leiden.

De verklaring van mr. Tichelaar en die van het bestuur dekken elkaar volkomen. Er is dus geen enkele reden om zich over het doel van de nieuwe organisatie ongerust te maken. Zij wil slechts zijn een instrument, dat, zoodra het noodig mocht zijn, tendienste van de overheid kan worden gesteld.

Ook de vraag of een uit te breken staking een politiek dan wel een economisch karakter draagt, wordt dus niet in eigen boezem beantwoord. De beantwoording daarvan wordt geheel en al aan de overheid overgelaten. *Zij* bepaalt het tijdstip waarop de burgerij haar hulp verleent.

En zoo is 't goed.

Aan staatjes in den staat bestaat geen behoefte, en al blijven wij, mèt het bestuur, de vorming van een organisatie als nu in den maak is overbodig achten — er is geen enkele reden om te veronderstellen, dat de middelen, welke tendienste van de overheid staan, ontoereikend zouden zijn om het communistisch kwaad met vrucht te bestrijden — principieel bezwaar tegen het treffen van zuivere voorzorgsmaatregelen kan niet bestaan.

Maar...

Wanneer het comité er niet aan denkt om ras tegenover ras te plaatsen, wanneer het inderdaad de hulp van eenieder, onverschillig van welk ras, aanvaardt, waarom draagt zijn samenstelling dan zulk een eenzijdig, zulk een uitgesproken Europeesch karakter? Indien het waar is, dat tallooze Chineezen en Inlanders bereid zullen zijn om te trachten elke politieke actie van de zijde der communisten te breken — en het *is* waar — waarom dan niet een vertegenwoordiger van deze bevolkingsgroepen in het comité opgenomen?

Ook de schijn, dat bij de samenstelling van het comité rassensentimenten de overhand hebben gehad, dient vermeden te worden.

Want hoe licht zal de Inlandsche bevolking niet geneigd zijn om in het comité te zien een Europeesche organisatie, welke zich speciaal ten doel stelt om onder alle omstandigheden tegenover háár stelling te nemen. En zoodra het pigment spreekt, zwijgt het verstand en wordt elke zuivere beoordeeling onmogelijk gemaakt.

Wij blijven dan ook tot groote voorzichtigheid manen, hoezeer ook overtuigd van de goede bedoelingen der initiatiefnemers en hoezeer ook gerustgesteld na het duidelijk *démenti*, aan de voorstanders van het blanke front gegeven.

Het groene hout.

Wij zetten hiermede onze bespreking van het opzienbarende rapport van de commissie uit den Volksraad betreffende het nog sensationeeler verslag van de Algemeene Rekenkamer over het jaar 1924 voort.

De commissie zegt omtrent:

"De Staatsspoor. De commissie meent in het bijzonder de aandacht te moeten vestigen op de paragrafen 27, 28, 29, 30, 31, 32, 34, 35 van het verslag.

Zij is van oordeel, dat aan de daarin gesignaleerde onhoudbare toestanden bij de administratie der Staatsspoor- en tramwegen een einde moet worden gemaakt. Met belangstelling zal zij de zaakbetrekkelijke mededeelingen in het volgend verslag der Algemeene Rekenkamer afwachten, om daarna haar verdere houding ten deze te bepalen.

Er zijn dus ook „onhoudbare toestanden" bij de administratie der S. S.

Het is jammer, dat we daarvan niets méér mogen vernemen!

Maar overigens.... wat deden de honderden hoogere en lagere S S.-autoriteiten — volgens een op authentieke gegevens gebaseerde berekening van onze hand, van eenige jaren geleden, „uitgegroeid" tot een corps van leidende ambtenaren, dat ongeveer drie maal zoo groot was als vóór de reorganisatie van 1917 — om aan die „onhoudbare toestanden" een einde te maken? En wat hebben zij vroeger gedaan om deze ergerlijke toestanden te voorkomen?....

Niet betaalde houtleveranciers. De Kamer wijst erop, dat zij naar aanleiding van een voorstel van den directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel om mede te werken tot de reconstructie van een houthandelmaatschappij en tot een nadere regeling van het door die maatschappij aan den Lande nog verschuldigd zeer belangrijk bedrag wegens leveringen gedurende 1921 van gouvernementshout, omtrent welk voorstel het advies der Kamer werd gevraagd, der regeering in overweging gaf genoemd departementshoofd te vragen, welke middelen konden worden aangewend om te voorkomen, dat door niet-betaling van nog verschuldigde bedragen wegens houtleveringen door den Lande, groote benadeeling van de schatkist plaats vond.

De directeur deelde mede, dat zijn ambtsvoorganger reeds bij schrijven van 21 September 1921 een voorstel had ingediend, beoogende om bij perceelscontracten het vorderen van zakelijke zekerheid of een bankgarantie mogelijk te maken. Dit voorstel nu was tot 19 Januari 1925 (dus gedurende ruim 3½ jaar) nog in behandeling bij het departement van Justitie en bij het afsluiten van het jaarverslag (1 Maart 1925) nog niet afgedaan. De commissie meent een dergelijke trage afdoening van zaken ten zeerste te moeten betreuren.

Het wordt eentonig! Ook hier is wederom geen sprake van plichtvergeten ondergeschikte ambtenaren.

In 1921 levert het gouvernement hout — tot een zeer belangrijk bedrag! — aan een houthandelmaatschappij. En die kongsie blijkt niet te kunnen betalen.

Een departementshoofd stelt daarom een regeling voor — die er al vóór dien tijd had moeten zijn geweest — waardoor zakelijke zekerheid of een bankgarantie mogelijk zou kunnen worden voor zulke gevallen, opdat het gouvernement niet opnieuw zulke ernstige „stroppen" zal behoeven te lijden.

En zijn collega van justitie houdt dit belangrijke en noodzakelijke voorstel meer dan drie jaren onder het loodje!

En zulke lieden maken promotie, gaan na een „eervolle" carrière, mèt den dank der regeering voor àl hetgeen zij „voor den lande" hebben verricht, met pensioen, als zij geen lid van den Raad van Indië worden!!....

WIE ZAL DAT BETALEN?

Pameungpeuk is een schilderachtig gelegen plaatsje dichtbij de baai van Tji Laoet Eureun gelegen aan de Zuid kust van Java. Het heeft duinen en een mooi, breed strand waar de wateren van den grooten Oceaan komen aanzwellen om, hoog opschuimend in het stralende licht, met donderend geluid neer te storten.

Daar ligt ook, in de woelende, kokende en sissende wateren, het eenzame rotsblok waarop de laatste zoon van Kijahi Siliwangi, den laatsten koning van het Rijk van Padjadjaran, gedurende vele jaren als tapa[1]) zat, daar zal ook, van uit het Zuiden de Bevrijder komen, de Rechtvaardige, die de oude grootheid en glorie zal doen herleven.

Tusschen Papandajan en Tjikoerai slingert zich daar, van Garoet uit langs Tjisoeroepan en Tjikadjang, een weg heen, langs loodrechte rotswanden hier, langs duizelingwekkende diepten daar, nu eens door het sprookjesachtige decor van het ongerepte woud, waar alleen de tjikoekoer[2]) zijn melodieuzen slag doet hooren, dan over hoogten, waar blanke wolken uit het lage land opstijgen.

Waar vroeger aan het strand een schamele pondok stond, is thans een keurig hotel verrezen, niet groot, maar van modern comfort voorzien. Gij kunt er heerlijk zwemmen en baden in de zee, terwijl de jachtliefhebber hier een uitgestrek terrein vindt waarin hij naar hartelust kan ronddwalen.

Het plaatsje Pameungpeuk zelf is zeer welvarend, de huizen zijn er keurig en alle netjes ompaggerd, de bevolking, vreemd aan het groote-stads'even, leeft nog volgens de oude tradities. Het land tusschen Garoet en het zuiderstrand behoort tot die breede strook, die met den naam van Djampangs wordt aangeduid, een streek met een tamelijk dun gezaaide bevolking en waar nog slechts weinige landbouwondernemingen verspreid liggen. Hier zijn het voornamelijk de rubberondernemingen Lendra-Estate, Boemisari, Tjandong, Miramare, Nagara, Bangsasinga, Tjidompet en Neglasari.

Het doortrekken van de spoorlijn Tji-Batoe Garoet tot Tjikadjong, waarvoor reeds jaren geleden de plannen werden ontworpen, en waarmede dan nu eindelijk een begin zal worden gemaakt, zal aan de ontwikkeling van die streek zeer ten goede komen. Want de afvoer van producten naar Pameungpeuk is vrij kostbaar en de verscheep van Tji-Laoet-Eureun naar Tjilatjap aan allerlei bezwaren verbonden en daardoor praktisch onmogelijk. De bevolking zou er tot grooter welvaart komen zoo zij haar voortbrengselen gemakkelijker ter markt kon brengen.

In de bekende jaren van groote voedselschaarschte bleek dat hier een overvloed van rijst aanwezig was. Alleen de middelen, om die naar elders te vervoeren, ontbraken.

Deze streek nu, die de factoren voor een snelle ontwikkeling bevat, wordt op een verschrikkelijke wijze geteisterd door de malaria. Gedurende Januari en de eerste helft van Februari van dit jaar sterven er in het onderdistrict Pameungpeuk in één week zestig lieden op een totaal aantal inwoners van 8168 en 214 in zes weken in het geheele district op een bevolking van 26500 inwoners.

Deze cijfers zijn ontstellend. En waar zij zijn ontleend aan de officieële opgaven van het Inlandsch binnenlandsch bestuur, kan men veilig aannemen dat ze in geen geval aan den hoogen kant zijn. Hierbij is niet opgenomen het aantal sterfgevallen op omliggende ondernemingen. De districtshoofdplaats ligt „slechts" 84 K.M. van de naastbijgelegen artsenstandplaats Garoet. *De gewestelijke gouvernementsarts bezoekt deze streek als regel slechts eens in de drie maanden.*

Nadat van Europeesche en van Inlandsche zijde de dienst voor de volksgezondheid op dezen onhoudbaren toestand was gewezen, werd aan de Indisch arts te Garoet opgedragen twee maal per week polikliniek te houden te Pameungpeuk, terwijl aldaar voor onbepaalden tijd een mantri-verpleger werd geplaatst voor de verstrekking van medicijnen aan de bevolking.

Een en ander heeft er toe geleid dat op initiatief van den heer Ament, den beheerder van Lendra-Estate, door beheerders van andere ondernemingen een rekest werd verzonden aan het hoofd van den dienst voor de volksgezondheid. Zij verzoeken daarin de plaatsing van een (Europeesch of Inlandsch) arts te Pameungpeuk, een polikliniek, resp. een eenvoudig ziekenhuis met apotheek, en aanstelling van één of twee mantri-verplegers, en bieden aan om gedurende drie jaren daarvoor maandelijks een bedrag van f 960.— als bijdrage in de kassen te storten, welke termijn bij gebleken noodzaak telkens opnieuw kan worden verlengd. Rekwestranten wijzen er op, dat het hier niet in de eerste plaats een ondernemingsbelang geldt, doch dat de welvaart van de geheele bevolking bedreigd wordt. De aangeboden bijdrage zal ook niet gaan ten koste van de door ondernemingen gratis verstrekte geneesmiddelen, welke voor elke onderneming afzonderlijk gemiddeld een 200 gld. per maand bedragen. Als tegenprestatie verzoeken zij alleen dat elk dier ondernemingen twee keer per maand door den aan te stellen arts zal worden bezocht.

De Garoetsche planterskring heeft zijn sympathie met deze plannen betuigd.

Van den Garoetschen regentschapsraad zal eveneens subsidie worden verzocht. Tot op heden werd van het hoofd van den dienst voor de volksgezondheid op dat rekest nog geen antwoord ontvangen. Vermoedelijk hangt dit samen met de nog te nemen beslissing op de vraag of deze dienst al of niet aan de Provincie zal overgaan.

Wel ontvingen rekwestranten onder dagteekening van 27 Maart j.l. een schrijven van den gewestelijken gouvernementsarts te Tasikmalaja dat, naar den inhoud te oordeelen, als zoodanig bedoeld is. Daarin wordt medegedeeld, dat de dienst der volksgezondheid gaarne bereid is, zooveel mogelijk tegemoet te komen aan de behoeften der streek „Er is echter", zoo staat er letterlijk, „geen arts beschikbaar en mede op grond daarvan geeft de D.V.G. er de voorkeur aan, samenwerking te zoeken op de volgende basis:

1e. De planters stichten een vereeniging met rechtspersoonlijkheid en deze vereeniging exploiteert een ziekenhuis met 10—25 bedden, onder beheer van een Europeeschen of Indischen arts;

2e. Het gouvernement kent de volgende reglementaire jaarlijksche subsidie toe:
a. f 1200 voor een Ind., of f 3500 voor een Europ. arts.
b. f 600 voor een Europ. verpleegster, of f 240 voor een Inl. verpleegster.
c. enz...

Men ziet het, de rollen worden netjes omgekeerd en het gouvernement schuift de zorg voor de gezondheid der bevolking bij een sterftecijfer van gemiddeld 60 per mille en per jaar eenvoudig op de schouders van de ondernemingen. Geen arts beschikbaar, maar een begrootingsoverschot van 100 millioen!

„En *mede* op grond daarvan...." Er zijn dus blijkbaar nog andere redenen dan die werden opgegeven. Het gouvernement heeft geen arts beschikbaar, bekommert zich echter weinig om de vraag waar dan die ondernemingen eventueel een arts vandaan moeten halen. En nogmaals wijs ik er hier met nadruk op, dat het hier niet in de eerste plaats om het belang van de ondernemingen gaat en dat een vergelijking met Sumatra's Oostkust, waar men met ingevoerde contractkoelies werkt, niet opgaat.

Van harte hoop ik dan ook, dat niet alleen de Garoetsche planterskring, maar ook de regentschapsraad van Garoet krachtig zullen protesteeren tegen elke poging om de overheidstaak (en die is het in het onderhavige geval) met een beleefde buiging en een „doe het maar zelf" af te wentelen op particulieren.

Alleen reeds de vraag bij wie de bevolking hulp moet zoeken als die van particulieren, om welke reden dan ook, niet meer wordt verleend, moest tot de erkenning voeren dat *deze* oplossing in geen enkel opzicht aanvaardbaar is.

Er wordt hier *) getracht een zeer onzuiver beginsel te stellen.

Si Pantek.

*) En ook in Besoeki Red.

[1]) Tapa, Skr. Tapas, asceet.
[2]) Boschduif.

D. M. BOILER-ENAMEL
ANTIKETELSTEEN-OPLOSSING
VRAAGT PROSPECTI EN OFFERTE
Agenten voor NED.-INDIË:
N. V. Het Technisch Bureau VRAAG en AANBOD
201 bdf SOERABAIA.

BINNENLAND.

De financieele verhouding.

Men meldt ons dd. 27 dezer uit Weltevreden:

In de op 26 dezer gehouden, door prof. Stibbe voorgezeten, vergadering van de commissie, ingesteld voor de overweging van de vraag op welke wijze de financieele verhouding tusschen het land, de provincies, gemeenten, regentschappen en andere autonome ressorten dient te worden geregeld, is — naar Aneta verneemt — een schema vastgesteld voor de verdere werkzaamheden der commissie. Bij den verderen arbeid zal met vrucht gebruik gemaakt kunnen worden van de intusschen, ingevolge de daaromtrent in de eerste vergadering genomen beslissing, ingekomen beschrijvende nota's betreffende tal van onderwerpen, welke met het vraagstuk verband houden.

Teneinde een ook voor onderlinge vergelijking bruikbaren grondslag te verkrijgen ter beoordeeling van de behoeften der bestaande autonome gemeenschappen, is besloten de begrootingen der locale ressorten om te werken naar een bepaald schema, een zoogenaamd normaal-budget. In dat uniforme schema zullen de voor 1926 geraamde gewone en buitengewone uitgaven en inkomsten ressortsgewijs worden vastgelegd, waarna de vraag in overweging zal worden genomen of, en zoo ja, door de opbrengst van welke Landsbelastingen de uitkeeringen — welke naar het algemeen oordeel der commissie zooveel mogelijk dienen te vervallen — kunnen worden vervangen.

Aan de regeering zal worden voorgesteld, ter verzameling van de benoodigde gegevens, zoo mogelijk twee personen ter beschikking van den voorzitter der commissie te stellen, die zich onder diens leiding geheel aan dezen arbeid kunnen wijden en desnoodig plaatselijk inlichtingen kunnen inwinnen.

Eerste Indonesisch Jeugd-congres.

Het eerste Indonesische Jeugd-congres zal te Weltevreden plaats hebben van 30 April tot 2 Mei a.s., in het gebouw van de Vrijmetselaarsloge, Waterlooplein.

Vrijdagavond, 30 April, 8 u. n. m. openingsrede van den voorzitter en lezing van den heer Soemarto over „De Indonesische Eenheid."

Zaterdagavond, 1 Mei, 8 u. n.m., lezing van den heer Bahder Djohan over „De toekomst van de vrouw in de Indonesische samenleving", welke lezing aangevuld wordt door Mej. S. Adam.

Zondagmorgen, 2 Mei, 9 u. v.m., lezing van den heer Jamin over „De toekomstmogelijkheden van de Indonesische talen en letterkunde" en na de pauze lezing van den heer P. Pinontoan over „De taak der godsdiensten in de nationalistische beweging."

Hierna sluitingsrede van den voorzitter, den heer Tabrani, en des avonds om 8 uur gemeenschappelijk diner in restaurant Insulinde te Petjenongan.

Op alle vergaderingen is debat toegelaten. (*Java Bode.*)

Weer een fraude.

Bij een kas-opname in het postkantoor te Serang werd bij een Inlandschen assistent een tekort van f 100 geconstateerd.

De betrokkene gaf, bij nader onderzoek toe, het geld tijdelijk uit de kas te hebben genomen, om.... daarmede een broer, die in Bandoeng studeerde te steunen. Hij was voornemens het tekort weer aan te zuiveren, doch de onverwachte inspectie belette hem dit plan uit voeren.

De zaak is aan de justitie overgegeven; den betrokken assistent, die het geld natuurlijk ter gelegenheid van den lebaran heeft noodig gehad en opgemaakt, is de toegang tot het postkantoor ontzegd.

(*Bat. Nwsbl.*)

Irrigatiewerken.

Machtiging is verleend om in daghuur, overeenkomstig overgelegde teekeningen, te maken het tweede gedeelte der werken tot verbetering der bevloeiing van de delta tusschen den ouden Rambatan-arm en den Tjimanoek-arm in de afdeeling Indramajoe van West-Java.

De kosten zijn geraamd op f 68.700 aan geld en f 4000 aan bouwstoffen van den lande. De in 's lands voorraad ontbrekende bouwstoffen zullen, behoudens contracten van levering, ondersbands worden ingekocht.

HET GEWEST SOERABAIA.

De economische toestand

Aan het verslag van den economischen toestand der Inlandsche bevolking, reeds in dit blad besproken, ontleenen wij het volgende betreffende den economischen toestand van het gewest en de stad Soerabaia.

Het gewest.

Inkrimping en uitstel van groote werken vond sedert 1921 plaats bij de haven, de marine, assaineering en irrigatie S.S. en B.O.W., gewestelijke en gemeentelijke werken, terwijl overheids- en particuliere bedrijven los en vast personeel afdankten.

Slechts enkele cijfers zijn bij benadering te geven. De gemeente Soerabaia verminderde haar aantal werklieden met 400, de lederfabriek Wonotjolo bracht haar personeel van 300 op 50 man terug, de Bataafsche Petroleum Maatschappij ontsloeg 100 man.

Sluiting van particuliere ondernemingen betrof in het algemeen de kleinere onder haar. Een uitzondering vormt alleen de Ned.-Ind. Scheepstimmerwerf te Gresik, die in 1923 haar bedrijf met 500 werklieden stop zette. De overige inkrimpingen waren minder ingrijpend, n.l., samenvoeging van de machinefabriek „De Volharding" met die der firma Du Croo en Brauns, de opheffing der kleinere scheeptimmerwerf „Grissee", van een houtzagerij, de machinefabriek „Vitesse", de dakpannenfabriek „L'Expoir" en „Karangtengah" te Karanggilang en eenige kleinere steenbakkerijen aldaar, van een Europeesche en vier Inlandsche kalkbranderijen te Patjiran (afd.-Noord-Soerabaia) een rijstpellerij en een tabaksopkoopondernemning te Babad (zelfde afdeeling). Eenige honderden koelies hebben dus elders bezigheid moeten zoeken.

Bij de beoordeeling van de welvaartstoestanden in dit gewest moet onderscheid worden gemaakt tusschen het Noordelijk en het Zuidelijk deel. De landbouw, ook in deze residentie het voornaamste middel van bestaan, kan in eerstgenoemd deel niet tot ontwikkeling komen tengevolge van bodemarmoede en gebrek aan bevloeiingswater. Oogstmislukkingen komen ieder jaar voor. Velen der bevolking zijn daarom gewoon ter hoofdplaats Soerabaia gedurende enkele maanden loonarbeid te gaan verrichten en verdienden daarmede tot 1920 zeer behoorlijk den kost.

Dit is sedert 1921 anders geworden. Verminderde werkgelegenheid bracht loondaling mede; in de kalkbranderijen van Noord-Soerabaia vielen de loonen sedert 1920 van 70 op 35 cent terug. Op de dessa-vergaderingen in de deze streek is de absentie tegenwoordig gering, vergeleken bij vroegere jaren.

Men heeft hier een voorbeeld van een door de natuur misdeelde streek, die haar bevolking niet kan voeden en daardoor economisch van buiten die streek werkende factoren afhankelijk is. Ongetwijfeld is hier in vergelijking met 1920 tot een achteruitgang in welvaart te besluiten, waarschijnlijk is men thans ongeveer op het economisch peil van vóór den oorlog afgedaald.

Hetzelfde kan worden geconcludeerd ten aanzien van het economisch overeenkomstig gestelde eiland Bawean. Ook hier is verminderde uitzwerming. Tot vóór enkele jaren vervoerden de K. P. M. booten geregeld 600 á 800 Baweaansche koelies naar Singapore, Soerabaia en andere plaatsten, thans in den regel niet meer dan 100 á 150 man.

Een niet te onderschatten tegenwicht bij de bovengeschetste algemeene inkrimping van werkgelegenheid vormt echter de in Zuid-Soerabaia werkende suikerindustrie, die onverminderd arbeidskrachten vraagt. Een groote toeloop van werkzoekenden uit alle streken heeft wel is waar de door de ondernemers uitgekeerde loonen eenigermate beïnvloed, doch men vergete niet, dat tal van werkzoekenden hier een open deur vonden, en de prijzen der eerste levensbehoeften eveneens gedaald zijn. Uit Modjokerto wordt gerapporteerd, dat de loonen voor geschoolde werklieden van 1913 tot 1920 stegen met 50 á 70 pCt., in 1922 met 15 pCt. daalden, en tot heden op dat peil bleven. De koelieloonen stegen van 1913-1919 met 35 á 40 pCt. en daalden in 1922 met 10 á 15pCt. In de afdeelingen Djombang en Sidoardjo ondergingen de loonen eveneens wijzigingen.

Tegenover een vermindering in de vraag naar werkrachten in vele bedrijven, kan derhalve ten aanzien van de landelijke bevolking in het Zuidelijk deel van dit gewest worden gewezen op de onverminderde werkzaamheid in den inheemschen landbouw en in de Europeesche suikerindustrie, op de daling der voedselprijzen, alsook ten slotte op een verbetering, die zich vooral in het bouwbedrijf, dat zeer heeft geleden, begint te openbaren. Het behoeft geene verwondering noch ongerustheid te wekken, dat een gewest als het besprokene dat economisch hoog ontwikkelde deelen telt, gelijk het Zuiden en de hoofdplaats zelve, krachtig reageerde op de schommelingen die de wereldmarkt na 1920 ontwrichtten. Het verwachte herstel van Europeeschen handel en nijverheid zal ongetwijfeld ook aan de landbevolking ten goede komen.

De stad

Thans moge een en ander met betrekking tot de stadsbevolking worden in het midden gebracht. In bijna alle lagen dezer bevolking is economische achteruitgang merkbaar. Men moet echter de hausseperiode in deze groote stad, met name in de jaren 1919 tot en met 1921, uit aanschouwing hebben gekend, om te weten dat zoodanige teruggang niet alleen onafwijsbaar, doch uit menig oogpunt wenschelijk is geweest. Zoo ergens in N.I. vertoonde toen het welvaartspeil der Inlandsche bewoners van Soerabaia uitwassen in den vorm van arbeidsschuwheid en toegeven aan zucht naar vermaak, waarvan geen weldenkende de meening zal zijn toegedaan dat daarmede in welk opzicht dan ook, het belang hunner blijvende welvaart werd gediend. De achteruitgang moet dus worden gezien in het licht van noodzakelijk herstel van een verstoorden evenwichtstoestand.

Daarbij worde ook niet uit het oog verloren, dat vele Inlandsche neringen nauw verband houden met den economischen toestand van de talrijke Europeesche bevolking dezer groote handelsstad, welke bevolking evenzeer in welvaart is achteruitgegaan.

Vele kleine neringdoenden zooals karrenverhuurders steen- en pannenbakkers, schoen- en kleermakers en waschlieden, konden zich niet meer staande houden en gingen in loondienst bij meer kapitaalkrachtige Europeesche en Chineesche bedrijven over.

Alleen de Inlandsche huiseigenaren behielden hun welvaart. Wel daalden de prijzen, die zij bij verhuur hunner huizen voor bewoning of nijverheidsdoeleinden konden bedingen, doch met die daling ging een gelijksoortige beweging der prijzen van andere artikelen gepaard. De positie dezer weliswaar kleine groep ontleent haar kracht dan ook eenvoudig hieraan, dat men hier te maken heeft met enkele weinigen die van kapitaalvorming weten, en dus minder afhankelijk zijn van economische schommelingen dan het gros, dat van de hand in den tand leeft.

Van de meer intellectueele groepen der bevolking is geen groot percentage werkloos.

Door de inkrimping verloren weliswaar meerderen hun werk, doch dezen konden langzamerhand, de door overlijden of pensionneering openvallende plaatsen innemen. Een deel der bij de S. S. ontslagen stakers werd weer in dienst genomen, de rest keerde terug naar hun dessa's.

Voor de jongere intellectueel ontwikkelden is momenteel weinig werk te vinden. Afgestudeerden van de H.B.S. de Middelbare Technische School, de M. U. L. O. Kweek- en normaalscholen, de ambachts- en Hollandsch-Inlandsche scholen vinden weinig gelegenheid om hun ontwikkeling productief aan te wenden. Technisch opgeleide jongens werken als volontair of als gewoon man-doer op een dagloon van f 1.

Landsdiensten, die vroeger minder aantrekkingskracht op deze jongelieden uitoefenden zooals het Inlandsch bestuur, hebben thans candidaten genoeg. Voor de hooger ontwikkelden staat echter nog een ruime arbeidsmarkt open, uitgezonderd wellicht momenteel voor de op technisch gebied geschoolden.

Wat de woningtoestanden betreft, zijn die voor de hooger besproken meer intellectueele groepen hoogst ongunstig. Samenwoning van meerdere gezinnen is het middel, dat door velen wordt aangegrepen om de nog steeds hooge woninghuren te kunnen betalen.

Terugkeer naar het land is alleen geconstateerd bij hen die daar naaste familieleden hebben wonen. Dat zijn in den regel losse werklieden, die thans de behulpzame hand bij het veldwerk bieden dan wel geheel op hun gastheer teren.

Probolinggo.

Onze correspondent aldaar meldt:

Vacantiekolonie.

Tot voorzitter der afdeeling Probolinggo van 't Genootschap van kinderherstellings- en vacantiekolonies is benoemd de heer Zuiderhof alhier. Moge met de benoeming van dezen actieven vereenigingsleider de afdeeling wederom opbloeien en in de komende vacantie voor ettelijke Probolinggosche kindertjes de gelegenheid openstellen om in één der koloniehuizen herstel van krachten te vinden en herwinning van de niet te genoeg te waardeeren gezondheid.

Passars.

In verband met 't feit, dat de laatste weken geen pestgevallen meer voorgekomen zijn, is wederom vergunning gegeven de gemeente-passars tot vier uur 's namiddags open te houden.

't Ontwerp voor de verbetering van beide passars is reeds klaar. De totale onkosten zullen ca. 28 mille bedragen. Hiervoor worden op den ouden passar alle vloeren gecementeerd, wordt 'n keurige vleesch- en vischloods gebouwd; komen aan den voorkant aan den postweg elf toko'tjes, worden op beide passars voldoende badgelegenheden en W. C.'s gebouwd, terwijl alle afrasteringen van beide passars vernieuwd worden. De opbrengsten motiveeren de uitgave van dit op 't oog groote bedrag ten volle.

Vermoedelijk zal in 't begin der volgende maand een aanvang gemaakt worden met de vernieuwingen en verbeteringen.

De pest.

Pestgevallen in de Indische haven:
In de week, eindigende 3 April: Geen;
In de week, eindigende 10 April: Cheribon 4 en Soerabaja 1.

Overdracht.

De regeering heeft toegestemd, dat de door het Sultanaat van Pontianak aan J. Egerton Wood verleende mijnconcessies Mandor I, II en III worden overgedragen aan de te Bandoeng gevestigde N.V. Anglo-Chinese Mining Corporation.

Muntzuivering.

Vastgesteld zijn twee ordonnanties, regelende de verdere muntzuivering op Sumatra.

Pisuisse.

Solo, 29 April (*Partic.*) Door de welwillende medewerking van den huurder van den schouwburg was het mogelijk, dat het gezelschap Pisuisse gisteravond hier kon optreden.

Het publiek was opgetogen en juichte het gezelschap geestdriftig toe.

P. K. I. en Sarikat Rajat.

Semarang, 29 April (*Aneta*) *Het Dagblad* verneemt, dat de afdeelingen van de P. K. I. en de Sarikat Rajat te Semarang op 29 April ontbonden zullen worden.

Zedenmisdrijf.

Weltevreden, 29 April (*Aneta*). Naar wij vernemen, is rechtsingang verleend tegen den hoofdpenghoeloe van Batavia hadji Mohamadhassan, in verband met het zedenmisdrijf.

Officieele mutaties.

Weltevreden, 29 April (*Aneta.*) *Belast* met de functie van hoofdambtenaar bij den technischen postdienst, Koppen.

Benoemd tot onderwijs le kl. te Padang, Rockx.

Verleend een jaar verlof aan den directeur van de Muloschool te Koetaradja, Gouwentak;

acht maanden aan den onderwijzer 1e kl. te Tasikmalaja Harp;

idem aan den idem te Benkoelen Van Nieuwenhuizen.

Belast met de functie van ambtenaar bij het credietwezen, Bezemer en Vetter.

Overgeplaatst van Semarang naar Timor de controleur 1e kl. Coolhaas.

Ingetrokken de plaatsing in West-Borneo van den idem Jacobs.

Overgeplaatst van Soekaboemi naar Padang de ondercommisaris der politie Kodde.

STADSNIEUWS.

SOERABAIA, 29 APRIL 1926.

Verjaardag Prinses Juliana.

Morgen, 30 dezer, verjaardag van Prinses Juliana, — die dan zoowaar reeds 17 jaren zal tellen! — zullen alle banken, gouvernements- en gemeente-kantoren en een aantal groote winkels gesloten zijn.

De pers blijft echter op haar post, zoodat onze lezers op tijd hun krant zullen ontvangen.

De dag van morgen is de laatste vrije dag der aan vrije dagen zoo rijke maand April. Met inbegrip van de Zondagen heeft men deze maand tien vrije dagen gehad, hetgeen dus hierop neerkomt dat men in April feitelijk om de twee werkdagen één dag vrij had.

Dat is nog eens te doen!

Aanbieden van telegrammen per telefoon.

Met ingang van 1 Mei a.s. zijn de rechten voor het aanbieden en afleveren van telegrammen per telefoon opgeheven; vanaf dien datum zal dit dus kosteloos kunnen geschieden.

In verband hiermede zal zoo spoedig mogelijk worden overgegaan tot terugbetaling van de voor deze rechten vooruitbetaalde kosten over het tijdvak Mei tot en met December 1926, elk ten bedrage van F 20.—

Te dien einde zullen aan belanghebbenden ingevulde quitanties worden toegezonden. Het daarop vermeld bedrag kan na voldaanteekening in ontvangst worden genomen aan het loket „Inlichtingen" van het Telegraafkantoor, hetwelk geopend is van 7 vm. tot 7 nm.

Nieuwe dienstregeling S. S.

Met ingang van Zaterdag 1 Mei a.s. treedt bij den dienst der Staatsspoor- en Tramlijnen een nieuwe dienstregeling van den loop der treinen in werking.

Voor Soerabaia laten wij hieronder de voornaamste verschillen met de oude dienstregeling volgen:

Express naar Bandoeng. Deze *vertrekt* 10 minuten *vroeger* dan tot dusverre n. l. van Soer: Kota te 5.30 v. m. en van Goebeng te 5.44 v.m. De *aankomst* van den Bandoeng-express is te Goebeng te 7.41 n.m. en te Soer. Kota te 7.50 n.m.

Ochtendsneltrein naar Bondowoso-Malang. Ook deze trein is *vervroegd* en vertrekt van Soer: Kota te 5.42 v. m. en van Goebeng te 5.57 v.m.

Middagsneltrein naar Malang. Deze trein werd eveneens *vervroegd* en vertrekt voortaan van Soer. Kota te 4.45 n.m. en Goebeng te 4.56 n.m.

Een belangrijke verbetering is ook dat alle sneltreinen bij de nieuwe dienstregeling te Sidoardjo en Porong zullen stoppen, hetgeen het verkeer met den Oosthoek in verschillende opzichten ten goed komt.

Met ingang van den 1en Mei zal ook de stopplaats Delopo, gelegen op het lijngedeelte Madioen — Ponorogo, tot halte worden verheven.

Nieuwe reisgidsen.

In verband met de nieuwe dienstregeling werden door de S. S. handige reisgidsen uitgegeven, die aan alle stations verkrijgbaar zijn voor f 0.50.

Met het oog op de vele veranderingen, door den gewijzigden treinenloop ontstaan, is de aanschaffing van dit werkje voor reizigers beslist noodzakelijk.

Het rooireglement in de haven.

Het gemeentelijk rooireglement is ook voor de haven van Soerabaia van toepassing. Nu acht men het bij de havendirectie een groot bezwaar, dat de teekeningen, die te Tandjong Perak reeds door ter zake volkomen deskundigen werden opgemaakt en gekeurd, nogmaals bij het rooiwezen aan een onderzoek moeten worden onderworpen.

Het kwam reeds meermalen voor, dat ontwerpen, die door het havenpersoneel geheel volgens de voorschriften op havenbouwkundig gebied werden opgemaakt, door het rooiwezen geheel of gedeeltelijk werden afgekeurd. Dit meeningsverschil is hoofdzakelijk een gevolg van het feit, dat de eischen, door het rooiwezen gesteld, afwijken van die der haven, die het oog in de eerste plaats gevestigd houdt op den toegelaten druk op het terrein en de technische voorwaarden, waaraan de bouwwerken der haven hebben te voldoen. Deze toch zijn in den regel ijzerconstructies, die aan bepaalde eischen hebben te beantwoorden.

Naar wij vernemen, is er bij belanghebbenden een beweging gaande hierin verandering te brengen en de haven-emplacementen te onttrekken aan de inmenging van het gemeentelijk rooiwezen.

De Handelsvereeniging zal vermoedelijk deze actie steunen.

Volkshuisvesting.

Wij herinneren belangstellenden nog even aan de lezing over volkshuisvesting, die door den heer ir A. de Mooy. hoofdingenieur ter beschikking van den directeur van Gouv. Bedr., hedenavond te 7 uur in het Logegebouw op Toendjoengan zal worden gehouden.

De S.S.-uitbreidingswerken.

Waarom de hooge baan niet op tijd gereed is.

Naar wij van bevoegde zijde vernemen, kan thans worden verwacht, dat eind van dit jaar de hooge baan met viaducten in exploitatie komt inclusief de overgave van het emplacement Nieuw Missigit. Aanvankelijk was de verwachting, dat dit eind 1925 zou geschieden. *Dat geeft een verschil van een vol jaar*, wat niet gering is.

Informeerend naar de oorzaken dezer vertraging werd ons medegedeeld dat:

1o. de hooge baan over de Kali-Mas op Soeloeng niet tijdig gereed kon zijn als gevolg van *te late* aflevering der ijzeren brug door de „Ned. Ind. Industrie".

2e. de *te late* beslissing door de N.I.S. genomen inzake Missigit tengevolge had, dat de bouw van het emplacement aldaar aanzienlijk werd vertraagd.

Thans is de Soeloengbrug gereed, de rails zijn er op gelegd en de trein rijdt nu over die brug tot Passer Toeri, waar de oude N.I.S.-baan de hooge baan snijdt. Dit gat in de hooge baan zal eerstdaags worden gedicht, zoodra Nieuw-Missigit in exploitatie treedt, en waardoor dus de overgave van de N.I.S.-wagens aan de S.S. en omgekeerd kan plaats hebben. Daarna zal onmiddellijk het emplacement Oud-Missigit komen te vervallen. Is bedoeld gat gedicht, dan wordt daarover het spoor gelegd, waardoor de rechtstreeksche verbinding tusschen het haven-emplacement en het groote rangeeremplacement Sidotopo is tot stand gebracht.

Het inrijden.

De hooge baan zal vóór zij in exploitatie komt, door zware locomotieven worden ingereden. Dit is noodig, omdat die gebouwd is op *2 M. harde aardkorst*, waaronder zich een laag van 16 M. modder bevindt. Bij den bouw heeft men dan ook de grootste voorzichtigheid betracht. Desniettegenstaande is de baan op Kapassari en Soeloeng ongeveer 50 c.M. gezakt in den weeken bodem. Dit is thans weer geheel hersteld en de verwachting is, dat de grootste verzakkingen hebben plaatsgehad en dat de bodem nu eindelijk tot rust is gekomen.

Het baangedeelte op Passer Besar is dezer dagen ingereden met zware locomotieven, waarbij slechts een enkel onbeduidend scheurtje werd geconstateerd in enkele dichtst bij de baan staande gebouwen. Wanneer men weet, dat dit baangedeelde hoofdzakelijk uit sintels is gecontrueerd voor de lichtheid om de in de nabijheid staande gebouwen niet te doen scheuren, dan mag dit inrijden als een succes worden beschouwd.

De hoeveelheid sintels.

De voor de baan gebruikte sintels zijn afkomstig uit de locomotievendepôts der Oosterlijnen. Aangevoerd werd in totaal een hoeveelheid van 33 000 M³. waardoor de depôts ontlast werden van overtolligen voorraad.

Waaraan men thans bezig is.

Momenteel is men bezig met het opzetten van het halte-gebouw Nieuw Missigit met daarbij behoorende beveilingen. Als gezegd werd inzake Missigit door de N.I.S. veel te laat een beslissing genomen, zoodat in den afbouw van Nieuw Missigit groote vertraging is ontstaan.

Uit bovenstaande mededeelingen blijkt, dat door den dienst der S.S.-uitbreidingswerken in geen enkel opzicht is tekort geschoten. De oorzaken der vertraging moeten aan anderen en ook aan onvoorziene omstandigheden worden geweten.

Nog ander werk.

Intusschen heeft de uitbreidingsdienst kans gezien om op Kalimas een nieuw emplacement te bouwen in verband met de op te richten kolentransporteurs, waardoor een onafhankelijke kolenbeweging wordt verkregen, hetgeen zeer bevorderlijke zal zijn voor het transport van kolenwagens naar de binnenlanden.

Uitbreidingswerken te Wonokromo.

Met de uitbreiding van het emplacement aldaar werd medio 1925 begonnen. De werkzaamheden moesten echter tusschentijds stop worden gezet wegens gebrek aan z.g. Engelsche wissels, welke intusschen zijn besteld en over eenige maanden hier kunnen zijn. Intusschen werd een tusschentoestand geschapen door het gebruik maken van voorradige gewone wissels, waardoor men voorloopig vrij goed geholpen is en welke, naar men hoopt, in den a.s. grooten suikerafvoertijd een goede verbetering zullen zijn.

De uitbreiding van het emplacement Wonokromo beoogt het zonder stoornissen rechtstreeks voeren van de sneltreinen uit de richtingen Solo en Bangil tot voor het emplacement en het uitbreiden van het goederenvervoer met het oog op het gemakkelijker behandelen van de enorm lange suikertreinen.

Electrische verlichting.

De nieuwe electrische lichtinstallatie op het emplacement Wonokromo zal eerstdaags in gebruik worden genomen.

Lijnverdubbeling Wonokromo-Bangil.

Nog in den loop van dit jaar zal met dit groote millioenen kostende werk worden begonnen. De eerste 10 K.M. zullen vanuit Wonokromo worden aangelegd. De projecten voor de nieuwe groote Porrongbruggen zijn momenteel onder handen op 't bureau van den hoofdingenieur, chef der uitbreidingswerken, te Soerabaia.

***

Wij herinneren er ten overvloede aan, dat met de groote S.S.-uitbreidingswerken in en om Soerabaia in 1915 voor 't eerst een aanvang werd gemaakt door den bouw van een goederenemplacement op Plossogedeh, dat later weer verlaten werd op advies van de door den landvoogd ingestelde spoorwegcommissie, welke haar ontstaan te danken had aan het tusschen de S.S. eenerzijds en de gemeente Soerabaia anderzijds ontstane conflict over de wijze van uitvoering der uitbreidingsplannen. In 1917 werd het groote rangeeremplacement te Sidotopo gebouwd, sindsdien werd met de verdere uitvoering der uitbreidingswerken waarover binnenkorts gedetailleerd werd, geregeld voortgegaan.

Een fancyfair.

In verband met de opening van de Nationaal burger-avond-kweek- en schakelschool van de Sarekat Islam, zal op Vrijdag- en Zaterdagavond a.s. (30 April en 1 Mei) een feest in het S. I. gebouw op Maspati gehouden worden, van 6½ tot 12 uur.

Het feest zal een karakter hebben van een fancyfair. De netto-opbrengst zal ten bate der school komen.

VERPONDING EN KADASTER.

Een tevredenheidsbetuiging.

Aan den chef van het Kadaster te Soerabaia, den heer Kerkhoff, is door het hoofd van den Kadasteralen dienst te Batavia bijzondere tevredenheid betuigd voor de wijze, waarop eerstgenoemde de destijd in hopeloos verwarden toestand verkeerende verpondings- en kadasterale administratie te Soerabaia in den kortst mogelijken tijd in orde heeft gebracht.

Bij de komst van den heer K. te Soerabaia in het laatst van 1924, vond hij op het kadastraal kantoor aldaar een zoodanig chaotischen toestand, dat hij zich verplicht achtte zoowel den resident van Soerabaia, als den directeur van justitie te Batavia daarover te rapporteeren. Om eenig denkbeeld te geven van den toenmaals op het Soerabaiasche kadaster heerschenden chaos, zij hier meegedeeld, dat, als gevolg van het feit, dat de vorige chef van het kadaster de verpondingswerkzaamheden door zijn personeel liet verrichten—hetgeen absolnut is strijd was met de te dien aanzien bestaande instructie —de eigenlijke kadastrale werkzaamheden dusdanig verwaarloosd waren, dat het Kadaster een formeele Janboel was. Zoo waren b.v. de alfabetische naamlijst sinds lang niet bijgehouden en de overschrijvingen met bijgewerkt, waardoor alles letterlijk is 't honderd liep. Het publiek klaagde steen en been, doch de vorige bewaarder ging kalm zijn gang. Talrijke perceelen, die al eenige malen verkocht en nog eens verkocht waren, stonden nog altijd op naam van de oorpronkelijke eigenaren van wie velen intusschen reeds overleden waren. Het was een hopeloos zoeken in de niet bijgehouden registers en de gekste vergissingen kwamen voor.

Wat de verpondingscommissie betrof, deze bestond uit ondeskundigen, die bij het taxeeren de verrassende blijken van onkunde gaven als gevolg waarvan later de grootste verwikkelingen ontstonden. Legio was destijds dan ook het aantal doleanties, waarmee het residentiekantoor werd overstelpt.

Om in dezen chaos orde en regelmaat te scheppen was het noodig om tot drastische maatregelen over te gaan.

Om te beginnen werd de verponding losgemaakt van het kadaster en gebracht onder den te Soerabaia bescheiden inspecteur van financiën. De commissie zelve werd ontbonden, waarna een nieuwe uit deskundige personen bestaande commissie werd samengesteld, aan welke een nieuwe en betere werkwijze werd voorgeschreven.

Nadat dit was geschied kon met krachtige hand de bezem in den kadastralen Augiasstal worden gehanteerd.

Thans is op het kadastraal kantoor waar we hedenmorgen een kijkje namen en door den bewaarder welwillend werden rondgeleid en voorgelicht, alles tot in de puntjes in orde. Maandenlang is daarvoor hard en onverpoost gewerkt zonder uitbreiding van personeel, dat vaak tot laat in den namiddag overwerk heeft moeten verrichten.

Overgeplaatst.

De van Batavia naar Soerabaia overgeplaatste spoorweg-ingenieur Dessauvagie, en bestemd om hier werkzaam te worden gesteld bij de afdeeling signaalwezen der S. S. Oosterlijnen, heeft dezer dagen zijn functie aanvaard.

De heer D. is toegevoegd aan ir. Riemens, hoofd der afdeeling signaalwezen te Soerabaia.

Belast en ontheven.

Het ingang van 1 Mei a.s. wordt belast met het beheer over het 3de telegraaf- en telefoondistrict, onder gelijktijdige eervolle ontheffing van het beheer over het 2de telegraafdistrict, de ingenieur 1ste klas E. van Wessem, met bepaling, dat hij te Soerabaia geplaatst blijft.

Belangrijke schadepost voor de S.S.

Naar wij van goede zijde vernemen verwacht de dienst der S. S.-Oosterlijnen in den loop van de a. s. maand in totaal een hoeveelheid van 45.000 ton Borneo steenkool, welke in die maand geleidelijk te Tandjoengperak met K. P. M. stoomers zal worden aangevoerd en verder per prauw gebracht naar het S. S. emplacement aldaar. Deze voorraad steenkool moet in den kortst mogelijken tijd vandaar naar het binnenland worden vervoerd, hetgeen alleen mogelijk zal zijn wanneer voor dat vervoer binnen een maand 45.00 tientonswagens beschikbaar worden gesteld. Dit nu is eenvoudig niet mogelijk in verband met het reeds aangevangen bibitvervoer en met de zeer a. s. suikercampagne voor de deur, waarvoor sedert eenigen tijd reeds honderden wagens worden gereserveerd.

Het gevolg hiervan zal zijn, dat een goed deel van den voorraad steenkool van de prauw niet dadelijk in de S. S. wagens zal kunnen worden gelost — zooals dit als regel behoort te geschieden — doch op de kadeterreinen zal moeten worden opgestapeld, waarvoor de N. I. S. H. M. f 2 per ton in rekening brengt. Een eenvoudig rekensommetje is voldoende om aan toonen, dat dit voor de S. S. een schadepost, zal worden van vele duizende guldens.

Dansavonden bij „Brunet".

Hedenavond zal de nieuwe dans-vloer op het voorerf van het hotel „Brunet" worden ingewijd. De vloer heeft een belangrijke vergrooting ondergaan, en de verlichting van den tuin, die vroeger reeds zoo smaakvol was, is thans in één woord feeëriek te noemen.

De directie van „Brunet" heeft kosten noch moeiten gespaard het Soerabaiasch publiek een keurig, gezellig zitje aan te bieden.

Het zal den stamgasten van „Brunet" ongetwijfeld veel genoegen doen te vernemen dat zij hun gezellig weekend zitje wederom terug hebben. Het werd door hen gedurende het regenseizoen noode gemist!

Het is te hopen dat het weer van avond meewerkt.

Soerabaja-Wonokromo.

Met ingang van 1 Mei a. s. wordt het hulppost- en telegraafkantoor te Wonokromo opgeheven, en in de plaats daarvan voor het publiekverkeer opengesteld het bijpost- en telegraafkantoor Soerabaja-Wonokromo, hetwelk voorloopig in hetzelfde gebouw wordt gevestigd als thans het hulppostkantoor.

De uren van openstelling zijn:

Op werkdagen van 7—12 v/m en van 4—6 n/m:

Op Zon- en feestdagen: gesloten.

Toepassing der zegelordonnantie.

Dezer dagen werd erop gewezen dat voortaan bij de toepassing van het opslagreglement in de havens, —n. l. het uitreiken der beschikkingen, waarbij de grondverhuur wordt geregeld, — deze documenten aan een evenredig zegelrecht zijn onderworpen, met een *minimum* van f 0.50 per beschikking.

De transacties, afgesloten op een basis van geringen omvang, worden door deze nieuwe regeling zéér gedrukt, zoodat verwacht wordt, dat de handel daardoor schade lijden zal.

In verband hiermede zal door de Handelsvereeniging bij de regeering worden geprotesteerd tegen de toepassing van de zegelordonnantie in dit geval.

De eerepenning.

Hedenmiddag te 12 uur had op het bureau der 6e politie sectie (Tandjong-Perak) de uitreiking plaats van de bronzen eerepenning voor menschlievend hulpbetoon aan den hoofdagent G. C. Camu.

Op dat uur had al het politiepersoneel te Tg Perak, dat voor den dienst kon worden gemist, zich op het politie-bureau verzameld.

Te 12 uur nam de chef der 2e politieafdeeling, de commissaris 1e klasse P. Rotteveel, het woord en schetste in korte woorden het moedig en zelfopofferend gedrag van den heer Camu.

Hij deelde mede hoe deze eigen levensgevaar niet tellende, zich verdienstelijk had gemaakt bij de redding- en poging tot redding van een aantal Inlanders, die in het ruim van het S. S. Both, door giftige dampen waren bedwelmd.

De heer Rotterveel stelde het moedig gedrag van den heer Comu aan het ander personeel ten voorbeeld, waarna hij hem gelukwenschte met de onderscheiding, hem door H.M. onze Koningin verleend.

Spreker speldde hem hierna het eeremetaal op de borst en sprak de hoop uit dat hij dit nog lang in dienst der politie zou mogen dragen.

Luid applaus volgde, waarna de heer Comu door de verschillende leden van het politie corps werd geluk gewenscht.

Feestavond militaire societeit.

Hedenavond zal ter gelegenheid van den verjaardag van Prinses Juliana in de Militaire Societeit op Krambangan een feestelijke bijeenkomst plaats hebben, waar van 9 tot 12 u. n.m. gelegenheid zal bestaan tot dansen.

Ook burgers, die kennissen zijn van leden der societeit, hebben met hunne dames toegang tot het feest.

Geestelijk leven.

De kwestie Geelkerken.

Den Haag, 28 April (*Aneta.*) De Synode is opnieuw bijeengeroepen ter beraadslaging over een modus waarbij het mogelijk is hen, die zich bezwaard gevoelen, door de besluiten van de Synode, van de ledenlijst te schrappen.

ONDERWIJS.

Examen hulpacte.

Heden liep voor de vierde ploeg het mondeling gedeelte af van het examen, ter verkrijging van de acte voor het lager onderwijs.

Er waren 9 candidaten, allen van Malang afkomstig; 8 werden afgewezen; geslaagd is mej. G. Eekhout.

De volgende ploegen zullen worden geëxamineerd te beginnen met den 3en Mei a.s. De examens zullen tot den 26en Mei voortduren. Er zijn, naar wij vernemen, nog ongeveer 100 candidaten te examineeren.

Meisjes H.B.S.

Het bestuur der Vereeniging „de Meisjesschool" Genteng 46 Soerabaia, deelde ons mede, dat met ingang van den nieuwen cursus naast de afdeeling A (meisjes H.B.S.) een nieuwe afdeeling B gevormd zal worden, waar de leerlingen hetzelfde onderwijs zullen krijgen als in de eerste drie klassen van de Gouv. H.B.S. met 5-jarigen curcus.

De leerlingen van die B-afdeeling zullen dus het onderwijs in de 4de klasse der Gouv. H.B.S. kunnen volgen. Zooals de plannen nu staan is een toelatingsexamen voor die 4e klasse nog noodig, maar er wordt bij de regeering moeite gedaan, om aan de bezitsters van het einddiploma der B-afdeeling zonder verder examen toegang tot de 4de klasse Gouv. H.B.S. te geven.

Dit jaar wordt het nieuw programma alleen in de eerste klasse H.B.S. ingevoerd. Voor de ouders, die hun dochters bij voorkeur op een meisjesschool zouden laten, bestaat dus nu de gelegenheid ze althans de eerste drie jaren het onderwijs daar te laten volgen.

LEGER EN VLOOT.

Communisten verwijderd.

Bandoeng, 29 April (*Aneta.*) Het legerbestuur besloot een Javaanschen sergeant, twee Javaansche korporaals en negen Javaansche fuseliers uit het leger te verwijderen wegens deelname aan communistische handelingen.

Twee communistische Javaansche fuseliers zullen voor den krijgsraad worden gebracht.

SPORT.

VOETBAL.

Wedstrijden Excelsior.

„Excelsior" zal op morgen en de volgende dagen nog een drietal wedstrijden tegen de navolgende combinaties spelen:

30 April	Excelsior	—	Bonds elftal.
1 Mei	„	—	Quick
2 Mei	„	—	Thor

Alle ontmoetingen zullen plaats hebben op het H. B. S. veld.

CULTURES.

Mutaties in de suiker.

In de plaats van de heeren F. K. van Geuns en H.H. Bloemker zullen als beheerder resp. van de sf. Barongan en Soedhono met ingang van 1 Mei a.s. optreden de heeren H.H. Bloemker en A. Th. Sormani. (*N. Soer. Crt.*)

LUCHTVAART.

De Transatlantische vlucht.

New-York, 28 April (*Aneta-Reuter*). Kapitein Fonck, de bekende Fransche „as" is hier aangekomen ten inspectie van den biplane, welke speciaal geconstrueerd is voor zijn voorgenomen nonstop-vlucht van New-York naar Parijs Fonck hoopt eind Juni te kunnen vertrekken en den afstand van 3600 mijlen in 35 uren te kunnen afleggen.

De biplane zal zijn toegerust met 3 motoren, elk van P. K. en er zal benzine meegevoerd worden voor een afstand van 4500 mijlen.

NEDERLAND.

De Indische begrooting.

Den Haag, 23 April (*Aneta*). Het amendement van den heer Cramer om den post van f 1.365.000 voor vliegtuigen op de Indische begrooting te schrappen en over te brengen op de Nederlandsche begrooting, werd met 53 tegen 26 stemmen verworpen.

De motie van mr. Joekes betreffende een nadere regeling van de pensioenen vóór 1920 van pensionneerde militairen boven zestig jaar, werd met 74 tegen 7 stemmen verworpen.

Hoofdstuk een der Indische begrooting werd met 60 tegen 20 stemmen aangenomen.

Interpellatie uitgesteld.

Den Haag, 28 April (*Aneta*). De interpellatie van mr. Heemskerk betreffende de wisseling van ministers aan het departement van Oorlog, is uitgesteld.

In extremis.

Den Haag, 28 April (*Aneta*). Pastoor Mutsaers te 's Hertogenbosch is stervende.

In hooger beroep.

Den Haag, 28 April (*Aneta*). De commissaris van politie te 's Hertogenbosch Van Duin heeft hooger beroep aangeteekend tegen zijn schorsing.

De Ruyter-herdenking.

Den Haag, 28 April (*Aneta*). De sterfdag van De Ruyter op 2 Mei, zal in de Hongaarsche kerken worden herdacht.

Verzwaarde eischen.

Amsterdam, 28 April (*Aneta*). Een voorstel kan worden verwacht ter verzwaring van de eischen van toelating tot den Amsterdamschen Effectenhandel.

Duitsch bezoek.

Den Haag, 28 April (*Aneta*). Honderdvijftig leden van Kamers van Koophandel in West-Duitschland zullen in Mei een bezoek brengen aan de haveninrichtingen van Amsterdam en Rotterdam.

Overleden.

Den Haag, 28 April (*Aneta*) Overleden is de oud-assistent-resident, de heer Gerlach.

Begrootingen aangenomen.

Den Haag, 28 April (*Aneta*). De Eerste Kamer heeft de begrooting van Marine met 17 tegen 9 stemmen en de begrooting van Oorlog met 19 tegen 9 stemmen aangenomen.

Het departement van defensie.

Den Haag, 28 April (*Aneta*). In een interview met een vertegenwoordiger van de *N. R. Crt.* verklaarde oud-minister Van Royen zich tegen overijlde samenvoeging van de departementen van Oorlog en Marine.

De oud-minister is van oordeel, dat de splitsing van de Marine wegens technische redenen niet uitvoerbaar is.

De taak, welke voor een eenhoofdige leiding van leger en vloot zou zijn weggelegd, is te zwaar.

De oud-minister verklaarde, dat het hoofd van het departement van Marine een marinedeskundige moet zijn.

BUITENLAND.

SYRIE.

De strijd tegen de Droezen.

Parijs, 28 April (*AnetaReuter*). Uit Beiroet wordt gemeld, dat elf bataljons deelnamen aan de verovering van Sueida op 25 April, dat door zesduizend Droezen werd verdedigd.

Medegedeeld wordt, dat de verliezen der Franschen tachtig dooden en tweehonderd zeventig gewonden bedroegen.

De rebellen leden zware verliezen.

GROOT-BRITTANNIË

De kolencrisis.

Londen, 28 April (*Aneta-Reuter*). De kaleidoxopische opvolging van de talrijke bijeenkomsten gedurende den geheelen dag van alle partijen, die bij de kolencrisis zijn betrokken nam tegen middernacht een koortsachtige snelheid aan.

Baldwin, confereerde 's nachts gedurende eenige uren twee maal met gedelegeerden der eigenaren en der vakvereenigingen. De ongewone snelheid, die de onderhandelingen kenmerkte, leidde tot optimistische verwachtingen wat betreft het vinden van een verzoeningsformule.

Uit betrouwbare bron wordt vernomen, dat de onderhandelingen hebben geleid tot overeenstemming ten aanzien van een nationale basis, ofschoon ter zake van het nationale minimumloon nog geen vergelijk is getroffen.

ARGENTINIE.

Amerikanen vermoord.

Buenos Aires, 28 April (*Aneta-Reuter.*) Twee Amerikaansche onderdanen, die werkzaam waren bij de petroleumwinning, werden vermoord bij de Boliviaansche grens gevonden. Men vermoedt, dat roof het motief van den moord is geweest.

EGYPTE.

Het Kalifaatcongres.

Parijs, 28 April (*Aneta-Radio*). De Engelsche regeering weigerde de toelating van de gedelegeerden van Abd-el-Krim tot het op 13 Mei te Caïro te houden Kalifaatcongres.*)

*) Dit congres beoogt de verkiezing van een nieuwen Kalief, noodzakelijk geworden door de opheffing door Kemal-pasha van het Turksche Kalifaat. Ernstig candidaat is koning Foead van Egypte, die daarom zijn invloed heeft aangewend om het congres te doen houden te Cairo in stede van in een der heilige plaatsen (*Red.*)

Rockefellers's aanbod teruggetrokken.

New-York, 28 April (*Aneta-Reuter.*) Het aanbod van Rockefeller aan den koning van Egypte om te Cairo een universiteit te stichten, is door de trustees ingetrokken.

VEREENIGDE STATEN.

Dynamietontploffing.

New-York, 28 April (*Aneta-Reuter.*) Vier arbeiders werden in stukken gescheurd door de explosie van 1500 pond dynamiet te Oakland.

Een protest.

New-York, 28 April (*Aneta-Reuter.*) In het Huis van Afgevaardigden diende de Democraat Black een motie in waarin der regeering verzocht wordt te protesteeren tegen het kunsmatig beperken van de rubberproductie door de Britsche regeering in de Federated Malay States. *)

*) Dit protest is een voortvloeisel van de Britsche prijspolitiek voor de rubber, waartegen in Amerika groote verontwaardiging heerscht. Door de beperking van de productie wordt de rubberprijs op een niet natuurlijk niveau gehandhaafd, waartegenover Amerika, dat de rubber voor zijn industrie noodig heeft en niet over voldoende eigen ondernemingen beschikt, vrijwel machteloos staat. (*Red.*)

De Italiaansche schuld.

Washington, 28 April (*Aneta-Reuter*). President Coolidge teekende de overeenkomst betreffende de regeling der Italiaansche schuld.

FINLAND.

De Russisch-Finsche onderhandelingen afgebroken.

Eilvese, 28 April (*Aneta-Radio.*) De Finsche regeering overhandigde der Russische een nota, waarin zij mededeele de onderhandelingen met Rusland betreffende het sluiten van een veiligheidspacht af te breken. De onderhandelingen zullen weder hervat worden wanneer de toestand der Baltische randstaten verbeterd zal zijn. *)

*) Het afbreken der onderhandelingen is waarschijnlijk het gevolg van de spanning, die tusschen Rusland en de Baltische successiestaten bestaat. Finland wenscht wil een veiligheidspact met Rusland te sluiten, o. i. in verband met de Oost-Karelische quaestie, maar, waar het sedert de oplossing van het vraagstuk der Alandseilanden, zijn politiek in Zweedsch-Baltische richting georienteerd heeft, ziet het blijkbaar de nuttelooshеid van zulk een pact in, indien dit zich ook niet op Estland Lithauen en Letland betrekt (*Red.*).

CANADA.

Een belangrijk vonnis.

Calgary, (Alberta), 23 April (*Aneta-Reuter*). Een belangrijk vonnis met betrekking tot graanspeculaties werd door rechter Walsh uitgesproken, die den claim van de graan-makelaars tegen eenige opkoopers van graan nietig verklaarde. Het vonnis luidt, dat indien er in graan gespeculeerd wordt, waarbij geen der partijen op werkelijke levering rekent, hiermede verband houdende transacties vallen onder de Canadeesche strafwet.

HONGARIJË.

De nood der mijnwerkers.

Nauen, 28 April (*Aneta-Radio*). Uit Weenenwordt gemeld, dat meer dan 8000 mijnwerkers, vergezeld van hun families, op weg zijn naar Boedapest ten einde de regeering te dwingen hun klachten aan te hooren. Zij hebben dagen geen voedsel gehad en moeten in de openlucht slapen.

IEDEREEN
KOOPT EEN
ZILVEREN
CIGARETTENKOKER
als hij de nieuwste collectie gezien heeft bij
MAURICE WOLF
SOERABAIA.
178

Laatste berichten.

Arrestatie van communisten.

Padang, 29 April (*Aneta*). De arrestaties van communisten op de Westkust duren voort.

Vermoord.

Padang, 29 April (*Aneta*). De plaatsvervangend kepala negri van Parambahan in het Soloksche verdween 21 April spoorloos. Thans is zijn lijk gevonden tusschen Solok en Lahan Tandjong waarbij bleek, dat hij vermoord werd.

Vier personen, die van den moord worden verdacht, zijn gearresteerd.

Men vermoedt, dat de moord geschiedde in verband met het optreden van den kepalanegri tegen communisten.

Gearresteerd.

Solo, 29 April (*Aneta*).Op verzoek van de politie te Solo is te Soerabaja gearresteerd vrouw Satiamina wegens een persdelict naar aanleiding van een vlugschrift getiteld: „Pentolnja kaoem kapitaal".

Zij is reeds naar Solo gezonden.

Weekblad opgeheven.

Solo, 29 April (*Aneta*). Het weekblad tegen de Sarikat Rajat *Gento Keleleng* is opgedoekt.

De „Kon der Nederlanden."

Weltevreden, 29 April (*Aneta*). De *Koningin der Nederlanden* zal vermoedelijk Maandag bij daglicht te Priok arriveeren.

Troepen geconsigneerd.

Solo, 29 April (*Aneta*). De troepen van Mangkoenegaran zijn geconsigneerd, doch alles is rustig.

Twee schepen vastgeloopen.

Weltevreden, 26 April (*Aneta*) Aan de haven van Belawan werd draadloos verzocht om assistentie voor het afbrengen van de *Aldebaran* en de *Oostkerk* van de Holland-Oost-Azië lijn, die op de Bleixheimbank nabij Eenzaamsbank in de buurt van Port Swettenham zijn vastgemaakt.

Het eerste liep de „Aldebaran" op de bank. Bij een poging om dit schip af te sleepen, welke gelukte, brak de tros van de *Aldebaran*, welke in den schroef van de *Oostkerk* geraakte, waarop beide schepen door den stroom weder vast liepen.

Uit Port Swettenham is eveneens assistentie gezonden.

Financiën en handel.

De suikermarkt.

Gisterenavond verkocht een Europeesche exporteur 5000 pic. hoofdsuiker levering voor 15 Juni-Soerabaia à f 9 3/4 inclusief polarisatie. Verdere afdoeningen kwamen ons niet ter oore.

De buitenlandsche telegrammen gaven hedenmorgen, zoowel voor Londen als voor New-York belangrijk lagere noteeringen te zien. Londen was speciaal voor de dichtere termijnen flauwer. New-York noteerde 2,41 spot wat 10 punten beneden gisteren was: de terminals waren 3 tot 5 punten lager.

Londen		
April	13/6 3/4	— 3
Mei	13/11 1/4	— 1 1/2
Augustus	14/9	— 3/4
October	15/1 1/2	— —
Dec.	15/2 1/4	— —
New-York.		
Spot	2.41	— 10
Mei	2.44	— 4
Juli	2.54	— 5
Sept.	2.67	— 8
Dec.	2.77	— 3
Jan.	2.75	— 3

Deze lagere buitenlandsche noteeringen waren hier een geweldige tegenvaller. Begrijpelijkerwijs waren alle koopers uit de markt en kwam er van alle kante aanbod opzetten. We hoorden geen afdoeningen.

De markt sluit flauw:

Mei	
Koopers	f 10 5/8
Verkoopers	f 10 3/4
Juni	
Koopers	f 10 1/4
Verkoopers	f 10 5/8
Juli Aug. en September	
Koopers	f 10 1/8
Verkoopers	f 10 1/4

V.J.P.-verkoopen.

Oogst 1926.

Nadat de V. J. P. gisterenmorgen biedingen voor oogst 1926 geweigerd had, kwamen gisterenmiddag al biedingen f 0,25 hooger binnen. Op de verhoogte prijzen werd verkocht:

S. H. S.	169,995	pic. à f 10,25 p. pic.
H. S. 16/h.	92,350	pic. à f 9,25 p. pic.
Musc.	395,280	pic. à f 9.— p. pic

Oogst 1927.

Ook voor oogst 1927 bestond nog steeds goede belangstelling. De tot à al verkoopen bedroegen gisteren:

S. H. S. 2500 tons à f 16,75 p. 100 K.G.
H. S. 16/h. 64000 tons à f 15.— p. 100 K.G.

Hedenmorgen kwam er nog een bieding, maar de V. J. P. wilde eerst advies van Amsterdam vragen, waarvan morgen bericht zal worden gegeven.

De Soerabaiasche Productenmarkt.

Suiker superieur loco 11 1/2, gedaan, Juni 11 1/4 11 3/8, Juli-Sept. 10 1/16 10 1/16, weak.

Coprah: 1830 1850.

Rubber: 118 nominaal dull.

Koffie: ready 62 1/2, Aug.-Oct. 58 1/2, Oct. 58 1/2, Oct.-Dec. 57 1/2, alles nominaal.

Batavia, 29 April 1926.

Koersen.

	Afgedaan	Slotkoers	Vraag	Aanbod
Javabank	—	—	330	340
Cert. N. H. M.	146 1/2	—	—	—
Handelsbank	—	—	160	161
Koloniale B.	—	—	196 1/2	199 1/2
Amsterd. B.	—	—	157	160
Escompto	—	—	106	—
Escompto Cert.	107 1/4-1/2	—	—	—
Uniebank	—	—	1/2	1
Internatio	269	—	—	—
Lindetev. Stokvis	125	—	—	—
Aniem	—	—	216 1/2	219
Band. Kinine	—	—	233	235
Band. Kinine pref.	—	—	137	139 1/2
H. V. A.	158	—	—	—
Scheepv. Unie	—	170	169	171
Japan-Lijn	—	—	115	117
Rott. Lloyd	—	—	144	147
Paketvaart	198 1/2-3/4	198 1/2	—	—
N. I. S.	—	—	187	188
Delispoor	—	—	186	188
S. C. S.	140	—	—	—
S. J. S.	—	—	139	144
Redj. Lebong	262 1/2	263-1/2	—	—
Siman	505	—	—	—
Tarakan	—	—	250	270
Insulinde	—	—	2	2 3/4
Poerworedjo	108 1/2	109	—	—
Gas Mij	—	—	187 1/2	189 1/2
Maintz & Co	—	—	—	100
Sol. Elec. Mij.	—	—	280	290
Kon. Olie	—	—	390	400
O. J. S.	—	—	67	68
Basilam	213 1/2	—	—	—
Sum. R.	—	—	345	365
Soerawinangoen	390/2	391 1/2	—	—
Waringin	—	—	321	325
Bodjong Datar	—	—	275	285
Malabar	—	—	280	290
Pangheottan	—	—	144	150
Tjilentab	—	—	525	545

SOERABAIA-KOERSEN.

NA-CALL DDO. 28 APRIL 1926.

Indië 1923 D.	104 1/2	
Amst. Rubber	337	
Cert. Esc.	108-8 1/4	
H. V. A.	658	
Lindeteves	127	
N. I. S.	187 1/2	mnd. 187 1/2
4% Incassob.	71	
6% Jav. Hyp. B.	103 3/4	
Koninkl. Olie	890	
Redj. Leb.		„ 270

De Call

Prompt

	Vraag	Aanbod	Afdoeningen
Obligaties			
Indië 1915	101		
„ 1916	101 1/4	101 3/4	
„ 1917	101 1/4		
„ 1923 A.	101 1/4	101 3/4	
„ 1919	101 7/8	102 1/8	102
„ 1923 D	104 1/4	104 3/8	104 3/8
„ 1921 A.		102 1/4	
6 1/2% Indie B.		102	
4% Incassob.	70 1/2		
6% Jav. Hyp. B.	103 5/8	103 3/4	
6% Soerabaia V.	32 1/2	45	
6% Verg. IJsfab.	99		
6% Tosari	40	60	
7% O. J. S.	102 1/2		
Aandeelen.			
Javabank	332	340	
Cert. Esc.	107	108	
Aand. „	106	108	
Crt. Factorij	145	147	
Handelsbank	159	161	
Kol. Bank	196	198 1/2	
H. V. A	658	660	658
Poerworedjo	107	110	
Internatio	265		
Japanlijn	114	119	
K. P. M.	195	199	
Unie	170	172	
Strooh. Veem		112	
N. P. V.		73	
O. J. P. M.		50	
Jabor		5	
Lindeteves	124	127	
Aniem	215	220	
IJsfab.	52	55	
Idem Pref.	75	80	
Redj. Leb.	260	269	
N. I. S.	187 1/4	187 3/4	187 1/2
S. C. S.	149	139 3/4	
Kediritr.	185		
Amst. Rubber	334	338	
Handelsblad	100	110	
N. I. M. E. F.	65	72	
Koninklijke Olie	388	398	
Helmig	15	30	

Maand.

Kol. Bank	197 1/2	198 1/2
H. V. A.	658	660
Redj. Lebong	260	270
Amst. Rubber	335	337

De stemming op de aandeelenmarkt was voor suikerwaarden eerder iets zwakker, terwijl ook de animo verminderde. Een uitzondering hier op maakten aandeelen H.V.A. waarvan een behoorlijk bedrag tegen 658 pct. van eigenaar verwisselde. Ook Amsterdam gaf weinig teeken van leven, de meeste koersen waren daar onveranderd.

De noteeringen waren als volgt: Handelsbank 160 1/2 pct., Koloniale Bank 198 pct. H. V. A. 658 pct. en Poerworedjo 108 pct.

Aandeelen Redjang Lebong konden geen belangstelling trekken, de noteering was zeer nominaal. Nacall werd 263 pct. geboden. Amsterdam volgde, zooals verwacht was Indië, en noteerde het fonds met 265 pct. een tiental punten lager. Verder verhandelde men nog aandeelen N. I. S. à 187 1/2 pct. en nacall aand. Amsterdam Rubber à 337 pct.

Staatsfondsen iets luier.

Londen:

Beet terminals		
Mei	14/—	— 3 d.
Aug.	14/9 3/4	— 2 1/4 d.
Java Whites.		
C. en F. basis Calcutta		
Juli/Sept.	15/3	— —
Oct./Dec.	15/4 1/2	— —

De markt is gedrukt.

New-York.

Cuba terminals.			
Spot.	2.41	k.	
Mei	2.44	„	— 4
Juli	2.55	„	— 4
Sept.	2.67	„	— 3

De markt is vast.

Amsterdam, 28 April (*Aneta*).

Amsterdam-koersen.

Certificaten N. H. M.	146
N. I. Handelsbank	161
Kol. Bank	198
H. V. A.	660
Poerworedjo	108
Scheepvaart-Unie	169
Java-China-Japan-Lijn	116
K. P. M.	197
N. I. S.	186
Sem.-Cheribon	139
Simau	504
Redjang Lebong	265
N. I. Escompto Mij	106
Internatio	268
Lindeteves	125
Kon. Petrol.	392

Senembahtabak.

Amsterdam, 28 April (*Aneta*). 738 pakken tabak Senembah B II, zijn uit de hand verkocht voor Amerika tegen 11.50 per pond.

De taxatie was 3.966.

Philips gloeilampenfabrieken.

Den Haag, 26 April (*Aneta*). De Philips-gloeilampenfabrieken overwegen kapitaalsuitbreiding.

Scheepsberichten.

De haven van Probolinggo.

Binnengekomen schepen van 22-27 April 1926.

22 April 1926	s.s.	*Tjimanoek*	Ned.
23 „	s.s.	*Artemisia*	Britsch.
	s.s.	*Modjokerto*	Ned.
25 „	s.s.	*Alcinous*	Ned.
26 „	s.s.	*Enggano*	Ned.
	s.s.	*Ceylon*	Ned.
27 „	wordt verwacht s.s.	*Bondowoso*	Ned.

De scheepsbeweging in onze haven.

Aangekomen d.d. 29 April '26:
de s.s. *Roggeveen, Rotti, Ombilien, Van Lansberge, Wry-castle.*

Te verwachten d.d. 30 April '26:
het s.s. *Patria.*

Te verwachten d.d. 1 Mei '26:
de s.s. *Ban Hoo Gwan, Swartenhondt, Sawah-Loento.*

Vertrokken d.d. 29 April '26:
de s.s. *Melchior Treub, Coen, Bucinum, Tjitaroem, Van Lansberge.*

Te vertrekken d.d 30 April '26:
het s.s. *Roggeveen.*

Ter reede:
het s.s. *Bondowoso.*

In het dok:
de s.s. *Phorus, Sita II, Tjikandi.*

Dokkade:
het s.s. *Wenchebach.*

Amsterdamkade:
de s.s. *Köbenhavn, Van Lansberge, Roggeveen, Melchior Treub.*

Rotterdamkade:
de s.s. *Ceylon, Rotti, Medan.*

Gennakade:
het s.s. *Ombilien.*

Nieuw schip Stoomv. Mij. Oceaan.

Onze correspondent te Probolinggo meldt:

Gisteren brachten we een bezoek aan 't ter reede liggende nieuwe motorvrachtschip „*Alcinous*" van bovengenoemde maatschappij. 't Comfort aan de bemanning op dit schip geboden, doet ons denken aan de luxe van een mailschip. Gelijk dat op 't nieuwe mailschip *Indrapoera* gebeurde, geschiedt hier ook letterlijk alles electrisch.

De gulhartige kapitein, de heer Vervooren vertelde ons, dat de eerste reis met dit schip, hoewel de machines nog niet hun volle kracht hadden kunnen ontwikkelen, een zeer voorspoedige was geweest 't schip loopt gemiddeld meer dan 12 mijlen en doet de reis Priok-Amsterdam in 31 dagen.

De Mij. Oceaan brengt deze snelvarende schepen, die tevens ook accomodatie bieden voor enkele passagiers, speciaal in de vaart voor snelvervoer van tabak.

Een reisje naar Europa met een dergelijken vrachtstoomer van ruim 7000 ton is vooral voor menschen die van rust en gemakken houden, minstens even verkieselijk als met den meest modernen oceaanstoomer.

FAMILIEBERICHTEN

Hierbij vervullen wij den treurigen plicht kennis te geven van het plotseling overlijden van den heer

P. J. GREIDANUS,

in leven 1e Stuurman der K. P. M., op den 25sten April jl. a/b van het s s. „s' Jacob".

De Directie der
Koninklijke Paketvaart Mij.
Weltevr., 26 April '26. 4080

N. V. Broodfabriek „De Ruiter"

Het meest voedzame brood.

257 cf

Mevr. KRAJENBRINK'S Patent
INDISCHE GENEESMIDDELEN.

Diabeta	voor	Suikerziekte	f 10.—
Albuma	„	Eiwit in urine	„ 10.—
Agentia	„	Zwakte, Uitputting.	„ 5.—
Panas	„	Malaria	„ 5.—
Abdomin	„	Dysenterie, Diarrhee.	„ 5.—
Stomalin	„	Maagaandoeningen.	„ 5.—
Vena	„	Slijmvliesontsteking.	„ 5.—
Venera	„	Ziekte uriinewegen.	„ 5.—
Astmata	„	Asthma.	„ 5.—
Renna	„	Galsteen, Niersteen.	„ 5.—
Rhoidin	„	Aambeien	„ 5.—
Zalf	„	Aambeien,	„ 3.—
Laxa	„	Hardlijvigheid, Vetzucht.	„ 4.—

VERKRIJGBAAR BIJ:

Malang: Mevr. Krajenbrink; Apotheken; Bocage. Amsterdam: Koninkl. Pharm. Handels Vrg. Soerabaja: Simpang Apoth; Vriendschap; Rathkamp Apotheken; Helmig. Banjoewangi en Djember Apotheek. In elke groote Chem. Handel. Boekje in druk. Advies gratis.

212 d

Per s.s. SAPAROEA

Nieuwe voorraad ontvangen van verschillende soorten

ACHTER-ASSEN

Voor diverse merken auto's —:— en Vrachtauto's. —:—

SPOT — PRIJZEN.

Toko MASCOTTE-Soerabaija.

203j

Aanwijzing van jongelieden voor op opleiding tot Landmeter bij het Kadaster.

De Commissie tot voorbereiding van de aanwijzing van candidaat-Indische landmeters maakt bekend, dat in dit jaar vier jongelieden hier te lande kunnen worden aangewezen om aan den Landmeterscursus te Wageningen in opleiding te worden genomen voor landmeters bij het Kadaster in Nederlandsch-Indië.

De studietyd duurt in normale gevallen 3 1/2 jaar, gedurende welken tijd de aangewezenen worden gesteld in het genot van eene studietoelage van f 1000.— (Eén duizend gulden) 'jaars.

De eischen voor toelating tot het vergelijkend onderzoek zijn opgenomen in Staatsblad 1923 No. 455

Verzoekschriften om toelating moeten vóór 10 Juni a.s. bij de Commissie (adres Hoofdkantoor van het Kadaster, Rijswijkstraat No. 3, Weltevreden) zijn ingediend, vergezeld van de vereischte bescheiden en eene opgaaf van het adres van belanghebbende.

Namens de Commissie
De Voorzitter,
4070 F. MOET.

Staatsspoor- en Tramwegen.

Door het Hoofd van het Bedrijf der Staatsspoor- en tramwegen op Java zal op den **20sten Mei 1926**, des voormiddags ten 9 ure, te zijnen bureele, Landraadweg te **Bandoeng**, eene onderhandsche aanbesteding worden gehouden voor de exploitatie van het S. S. Hotel te Soerabaia Goebeng, Derxstraat, Patjarkling.

Exemplaren der voorwaarden zijn verkrijgbaar op het kantoor van het Hoofd van den Administratieven Dienst der S.S. en tr. Landraadweg, te Bandoeng.

Het Hoofd van het Bedrijf der Staatsspoor- en tramwegen
3862 op Java.

MEDEDEELING.

Dr. J. HAMMACHER

Verhuisd naar:

SIMPANG 74

4067

S. Schuyer & Zn.

Juweliers - Malang - Horlogers

Staande Klokken

met fraaien gongslag

vanaf **f 95.-**

101 d

—MAISON MARIANI—

SIMPANG DOEKOEH 17. t/o Stam en Weyns TEL. 4137 ZUID.

HET BESTE ADRES VOOR:

PARIJSCHE DAMES MODELHOEDEN

Steeds De Nieuwste Créaties

OCHTENDHOEDEN IN ALLE PRIJZEN.

CHIQUE MIDDAG- en AVONDTOILETTEN.

PRACHTIGE ARTIKELEN voor CADEAUX.

387 d

W. SAVELKOUL

„EAGLE BRAND". f 2.75

Nethemdjes en pantalons van prima katoen vervaardigd met groot absorbeeringsvermogen. Alleen verkrijgbaar bij: 273-1

W. Savelkoul

NIEUWE COLUMBIA DANS RECORDS

Geruischloos 25 cM, f 2.75

3794 The Kinky Kids Parade, Fox-trot
I want you all for me, Fox-trot
3787 Poem, Waltz
Come back, Waltz
3786 Save your Sorrow, Fox-trot
Sunny Havana, Fox-trot
3784 Angry, Fox-trot
Tin Roof Blues, Fox-trot
3783 Sonya, Fox-trot
Got no Time, Fox-trot
3776 Una Noche en el Garron, Tango
Mi Perdicion, Tango
3775 La Preciosa, Tango
El Rey del Cabaret, Tango
3762 Dipping in the Moonlight, Fox-trot
I am thinking of You, Fox-trot
3761 Tie a String around your Finger. Fox-trot
I'm a little bit fonder of you, Fox-trot
3742 Honey, I'm in love with you, Fox-trot
Mercenary Mary, Fox-trot
3730 Ukulele Lady, Fox-trot
Yes, Sir! That's my Baby, Fox-trot
3721 Babette, Waltz
Zanzibar, Fox-trot
3716 The original Charleston, Fox-trot-
All aboard for Heaven, Fox-trot
3715 Flag that Train, Fox-trot
I wouldn't be where I am, Fox-trot
3714 Steppin'in Society, Fox-trot
Don't bother me, Fox-trot
3708 She's everybody's Sweetheart, Fox-trot
Ah-Ha, Fox-trot
3701 Nonni, Fox-trot
One little one more, Fox-trot
en nog een paar duizend andere - Complete lijst gratis en franco.

3699 Indian Dawn, Fox-trot
Joanna, Fox-trot
3698 Hongkong Dream Girl, Fox-trot
Waitin' for the Moon, Fox-trot
3680 Seminola, Fox-trot
Mississippi Moonlight, Fox-trot
3679 Did Tosti raise his Bowler Hat, Fox-trot
Oh, Darling! Do say yes. Fox-trot
3678 Maggie Mc Ghee, Waltz.
The toy drum Major, Fox-trot
3677 Keep smiling at trouble, Fox-trot
Your Kiss told me, Waltz
3676 I'm in love with you, my Love, Fox-trot
A Message from Missouri, Waltz
3675 Let it rain, let it pour, Fox-trot
In a little Love-Boat, Fox-trot
3667 Give me just a little bit of your Love, Fox-trot
Florida, Fox-trot
3642 Pretty Things, Fox-trot
Totem Tom-Tom, Fox-trot
3641 Kashmiri Song, Fox-trot
Temple Bells, Fox-trot
3634 Alabamy Bound, Fox-trot
Me Neenyah, Fox-trot
3620 Leander, Fox-trot
Just for a Night, Waltz
3619 When I think of you, Fox-trot
Tell-tale Eyes, Fox-trot
3613 Peter Pan, I love you, Fox-trot
The Only, Only One, Fox-trot
3612 Shanghai, Fox-trot
Sweet little You, Fox-trot
3602 Moonlight and Roses, Fox-trot
Yearning, Fox-trot

K. K. KNIES

Soerabaia
Weltevreden.

Columbia Records TRADE MARK Grafonola

247 d

DE FIJNSTE DRINK-CHOCOLADE WORDT BEREID VAN

Blooker's daalders Cacao

't Fijnste Merk.

GEMAAKT VAN DE BESTE GRONDSTOFFEN.

DAAROM ZOO GOED.

Import: Hvg. v/h REISS & Co.

4

Beeindiging.

Door verbindend worden Tweede-tevens slotuitdeelingslijst:

1. YAP TAN BOE, handelaar wonende te Djember en aldaar handel gedreven hebbende onder de firma Lam Tik Thay.

4068 **Weeskamer Malang, Curatrice.**

"KODAK"

Artikelen.

Ontwikkelen en - Afdrukken - in 1 DAG klaar

wij ontwikkelen voor U

GRATIS

N. V. P. I. M.

HELMIG & Co.

- GEMBLONGAN. -

297 bdf

OPENBARE LEESZAAL en BIBLIOTHEEK

Societeitstraat tegenover B. P. M.-gebouw. Minimum contributie f 1.— per maand, recht gevende op 2 boeken per dag. Waarborgsom f 5.—, bij uittreding terug.

Nieuwe catalogi verkrijgbaar, ook voor wetenschappelijke werken. bd.

HOTEL PANDERMAN

3300 Voet Batoe

Tel. 36 Batoe

Mevr. C. Lotman

199 d

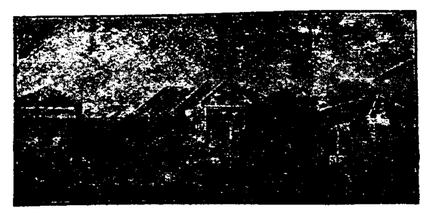

Gevestigd

ZANG-LEERARES

Mevr: Meertens - TAYLOR

SOERABAIA. Embong Sawo 11 Telef. Z. 1812

350 f

CALCARIUM

Het origineele fabrikaat MORSE

In pastavorm-Geeft niet af,

IS GIFTVRIJ.

Verkrijgbaar in blikken van: 7 - 14 en 28 LBS.

Lindeteves-Stokvis.

386

STORMKING
Wettig Gedeponeerd

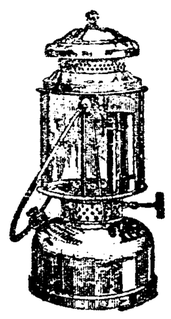

VOOR NIJVERHEID EN INDUSTRIE

is de Stormking Lantaarn de meest practische lichtbron — Absoluut veilig en betrouwbaar.
Brandt in elken stand en onder alle weersomstandigheden.

STORMKING LANTAARNS
PRIJS GEHEEL COMPLEET F 15.—
GEILLUSTREERDE BESCHRIJVENDE CATALOGUS GRATIS OP AANVRAAG.
IMPORTEURS
Firma JOSEPH RUTE
SOERABAIA.

335 d

DUQUE & Co.
GOUDSMEDEN JUWELIERS DIAMANTZETTERS

RECLAME - AANBIEDING

ALPACA TASSCHEN f 8.50
ALPACA SIGARETTENKOKERS f 7.50

KALIASIN 13 SOERABAIA Telf. 4582 Z.

111 d

MEDEDEELING

De N.V. Technisch Bureau HELLENDOORN

geeft hierdoor kennis, dat zij vanaf heden ook haar kantoor heeft overgebracht naar hare fabriek aan de **Westerbuitenweg (Pesapen)** nabij de Heerenstraat.

4066 Telefoon nummers Noord: 3418 en 3419.

HANDELS BAR & TIFFINROOM.
Chin. Voorstr. 13 SOERABAIA. Tel. 1147 Noord

Bonboekjes ad 30 bons (voor onbepaalden tijd geldig) **f 40,— inclusief bezorgloon**, geldig zoowel voor **Europeesch eten**, als **Rijsttafel**. Losse bestellingen Europeesch eten of Rysttafel f 2.— per portie, inclusief bezorgloon.
Overheerlijke en **varieerende** schotels gegarandeerd. Dagelijks verkrijgbaar saucijzen en garnalen broodjes, vleesch en garnalen croquetten en appelbollen.

Beleefd aanbevolen.

145 a d

VRAAG.

Boekhouder-Correspondent: Groote detailzaak **vraagt** voor direct **flinke jongeman**. Alleen zij die in het bezit zijn van **Diploma en Practisch** in de boekhouding gewerkt hebben, komen in aanmerking. Brieven No. 7425 bureau A. I. D. Bandoeng. 4071

Beschaafde dame voor de huishouding gevraagd bij familie op een rubberonderneming. Sollicitaties met opgaaf verlangd salaris te richten onder No. 7429 bureau A. I. D., Bandoeng. 4074

Geroutineerd 2e Boekhouder, tevens Correspondent voor spoedige Indiensttreding **gezocht**. Overlegging van Diploma's en opgave vorige werkkringen gewenscht. Sollicitaties uitsluitend schriftelijk **Carl Schlieper & Co.** 4078

Groot Warenhuis zoekt voor hare **Import Afdeeling** (Huishoudelijke en Luxe-artikelen) **een 1ste verkooper**. Brieven met volledige inlichtingen en verlangd salaris onder No. 4630 a bur. Soerab. Handelsblad. 4078

Railbaan - opzichter. De s.f. KADHIPATEN, halte Kadipaten S.C.S., vraagt voor direct een alleszins bekwaam en ijverig **railbaanopzichter** op JSWB-condities. Sollicitaties met copie - certificaten uitsluitend schriftelijk in te dienen bij den Administrateur. 4075

Hoofdopziener Bergculturen gevraagd voor in Midden - Javaland, Vereischten: Javaansch sprekend in alle opzichten betrouwbaar, bekend met alle bergculturs. Zonder prima referenties sollicitatie onnoodig. Beginsalaris f 250,— per maand. Adres No. 1799 a/h bureau Loc. Semarang. 4048

Huwelijk. Jonge Holl. goede pos. op buitenbez. bekleedend, daardoor niet in gelegenh. met jonge dames kennis te maken, **zoekt** langs dezen weg **kennism.** met jongedame niet ouder dan 25 j. Br. met portret welke op eerewoord worden geretourn, onder No. 4573a bur. Soer. Hblad. 4050

Groote Technische firma vraagt voor spoedige indiensttreding een **2e Boomklerk** voor administratieve werkzaamheden. Bekendheid met het opmaken van invoerpassen vereischt. Brieven met uitvoerige inlichtingen onder No. 2301 bureau Nieuwe Soer. Courant. 4053

Voor een Cultuuronderneming ter Oostkust van Sumatra worden geroutineerde **Assistenten** gevraagd. Brieven onder No. 2303 bureau Nieuwe Soerab. Courant. 4054

Bouwopzichter: Cultuurondernemming vraagt voor tijdelijk een bekwaam practisch ervaren **Bouwopzichter**. Spoedige indiensttreding gewenscht. Brieven onder No. 2305 aan het bureau der Nieuwe Soerabaia Courant. 4055

GEVRAAGD:

eenvoudige **dame voor de huishouding**, leeftijd hoogstens 30 jaar, door Heer (arts) in de Binnenlanden.

Brieven met toezending van foto, welke dadelijk geretourneerd zal worden- te richten aan het Bureau der Indische Courant onder No. 4069

Gevraagd door de Societeit Phoenix te Cheribon een **PIANIST** om mede te spelen in het trio van de Societeit. Schriftelijke offertes te richten aan den Secretaris der Societeit F. C. Driessen. 4072

WERKTUIGKUNDIGE gevraagd voor de Gouvernementskolenmijnen. Vereischt wordt eindddiploma K.W.S. of het **A** diploma Groote Vaart en minstens zesjarige volwaardige stoompraktijk in de tropen.

Salaris naar gelang van voorpraktijk en bekwaamheid tot een maximum van f 450,— per maand.

Voor het gebruik van een dienstwoning wordt 9 à 12 pCt. van de maandwedde gekort, terwijl men zich desgewenscht voor 1½ pCt. van die wedde kan verzekeren voor vrije geneeskundige behandeling en medicijnen.

Alleen sollicitaties, welke vergezeld zijn van bewijsstukken — in origineel of in gewaarmerkt afschrift —, betreffende diploma's, schoolopleiding en voorpraktijk kunnen in behandeling worden genomen.

Door de gegadigden ware c. q. mede te deelen, of zij reeds aan hun militieplichten hebben voldaan. 4078

Gevraagd: voor de Rubber Onderneming „LANGEN" **flink Tuingeëmployeerde**. Salaris f 250.— plus emolumenten. Sollicitaties met uitvoerige inlichtingen aan Hfd. Administrateur. 4077

Gevraagd: bij weduwnaar (Adjdt. Ond. Off.) met drie kinderen **Eenvoudige dame voor de huishouding**. Brieven met verlangd salaris onder No. 10418 Bat. Nieuwsblad, Weltevreden. 4077

Gevraagd dame voor **melkdistributie** en hulp in de **huishouding**. Intern. Salaris nader overeen te komen. Mevrouw KLAY Lowokwaroe 3 a. **Malang.** 4049

Gevraagd geroutineerde **Inlandsche opnemers**, bij voorkeur met opleiding Topografischen Dienst, in staat tranchekaarten te maken van bosch- en open terrein, schaal 1: 5000, tevens **bekend** met het opmeten van wegen en railbanen en het maken van lengteprofielen, Spoedige indiensttreding gewenscht. Brieven onder No. 7354 bureau A. I. D. Bandoeng. 4051

OP VRIJDAG 30 APRIL 1926

Zijn wij om 1 uur N. M. GESLOTEN.

❖

Op Vrijdag Morgen

vanaf 8 uur V.M. tot 1 uur N.M.

dus slechts gedurende:

5 uren

Geven wij op alle goederen, uitgestald in de vitrines, in de kasten en op de toonbanken:

25 % **REDUCTIE**

Gaat nu eens voor een oogenblikje nu, wat dit voor U beteekent.

Onze prijzen zijn reeds zeer laag gesteld, doch niettegenstaande dat wenschen wij U, de volle overtuiging te schenken, dat

WHITEAWAYS

UNIQUE zijn in hunne uiterst-lage prijzen.

❖

EEN DRUKKE MORGEN

daarvan zijn wij tenvolle OVERTUIGD.

VERLAAT SOERABAIA NIET, ALVORENS ONS TE BEZOEKEN.

VOORWAARDEN

Waarop wij dit aanbod doen:

1° Wij verkoopen niet aan wederverkoopers.
2° Wij zenden geen goederen op zicht,
3° Goederen mogen noch verwisseld, noch teruggezonden worden.

BOTER bij de VISCH.

Dus geen betaling bij de bezorging. Wij behouden ons het recht voor om den cliënt slechts een beperkte hoeveelheid der zelfde waren te verkoopen.

N.V. Whiteaway Laidlaw Java Stores Ltd.

Het Engelsche Warenhuis.

Toendjoengan 168 ad Soerabaia.

Hs. Vg. „ONDERLING-BELANG".

PASAR BESAR SOERABAIA.

IJSEMMERS
van gesponnen glas met nikkel gemonteerd in de kleuren: wit, rood en groen, Per stuk: f 3,50 en f 4,75

IJSEMMERS,
van groen geribd glas met nikkel gemonteerd. Per stuk f 3,75

IJSTANGEN.
Bijzonder stevig, van zilverpleet. per stuk f 2,95

IJS- en BOWLKOPJES
van gekleurd glas. Elegante vormen, in de kleuren: groen, paars, geel, oranje. Per stuk f 2,25

DINERKANNEN.
Effen glas- in de kleuren Paars, Amber, Empiregroen per stuk f 0,65

VINGERGLAZEN
daarbij passend, kelkvormig kleuren als boven.
per dozijn f 8,50

KONA KOFFIE FILTERS!
Voor liefhebbers van een lekker kopje koffie het summum van gemak. Met deze koffiefilters verkrijgt men binnen 10 minuten het geurigste en krachtigste koffie-extract.
f 12,50 f 16,50 f 25,50

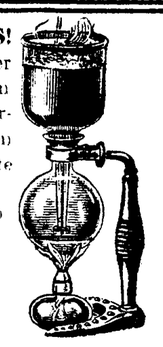

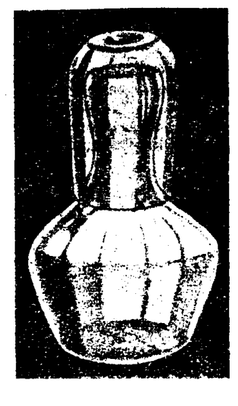

DEKKARAFFEN.
Geheel effen glas in de kleuren amber en kristal.
per stuk f 1,25

WONDER-BAKPAN
Om te bakken ZONDER OVEN.

Kan voor elke warmtebron: gas, petroleum, kolenvuur, zoowel als op electriciteit gebruikt worden en geeft **altijd**
GROOTE BESPARING.
Maakt tevens het gebruik van bakvormen, vuurvaste schalen en opdienschalen onnoodig.
Eenvoudige behandeling; Absoluut Betrouwbaar.
Prijs f 10,75

BIER- of WATERGLAZEN, van demi-kristal.
Kelkmodel, per dozijn f 4,80 **Tonmodel,** per stuk f 0,50
ROZENBOWLS van kristal, fijn geslepen, vanaf: f 4,90 tot f 22,50

RECLAME EETSERVIEZEN

Moderne vormen van schalen en schotels.
COMPLEET voor 12 PERSONEN.

Eetserviezen met **oud-Friesch DESSINS** mooie, heldere en zachte tinten	Per stel **f 75.—**
Bijpassende ONTBIJTSERVIEZEN. Compleet voor 12 personen.	Per stel **f 15.25**
Bijpassende THEESERVIEZEN, 16-deelig.	Per stel **f 11.75**
Eetserviezen met **Goud Filetrand**, zeer **gedistingeerd** en **chic.**	Per stel **f 68.50**
Bijpassende ONTBIJTSERVIEZEN, compleet voor 12 personen	Per stel **f 13.50**
Bijpassende THEESEVIESEN. 16-deelig.	Per stel **f 10 25**

Morgen, 30 April, Verjaardag van Prinses Juliana, zal onze Zaak slechts tot 1 uur n. m. geopend zijn.

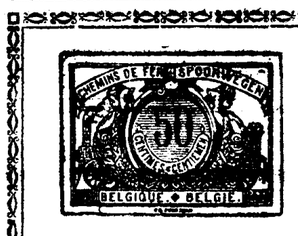

BLOK's
POSTZEGELHANDEL
LEMAH POETRO 28.
PHONE 4922 Z.

In- en Verkoop van Postzegels.
Vraagt Zichtzending.
803. d

BOEKHOUDLESSEN

Privaatlessen in Boekhouden en aanverwante Vakken aangeboden tegen Billijk Tarief.

SUCCES VERZEKERD.

Serieuse Leerlingen binnen Zes Maanden gegarandeerd.

Ook Gelegenheid voor **Lessen** per Correspondentie.

Aanmelding bij
W. A. MULLER Azn.
Leeraar Boekhouden
Kemoeningweg 43 (verlengde) Tel. Z. 9639 2156

Vendukantoor
J. C. MOLENKAMP
Lemah - Poetro 25 Telf. 1395 Z.

houden zich beleefd aanbevolen voor het houden van Huis- en alle andere Vendutie's. Goederen kunnen steeds bijgebracht of door ons afgehaald worden.

De Venduhouder
J. C. MOLENKAMP.
146 b d f

Het vendukantoor
G. WIERING.
Lemah Poetro 20. Tel. 2650 Z.

JE adres voor **toko-** en **huis** - vendutiën.

Directe Afrekening.
126 bdf

Meubelmagazijn

Het **goedkoopste adres** van **2e** handsche- en nieuwe meubels is en blijft

Lemah Poetro 20.
Soerabaia, Tel 2650 Z.
126 bd

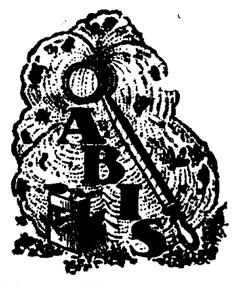

Technisch- Sanitair- en Handels Bureau
WETZEL & Co.
ROOMSCHE KERKSTRAAT 10
Telefoon 3520 Noord
ALLEEN-VERKOOP.

ABIS Het meest afdoend middel ter bestrijding van muggen, vliegen luizen, vlooien, kakkerlakken en plantenluizen. Vraagt prijzen.

318-d I

N. V. „DE MELKBRON"
KEDOENG ANJAR 34 —:— TELEFOON ZUID 1878

MET INGANG VAN 1 MEI 1926

¼	flesch	à	690	c.c. . . . . f 0.35
½	flesch	à	300	c.c. . . . . f 0 20
½	liter			. . . . . f 0,30
1	liter			. . . . . f 0.55

184

AANBOD.

Betrekking Gezocht: door jonge vrouw, voor eenvoudige administratie, typen en andere lichte kantoorwerkzaamheden. Salaris f 125.— f 150.— per maand.
Brieven onder letters E. E. A., aan Postbox No. 56. Bandoeng. 4056

Beschaafde Hollandsche jonge dame, goed algemeen ontwikkeld, vloeiend Engelsch en Duitsch sprekend, zeer goed onderlegd in pianospel, zag zich gaarne geplaatst als dame van gezelschap bij jonge meisjes of bij vrouw des huizes ook op onderneming.
Brieven te richten aan No. 7259 van het A. I. D. Bandoeng 4057

APOTHEKERS - ASSISTENTE. Zoekt Plaatsing in Apotheek op Java of Sumatra. Bereid tot zelf-passage bataling. Brieven No. 162 A. J. Adv.-Kant, **J. H. DE BUSSY**, Amsterdam (Holland). 4058

Beschaafde Europeesche dame zoekt betrekking als dame van de huishouding en gezelschap in nette omgeving. Brieven met opgave salaris enz. onder No. 7269 bureau A. I. D., Bandoeng. 4011

Gep. Adj. onderoff. der Mil. Adm. zoekt een hem passende betrekking, liefst Magazijndienst, is genegen desgewenscht waarborgsom te storten. Brieven onder nummer 10100 bureau Bat. Nieuwsblad, Weltevreden. 4012

Holl. Kinderjuffr. zag zich gaarne geplaatst bij goede familie. Brieven No. 5765 Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 3988

Hollander 33 jaar, goed bekend met den **Fotohandel - Optiek** en **Drogisterij**, zoekt een hem passende **betrekking**. Brieven onder No. 5741 Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 3984

Holl. Dame 28 Jaar van goede familie wenscht plaatsing voor gezelschap en huishouding. Briev. onder No. S 5918 bur. A. I. D., Bandoeng. 3961

Beschaafde ontw. Europeesche dame zoekt plaatsing als opvoedster der kinderen, ook genegen huish. bezigheden te verrichten. Brieven onder No. S 5879 bur. A.I.D., Bandoeng. 3962

TE KOOP!

Winchester repeteergeweer cal. 405, zoo goed als nieuw **f 300.—**
Gladloop geweer cal. 12, choke loop 90 cM. **f 75.—**
Precisiebuks cal. 22, **met verneller f 50.—**
Bij elk geweer pas en patronen. Brieven onder No. 4063 Indische Courant.

Ter overname aangeboden: **aardig huis**, Klerkstraat, met overname van inboedel tegen billijken prijs.
Brieven onder No. 4064 aan het bureau der Indische Courant

TE HUUR

TE HUUR:
Huizen te Ketabang, aan den Katjapiringweg, Djimertoweg, Kanginanweg en de Woeniestraat met huurprijzen van f 60.—, f 70.—, f 110.—, f 140,— en f 160,—.
Te bevragen: **Gemeente-Woningbedrijf, Pandanweg No. 10**
3606 d

TE HUUR.
Een groot paviljoen, met eigen gemakken en Een klein, gemeubileerd paviljoen, inclusief water en licht te bevragen: Kedong - anjar No. 1
4082 Telefoon Z: 2085

DE INDISCHE COURANT

Tweede Blad Donderdag 29 April 1926.

Op den tweesprong.

De herziening der Oostelijke grenzen.

Brazilië's houding.

(Van onzen medewerker te Genève.)

Polen aanleiding, geen oorzaak.

Moet men de Maartvergadering van den Volkenbond beschouwen als een klucht, zooals de cynische bespotters doen, die er zich van af trachten te maken met een lichtvaardig en gemakkelijk: Zie je nu wel? Of bood zij het beeld eener vlijmende tragedie die de al te haastige pacifisten tot weenens toe ontroert?

Ons dunkt geen van beide. Het gebeurde is te ernstig dan dat het geoorloofd zou zijn er smalend om te lachen, maar evenmin beteekent het de dood van den Volkenbond gelijk de ontnuchterde illusionisten vreezen.

Zooals het nu te Genève is geloopen, moest het vroeg of laat komen. De toetreding van Duitschland was niet oorzaak, maar aanleiding tot de verwikkelingen, die sinds lang dreigde, waarmede men ook voor het oogenblik geen raad wist en die men dus, naar oud gebruik, commissoriaal heeft gemaakt.

Dat het vraagstuk van Duitschlands intrede niet meer is geweest dan de aanleiding tot de uitbarsting van een sinds lang smeulend vuur, blijkt het duidelijkst, wanneer men let op den uitslag der tallooze conciliabules ten aanzien van Polen. Het leek, vóórdat men bijeenkwam en ook nog gedurende de eerste dagen der besprekingen, of de moeilijkheid lag in de aanspraken van dit land op een raadszetel. Waren die aanspraken niet gelenddend gemaakt, dan—zoo meenen nog velen—zou er niets gebeurd zijn. Dat voor dit geschil een oplossing is gevonden, waarmede ook Duitschland accoord ging, wijst echter in andere richting.

Ongetwijfeld was de oplossing, die men voor de Poolsche quaestie had gevonden, niet fraai. Zweden dat zich, door een bindend mandaat, aan handen en voeten gebonden had ten aanzien der vraag of de Conseil behoorde te worden uitgebreid, blijkt achteraf te hebben ingezien, dat Polen's rechten op een raadszetel nog niet zoo héél gek waren. Onden trok toen de eenig mogelijke conclusie n. l. dat het dus Zweden moest zijn dat voor Polen plaats maakte. Hij herstelde daarmede althans de fout die hij, met slecht inzicht in de possibiliteiten te Genève, gemaakt had door zich door zijn parlement een begrensde opdracht te laten meegeven.

Het is Duitschland, dat met deze regeling niet tevreden was. Polen èn Tsjecho-Slavië in den Raad, dat was des minder goede te veel. Ook dit bezwaar werd weggeruimd. Benès, de verzoeningsgezinde staatsman, verklaarde zich bereid den Tsjecho Slowaakschen zetel aan een der „cidevant" neutrale kleinere staten af te staan. Nederland werd daarvoor genoemd. Met dit aanbod was de Poolsche vraag opgelost.

Uit dit beloop ziet men óók, dat de houding van Duitschland niet zoo passief is geweest, als ook Stresemann het in den Rijksdag wel wilde doen voorkomen. Theoretisch wilde Duitschland zich niet mengen in iets wat des Raads was, waartoe het nog niet behoorde. In de praktijk heeft het niets nagelaten om de zaken naar zijn hand te zetten.

Trouwens, vóórdat Zweden door zijn verzet de gemakkelijkste wijze om Polen te bevredigen verijdelde, was in Duitschland, ook van officieele zijde, stelling genomen tegen die bevrediging „überhaupt." Neen, doodonschuldig aan den loop van zaken is Duitschland allerminst.

Intusschen heeft het dan toch tenslotte goedgevonden, dat ook Polen in den Conseil zou komen, zij het dan met een tijdelijken zetel, en die instemming maakt ook de al te groote Duitsche parmantigheid weder eenigermate goed. Zij heeft de voor Duitschland vleiende apotheose van de mislukte bijeenkomst mogelijk gemaakt.

Een zeer eenvoudige toestand.

Het is eenigszins verbijsterend, kennis te nemen van de oppervlakkigheid, waarmede zelfs eerste rangsfiguren over een zaak praten die zij toch beter behoorden te begrijpen. Zoo hangt de vroegere minister uit het Britsche labour-kabinet Fisher, notabene oudgedelegeerde naar den Volksbond, in de „Neue Züricher Zeitung" allerzonderlingst zijn wijsheid te luchten. Volgens hem stond men te Genève voor „een zeer eenvoudigen toestand." Dat zelfs de meest eenvoudige toestand, dit niet meer is, zoodra één lid complicaties verwekt, is een primaire waarheid, waarvan Fisher zich niet bewust is. Hij kan dat ook niet, omdat hij de zaken alleen ziet uit één gezichtshoek.

Volgens Fisher had men slechts te maken met het Locarno-verdrag, en dit hield z. i. drie voorname punten in, nl. Duitschland's vrijwillige erkenning der westgrens, zooals die door het Verdrag van Versailles is afgebakend, dus vrijwillige afstand van den Elzas en Lotharingen; voorts de Britsche garantie tegen aanvallen op die grens, en eindelijk Duitschland's toezegging zich bij den Volkenbond aan te melden, waartegenover Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië en België zich hunnerzijds verbonden Duitschland's aanvrage tot toetreding als mede zijn aanspraak op een permanenten raadszetel te steunen.

Wanneer de heer Fisher meent, dat daarmede de overeenkomst van Locarno is uitgeput, dan is ook zijn standpunt verklaarbaar. Maar het is eenigszins anders. Fisher noemt Italië wel, waar het in de kraam zijner redeneering te pas komt, in zooverre Italië ook beloofd had Duitschland's aanspraak te steunen, maar hij vergeet te vermelden dat dit land als medegarant met Engeland in het verdrag optreedt. En waar de publieke opinie van Engeland, meer nog dan zijn regeering, waarborgen zoekt dat het te eeniger tijd niet, of zooal, dan met de geringste offers zijn garantie-plichten zal behoeven na te komen, mag hij het Italië niet kwalijk nemen, dat het in gelijken geest handelt bijv. door het wenschelijk te vinden dat ook Polen in den Conseil komt.

Maar hoe zou Fisher ook dit kunnen begrijpen, daar immers Polen bij hem niet eens in de gedachte komt, wanneer hij over Locarno spreekt? En toch was Polen mede te Locarno, en ligt juist in de niet of althans niet voldoende bevestiging van Polen door Locarno, de zwakke steê dezer overeenkomst en de werkelijke grond voor een rechtvaardiging van Polens verlangens ten opzichte van den Volkenbondsraad.

Bij de grensregeling in het Oosten heeft Duitschland zich onomwonden niet neergelegd. Het is rondweg uitgesproken dat een der doeleinden, waarmede het in den Volkenbond gaat, is de herziening der oostelijke grenzen. Hoe zou dan niet Polen verlangen te allen tijde mede aanwezig te zijn, wanneer direct of indirect op zijn belangen werd jacht gemaakt?

Er is een tweede grove miskenning der feiten in de voorstelling die Fisher geeft. En wanneer wij Fisher als uitgangspunt kiezen, dan is het om de belangrijke plaats die hij nog in het Engelsche openbare leven inneemt, en omdat hij meer stelselmatig uiteenzet wat vele anderen denken.

Het was een „zeer eenvoudige toestand" te Genève. Het ging immers alleen om Locarno en dan nog wel dit bezien op Fisher's onvolledige en daardoor volmaakt foutieve wijze.

Zeker, het ging om Locarno. Voor de direct-betrokkenen en voor vele anderen. Maar niet voor allen. Niet voor Spanje. Niet voor Brazilië. Niet voor China. Ook niet voor Zweden, dat immers optrad als kampioen voor de in zijn oog alleen-zaligmakende bondsorganisatie. Zij die alléén aan Locarno dachten, namen het „pars pro toto" en begrepen niet, dat het verdrag, hoe belangrijk op zichzelf ook, niet alle bij den Volkenbond aangesloten volken evenzeer ter harte gaat als zij die er onmiddellijk of door hun geografische ligging zijdelings bij betrokken zijn.

Sterker nog: de consolidatie die Locarno voor West-Europa beteekent, is niet geheel zonder bedenken voor andere mogendheden. Wanneer, zooals men toch hoopt, het Rijn-verdrag zal leiden tot een samenwerking tusschen de vier groote Europeesche machten: Duitschland, Engeland, Frankrijk en Italië, dan zal dit allicht gaan beteekenen dat dit viertal de lakens uitdeelt in Europa. En gegeven het feit, dat zij ook den Volkenbondsraad beheerschen door hun permanente zetels, verzinken daartegenover de andere staten voorgoed in een positie van lageren rang. Het is althans verklaarbaar, dat bijv. Spanje niet veel lust heeft zich definitief met een eenigszins ondergeschikte plaats te vergenoegen.

Het belangrijkste echter is, dat de Volkenbond de pretentie heeft een wereldorganisatie te zijn, en dat Locarno, hoe gewichtig ook voor Europa, niet dat groote belang kan hebben voor een buiten-Europeeschen staat als bijv. Brazilië. Men heeft vroeger reeds ervaren, dat de Vereenigde Staten de zaken uit een gansch anderen gezichtshoek bekijken dan Europa pleegt te doen. Men mag er niet al te verbaasd over zijn, dat Brazilië desgelijks doet.

Brazilië's houding niet onverwacht.

Daarmede komen wij tot de houding van dezen staat, die nu als de zondebok de woestijn wordt ingezonden. Naar het ons voorkomt ten onrechte. Want wij weten nu, wat men te Genève aanvankelijk niet, althans niet algemeen, wist, dat n.l. deze Zuid-Amerikaansche staat niet zóó onverwacht en zóó ongegrond met zijn aanspraken voor den dag is gekomen, als partijdig of overhaast-oordeelenden het wilden doen voorkomen.

Voor één mogendheid in elk geval kon Brazilië's optreden niet onverwacht zijn. En wel voor Duitschland.

Het is moeilijk uit te maken, of de Duitsche kinderhand gauw gevuld is, dan wel de Duitsche woorden gaarne, naar Talleyrand's beroemd recept, de gedachten verbergen. Duitschland heeft er zich bij herhaling op beroepen dat, toen het een rondvraag deed bij alle leden van den Conseil om te weten hoe men over een permanenten zetel voor Duitschland dacht, het van alle een goedkeurend antwoord had ontvangen. Voor wat Brazilië betreft, is dit, laat ons zeggen, een vergissing geweest, die alleen hierdoor verklaard zou kunnen worden, dat de Wilhelmstrasse een „mere child" is in het leven van diplomatieke stukken.

De Duitsche regeering heeft de antwoorden die zij op haar rondvraag van 29 September 1924 ontving, nimmer gepubliceerd, maar het in deze zaken volkomen betrouwbare en wel-ingelichte „Journal de Genève" heeft dezer dagen het antwoord volledig afgedrukt, dat Brazilië op 1 December 1924 heeft gegeven. Welnu, daarin komt deze volmaakt duidelijke zinsnede voor:

„De regeering van Brazilië is van oordeel, dat de concrete quaesties voortvloeiende uit de door Duitschland uitgedrukte verlangens behooren tot die soort vragen, welke niet behooren behandeld te worden van regeering tot regeering, maar die bij voorkeur moeten uiteengezet en bediscussieerd worden, in hun geheel, door de leden van den Bond en in deszelfs boezem, opdat de verschillende aspecten dier quaesties en de gezichtspunten der andere aangeslotenen beter bekend zullen zijn".

Brazilië verklaart zich verder bereid de Duitsche aspiraties onpartijdig en in een geest van verzoening te onderzoeken „en nous maintenant dans le ferme dessein de trouver des solutions adéquates pour toutes les questions et toutes les réclamations justes, sans préjudice des engagements pris par le Brésil et de la bonne doctrine du droit international, en ce que celle-ci serait applicable en chaque cas."

Men ziet dat Brazilië zich tot niets verbindt, en dat naar zijn meening de oplossing der door Duitschland opgeworpen quaesties nog moest gezocht worden.

In zijn oog moesten daarbij tal van zaken in het oog worden gehouden. En wanneer het tenslotte verklaart, dat Brazilië „ne s'oppose pas à ce que le nouveau membre obtienne un siège permanent au Conseil", dan geschiedt dit slechts „en principe", en het voegt er aanstonds weer bij, dat de vraagstukken, waarover het Duitsche memorandum handelde, door Brazilië zullen worden bezien — een conclusie is en dus steeds nog niet! — „avec un esprit serein et la juste mesure — lorsque nous serons appelés à traiter ce sujet dans les débats au sein de l'Assemblée de la société des nations."

Waarlijk, men behoeft niet geverseerd te wezen in der diplomaten taal, om te begrijpen dat Duitschland zich met een doode musch verblijdde, toen het ook in Brazilië's antwoord een gereede inwilliging van een permanenten zetel zag.

Brazilië had in beginsel daartegen geen bezwaar, heeft dit ook te Genève niet gehad. Maar het wenschte er eerst dáár over te praten en, na overleg en lettende op allerlei andere omstandigheden een beslissing te nemen. Dat een dier omstandigheden was, zijn eigen verlangen naar een permanenten zetel, moge men beoordeelen zooals men wil, — in ieder geval trok Brazilië te Genève de lijn door, die het reeds op 1 December 1924 had aangegeven. Dat Duitschland daarvan de wereld onkundig heeft gelaten, heeft de zaak ongetwijfeld zeer bemoeilijkt. De mogelijkheid van overleg met Brazilië, voordat men elkaar aan de oevers van het Lac Leman ontmoette, werd er door afgesneden.

Een opzienbarende rede.

Associatiepolitiek in Fransch Indo-China.

Naar de vorming van een eenheidsnatie.

De maibladen berichtten ons reeds, dat er in zekere rechtsch politieke kringen in Frankrijk groote beroering en verontwaardiging is gewekt door de rede, door den gouverneur-generaal van Fransch Indo-China, den heer Alexandre Varennes, uitgesproken ter gelegenheid van de jaarlijksche zitting van den „Conseil de Gouvernement," een vertegenwoordigend lichaam, dat eenigszins overeenkomt met onzen Volksraad. Men zou den minister van Koloniën ter zake interpelleeren.

In *L'Avenir du Tonkin* troffen wij den tekst aan van de bewuste rede, waarvan wij den passus, die aanleiding heeft gegeven tot de indignatie van de Union Républicaine du Sénat et de la Chambre hieronder vertaald weergeven, in het verband waarin hij uitgesproken werd.

De heer Varennes zei namelijk:

Frankrijk kan het helpen (n.l. Indo-China om een natie te vormen *Red.*) en het zal het helpen. Frankrijk zal tot het laatst het mandaat ten uitvoer leggen, hetwelk het zich krachtens zijn traditie heeft toegewezen, welke is de individuen en volken, die zich om Frankrijk groepeeren, tot zelfstandigheden op te voeden.

Zoodra Frankrijk zijn missie zal geëindigd hebben is het mogelijk, dat het in Indo-China niets anders zal nalaten dan de herinnering aan zijn werk, dat het verder voor zich geen rol meer opeischt in de ontwikkeling van het land, noch om het te besturen, noch om het van raad te dienen, en dat de volkeren, die hebben geprofiteerd van zijn voogdij, nog slechts door de banden der dankbaarheid en toegenegenheid aan den gewezen voogd zullen verbonden zijn. *)

Maar het is ook mogelijk, dat zich hier onder dezen tropischen hemel, waar verschillende rassen van verschillend karakter en zeden naast elkaar wonen, een nieuwe natie gaat vormen, zooals nog nergens elders op de wereld bestaat, een natie, waarin in Indo-China geboren Franschen met de inheemsche bevolking welke doortrokken zal zijn van de Fransche beschaving, een intellectueele en economische belangengemeenschap zullen hebben aangegaan, die krachtig genoeg zal zijn om een eenheid te vormen.

Wie kan thans, in dit verband, reeds voorspellen welk beeld Indo-China in de toekomst zal opleveren, gelegen als het is aan den rand van het Aziatische vasteland, te midden van de algemeene beroering, welke de wereldkaart geheel kan doen veranderen?

Of Indo-China met Frankrijk verbonden zal blijven of van dit land gescheiden zal zijn, niemand weet thans hoe over een eeuw de samenstelling dezer volken zal zijn, die onder onze bescherming staan. En wat doet het er eigenlijk toe, indien wij slechts aan deze volkeren de middelen hebben verschaft om zich zelf verder te ontwikkelen, indien wij op loyale wijze tegenover hen onzen plicht als mensch en als Franschman hebben vervuld, welke is om hen te helpen, zich op te heffen tot de hoogste menschelijke beschaving, waardoor zij vanzelf Frankrijk zullen leeren liefhebben.

Het blijkt uit het aangehaalde verband, dat de heer Varennes niet bedoelde, dat Frankrijk zich definitief zou terug trekken uit Indo-China, doch dat hij slechts sprak over de mogelijkheid in een zeer verre toekomst, van het schenken van volledige zelfstandigheid aan de Aziatische kolonie. De Fransche landvoogd stelt zich dus op precies hetzelfde standpunt als dat gehuldigd door Nederland.

Nadat men in Frankrijk dan ook kennis had kunnen nemen van het verband, waarin de heer Varennes den gewraakten zin had gebezigd, is de storm eenigszins geluwd. Mannen als Pierre Bertrand en Frossard prijzen den nieuwen gouverneur-generaal voor deze koloniaal-politieke geloofsbelijdenis, welke zij en met hen vele andere verlichte Franschen als richtlijn der nieuwe Fransche koloniale politiek wenschen aangenomen te zien.

Doch het is niet op deze opvatting van den heer Varennes, dat wij de aandacht wenschen te vestigen, maar op de voorstelling die hij zich maakt van de mogelijke toekomst van Indo-China uit een oogpunt van natievorming. Hem staat voor den geest geen samengestelde bevolking, waarvan de verschillende bestanddeelen in cultuur en taal naast elkaar zullen leven, maar een eenheidsnatie gevormd door het krachtig doordringen van de Fransche cultuur tot in alle lagen der Indo-Chineesche bevolking, bestaande uit Annamieten, Cambodjanen, Thaïs enz, waarmede zich dan een sterk Fransch element vermengd heeft. Als krachtig bindmiddel moet dan de gemeenschappelijke Fransche taal dienen.

Het is natuurlijk thans absoluut onmogelijk met eenige zekerheid te zeggen of inderdaad de Indo-Chineesche natie in een verwijderde toekomst het beeld zal vertoonen, zooals de Fransche landvoogd als een mogelijkheid afschilderde. Doch het getuigt van zijn ruime opvattingen en breeden blik, dat hij blijkbaar inziet, dat een land alleen tot werkelijken bloei kan geraken indien zijn bevolking een eenheid vormt, een natie is met eigen cultuur en niet bestaat uit verschillende heterogene deelen, die zoo niet vijandig, dan toch afzijdig tegenover elkaar staan. Het is ook om deze reden, dat de gouverneur-generaal van Indo-China als leidend beginsel van de door hem te volgen koloniale politiek heeft aangenomen de associatie-idee, welke in de practijk hierop neerkomt, dat het sociale en staatsrechtelijke verschil tusschen overheerschers en overheerschten zoo veel mogelijk wordt opgeheven en met kracht wordt gejverd om de hoogere beschaving en de taal van de eersten gemeengoed te doen worden van de inheemschen.

Een utopie behoeft dit niet te zijn. De Spanjaarden, wier arbeid in hun koloniën in de eerste plaats van cultureelen en godsdienstigen aard was (voor hen waren de begrippen koloniseeren en kerstenen dezelfde) zijn er wonderwel in geslaagd heele landen te verspaanschen, niet alleen Zuid- en Midden-Amerika, waar het contingent blanken betrekkelijk groot was, maar ook de Philippijnen waar een klein aantal Spaansche geestelijken en militairen op het geheele land en zijn bevolking een Spaanschen stempel wisten te drukken, dat de weinig assimilatieve Amerikanen, niet hebben kunnen uitwisschen.

En ook Frankrijk is het gelukt in West-Indië een geheele Negerbevolking te verfranschen, zoodat, indien het associatie-experiment in de Fransche Aziatische kolonie wordt voortgezet door de opvolgers van Varennes, de door dezen geopperde mogelijkheid zich misschien in korteren tijd zou kunnen verwezenlijken dan men over het algemeen wel zou denken. Het is bewezen, dat de Oosterling de Fransche beschaving en taal spoedig overneemt; het Oostersche wezen schijnt zich beter te kunnen aanpassen aan het Latijnsche dan aan het Germaansche karakter.

Franschen, Spanjaarden en Engelschen hebben de fout der Hollanders niet begaan om hun taal tegenover de gekoloniseerde volken te beschouwen als een soort van heiligheid, waarmede het zoeken van contact door den inlander als een aanranding van het prestige van den overheerscher werd beschouwd. Gelukkig bebben wij thans deze dwaling, die de oorzaak is geweest, dat het begin eener geestelijke aanraking tusschen de inlanders en ons minstens een eeuw vertraagd is, thans terdege ingezien, doch tengevolge van deze fout is de geestelijke klove tusschen ons en de inlandsche bevolking nog steeds te wijd om thans reeds, met kans op succes binnen afzienbaren tijd, een basis te kunnen leggen voor een cultureele *Umwertung* der Indonesiërs in Nederlandschen zin.

Men behoeft niet met een bijzonder helderen blik begaafd te zijn om te kunnen voorspellen, dat op den langen duur de economische band tusschen een land en zijn ververwijderde koloniën bij de toenemende ontwikkeling der oorspronkelijke bewoners dezer koloniën niet bestendigd kan blijven: natuurlijke economische relaties ontwikkelen zich volgens geografische verhoudingen, volgens materieele beginselen en zijn onafhankelijk van gevoelsoverwegingen.

De eenige band, die permanent kan blijven tusschen twee volken is de cultureele, en wil een koloniseerende mogendheid in haar koloniën een blijvend monument harer activiteit oprichten, die bestand zal blijken te zijn tegen elke historische verwering, dan zal deze moeten worden opgetrokken uit cultureele bouwsteenen. Hadden de Spanjaarden zich meer gelegen laten liggen aan een goede bestuursvoering, welke de diep ingevreten corruptie en den avontuurlijken drang van de desperados in hun koloniën had tegengegaan, dan kon men nu misschien spreken van een Spaansch Imperium, in omvang en beteekenis het Britsche wereldrijk evenarende.

Het schijnt, dat Frankrijk een nieuwe periode in zijn koloniale politiek heeft ingelnid en in een verdoorgevoerde associatie, beoogende het verfranschen der autochtone bevolking, de oplossing tracht te zoeken voor het groote probleem, waarvoor het koloniseerende Westen zich thans geplaatst ziet door het separatistisch en opstandig streven der inheemsche bevolkingen.

*) Het was over dit gedeelte der rede, dat het Fransche groot kapitaal zich zoo verontwaardigd toonde (*Red.*)

BINNENLAND.

Een winstgevend zaakje.

Sain, een Inlander, die meer buiten dan in zijn dessa leefde, had in het veraf gelegen Tangerang hechte vriendschap gesloten met een Inlandsche vrouw, een zekere Lodji, iemand, die in haar negorij nogal bekend was. Beiden leefden een leventje van geluk en rijkdom, en waar men Sain nimmer zag werken, viel dit spoedig der bevolking op.

Toen gebeurde het na eenigen tijd, dat beiden voor een poosje verdwenen. Waarheen, dat wist men echter niet, Lodji had alleen verteld, dat zij eenige familieleden wenschte te ontmoeten en over te halen om te Tangerang te gaan wonen. Inderdaad kwam de vrouw terug met enkele keponakans, jonge meisjes nog, terwijl Sain zijn geluk aan het beproeven was in het verre Palembang, naar zij vertelde.

Lodji was goedgeefsch en de meisjes kwamen zoo uit de dessa, dus was er menigen avond pret in het huis van Lodji, zoo'n pret, dat menig jong meisje in stilte wenschte daar te mogen blijven. De vrouw had er geen bezwaar tegen en menig moeder zag met leede oogen haar dochter zich bij het vroolijke troepje aansluiten. Het huis werd ook buiten Tangerang gerenommeerd. Van de dessa kwamen heel wat gasten, ook jonge dochteren, en ook deze kregen zin in het avontuur.

De affaire liep op rolletjes toen Sain thuis kwam met een goed gevulden buidel. Het heugelijk feit werd gevierd met een sedeka, waaraan een ieder deel nam, ook de brommerige oude lui, en den volgenden dag zou een picnic worden gehouden in een over de Bantamgrens gelegen knusse streek.

De oudjes, die voor de sawahs moesten zorgen, konden niet mee, maar gunden toch hun kinderen de pret van het uitstapje met het joviale paar en nog meer jeugdigen, welke de geneugten van Lodji 's huis tot dusverre niet hadden gekend, werden met een gerust hart aan het vroolijke echtpaar meegegeven.

Het troepje was dra een twintig koppen sterk. Men trok in feeststemming naar de Tji Mantjeuri, had daar een gezelligen dag en toog den volgenden morgen verder naar de Tji Doerian, om daar te gaan spelevaren. Niemand had er erg in, dat men de rivier te ver afvoer totdat vrij groote prauwen gezien werden. Men stapte hierop over en zou over zee naar de Tji Mandiri en dan naar huis terug gaan.

Edoch, het vroolijke gezelschap viel op en werd teruggebracht door den tjamat van een verderop gelegen gehucht. Het bleek bij onderzoek, dat het vroolijke echtpaar plannen had de meisjes naar Palembang te vervoeren. Sain werd herkend als iemand, naar wien de politie zocht in verband met andere gevallen van vrouwenhandel, ook op Palembang, en hij zit nu in de boei te piekeren hoe of hij straks den kandjeng aan de groene tafel kan overtuigen, dat het genoegen zeer onschuldig was.

Wij gelooven niet, dat het hem gemakkelijk zal vallen.

Verdeeling van zetels.

Weltevreden, 26 April (*Aneta*). Het *N. v. d. Dag* meldt, dat de diverse partijen gisteren tot een compromis zijn gekomen inzake het aantal zetels in den gemeenteraad in verband met de verkiezingen in Augustus.

Overeengekomen is, dat het I. E. V. 5 zetels, de I. K. P. 4, de P. E. B. 3, de C. E. P. 2 en de N. I. V. B. 1 zetel zal krijgen.

Personalia.

Belast met de waarneming der betrekking van gewestelijk gouvernementsarts dr. O. L. E. de Raadt, van buitenlandsch verlof terug verwacht, laatstelijk gouvernementsarts 1e klas bij de Volksgezondheid.

Met ingang van den dag, waarop hij de tijdelijk door hem waargenomen functie van burgemeester van Medan neerlegt, herbenoemd tot lid van den Raad van Justitie te Medan mr. J. A. Bartelds.

Benoemd tot voorzitter van den landraad te Kediri mr. E. van Delden, thans tijdelijk buitengewoon lid van den Raad van Justitie te Medan. Benoemd als zoodanig mr. W. J. H. ter Burg, thans tijdelijk waarnemend lid van dat college.

Benoemd tot inspecteur 1e klas voor het Volkscredietwezen Chr. L. Loriaux, thans adj. inspecteur bij dien dienst.

Benoemd tot opperhoutvester bij het boschwezen Chr. Coster, thans houtvester.

Door den d. d. directeur van Landbouw, Nijverheid en Handel belast met de waarneming van de betrekking van adjunct-directeur bij de gouverments kina-onderneming M. A. van Roggen, tijdelijk ambtenaar van buitenlandsch verlof buiten bezwaar van den Lande teruggekeerd, tevoren belast met de waarneming van gemelde betrekking.

Ontheven op verzoek, eervol van de waarneming der betrekking van tijdelijk adjunct-commies redacteur bij het Centraal Kantoor voor de Statistiek: W. C. G. Wilemsen.

Door den hoofdinspecteur hoofd van den dienst van het boschwezen;

belast met het beheer over: a. het boschdistrict Padangan, met standplaats Padangan, den opperhoutvester W. A. Zijp, thans belast met het beheer over de opperhoutvesterij Mantingan.

b. de opperhoutvesterij Mantingan, met standplaats Mantingan, de opperhoutvester H. A. Hansen, thans belast met het beheer over het boschdistrict Padangan.

Toegevoegd aan den opperhoutvester, beheerder van de opperhoutvesterij Tjabak, de hoofdopziener P. L. Wilten, thans toegevoegd aan den directeur van het proefstation voor het boschwezen.

DE COMMUNISTISCHE PERS.
Hoe zij verdwijnt.

Men schrijft ons uit Weltevreden:

Ter aanvulling van het bericht, dat het te Semarang verschijnend communistisch dagblad *Api* zijn uitgifte staakt, kunnen wij nog mededeelen, dat ook de respectievelijk te Weltevreden en Bandoeng verschijnende dagbladen van gelijke richting, *Njala* en *Titir* na 1 Mei ter ziele zullen zijn.

De staking van de uitgifte houdt geen verband met gebrek aan werkkapitaal maar moet eerder worden beschouwd als een demonstratie tegen de jongste verscherping van de maatregelen tegen het roode gevaar, gelegen in de uitbreiding van artikel 163 W. S. Men wil bewezen zien, dat deze verscherping geen resultaat zal hebben en dat het communisme kan worden gepropageerd op nog intensievere wijze dan mogelijk was door een openlijk gevoerde dagbladcampagne.

Beseffende de onmogelijkheid, dat de politieke recherche afdoend tegen de vele uitingsvormen van het communisme kan ageeren, achten wij het antwoord, dat op deze wijze aan de regeering wordt gegeven, niet van gevaar ontbloot, terwijl het voorts voor de hand ligt, dat de strijd tegen een clandistien gevoerde propaganda voor het bestuur duurder zal zijn, dan het toezichthouden op wat er alzoo in de dagelijks verschijnende bladen aan communistisch nieuws wordt ingezonden.

Het ligt dan ook in de bedoeling van de leiders der beweging om de propaganda op deze wijze aan te pakken, en in verschillende centra in de diepste binnenlanden, waar uiteraard binnendringen voor de politieke recherche bezwaarlijk is, door middel van eenvoudige drukkerijen periodiek verschijnende vlugschriften te doen drukken en die dan op uitgebreider schaal uit te geven, dan met de verspreiding van de dagbladen het gevai was. Waar de communistische dagbladpers bijkans in het geheel niet doet aan nieuwsverschaffing, en het dus niet op actualiteit aankomt, zal deze werkwijze zeer wel aan het beoogde doel beantwoorden, waarbij nog komt, dat zij goedkooper is en daardoor meer personen door een gratis-verspreiding kan bereiken.

Wij hebben eens, tegen expeditietijd, een kijkje genomen bij het redactiebureau van de *Njala* alhier, en geconstateerd, dat naast een vrij aanzienlijke stadseditie ook heel wat nummers naar buiten worden gezonden, wat niet gebeurt over de post, maar als bestelgoed.

Zoo verzond men een pakket inhoudende 300 exemplaren van drie dagen naar een adres te Rangkasbitoeng en wij zullen niet ver van de waarheid af zijn, als wij aannemen, dat deze wijze van verzending ook gevolgd wordt voor de expeditie van het orgaan naar andere streken. Door voortdurend een anderen naam van afzender en geadresseerde te nemen wordt een eventueele controle bemoeilijkt, een controle, welke uiteraard aan het station te Weltevreden niet bijzonder scherp is.

Wat beoogt men met deze werkwijze? Niets anders, dan te verbergen wie er in de verschillende steden en desa's al propaganda voeren voor de extrimistische beginselen. Het gevaar blijft echter bestaan, dat men er toch achter komt, en hieraan tracht men te ontkomen door het drukken van propaganda-materiaal in de dessa's zelf.

Exterritorialiteits-commissie.

Naar Aneta verneemt zal van regeeringswege een commissie worden ingesteld, wier taak het zijn zal het vraagstuk der zoogenaamde exterritorialiteit van landsonderhoorigen in het zelfbesturend gebied van Nederlandsch-Indië, van de regeling der verhouding van de zelfbesturen in de buiten-gewesten tot het provinciaal bestuur der in te stellen provincies en het voorbrengen bij de regeering van de voorstellen, waartoe zij verder in verband met een en ander aanleiding zullen vinden.

In genoemde commissie zullen zitting nemen: als lid, tevens voorzitter, de directeur van Binnenlandsch Bestuur, als leden de gouverneur der Oostkust van Sumatra, de gouverneur van Celebes en Onderhoorigheden, de resident van Soerakarta, de resident van Djokjakarta, de regeerings-gemachtigde voor algemeene zaken bij den Volksraad, de secretaris van het departement van Justitie mr. H. J. Spit en een ambtenaar van de afdeeling Bestuurszaken der Buiten-gewesten van het departement van Binnenlandsch Bestuur. Als secretaris der commissie zal optreden G. H. Visman, assistent-resident-titulair, secretaris der Interdepartementale Commissie voor Welvaarts-politiek.

De voorzitter van genoemde commissie zal gemachtigd worden om, in verband met het door haar in studie te nemen vraagstuk met betrekking tot de Vorstenlanden op Java, een door hem aan te wijzen ambtenaar als lid of als lid tevens secretaris aan de commissie toe te voegen.

Gemeenteraad van Batavia.

Men meldt ons dd. 27 dezer uit Weltevreden:

In de op 26 April gehouden vergadering van den gemeenteraad van Batavia kwam in nieuwe stemming het voorstel tot het doen van uitspraak, of de gemeente Batavia naast den arbeid der particuliere liefdadigheidsinstellingen, zich met individueele armenverzorging zal bezighouden. Met drie stemmen tegen werd aangenomen, dat de gemeente zich niet rechtstreeks met armenzorg zal inlaten.

Bij een voorstel tot aanvulling van de Centrale Commissie, werd door Dr. De Gelder het idee geopperd, om de geheele Centrale Commissie af te schaffen, en het werk der Centrale Commissie over te laten aan wethouders.

Besloten werd, om deze kwestie in handen te stellen van een commissie van voorbereiding, en de zaak op een volgende raadsvergadering in behandeling te nemen.

De notaris—ambtenaar?

Naar de *Loc.* verneemt schreef de directeur van Justitie als volgt aan de notarissen:

Door de regeering werd mij verzocht om de vraag in beschouwing te nemen of het al dan niet aanbeveling zou verdienen, de notarissen te maken tot ambtenaren met een vaste wedde.

Alvorens mij echter over deze aangelegenheid uit te spreken, zou ik gaarne uw gevoelen terzake willen vernemen, weshalve ik de eer heb, u beleefd te verzoeken, mij uwe zienswijze in deze wel te willen kenbaar maken.

WETENSCHAPPEN.

Belastingwetenschap.

Men meldt ons dd. 26 dezer uit Weltevreden:

Gisterenavond te zeven uur had in het gebouw der Rechtshoogeschool te Weltevreden de aangekondigde oprichtingsvergadering plaats der „Vereeniging voor Belastingswetenschap."

De vergadering werd ingeleid door den voorzitter der commissie tot herziening van het belastingstelsel in Nederl. Indië, den heer C. J. J. Jansen.

Onder de aanwezigen merkten wij op den voorzitter van den ondernemersbond, Van der Meulen, den secretaris van dien bond Mr. J. van Vollenhoven, den heer Muurling, den regent van Batavia, den heer Wellenstein en verder verschillende autoriteiten op belastinggebied.

De voorzitter begint met te wijzen op de belangrijkheid van het belastingvraagstuk, dat nl. zoo sterk ingrijpt in het maatschappelijk leven, vooral heden ten dage, waar de belasting zoo hoog is opgevoerd. Zoowel practisch als theoretisch bestaat in het belastingvraagstuk een groote leemte, waar dit in Nederl. Indië nog te weinig de aandacht gehad heeft en uiteraard niet voldoende beoefenaars heeft gevonden.

„Belastingen," aldus spreker, „vormen bijna altijd een compromis. Vandaar dat de critiek hierop zoo gemakkelijk is. Immers een volmaakt belastingstelsel bestaat ten eenenmale niet. Aanvankelijk was het sprekers bedoeling enkele punten naar voren te brengen, doch dit zou uiteraard uilen naar Athene dragen zijn en critiek uitlokken wegens onvolledigheid.

Weliswaar is in Indië hier en daar het belastingvraagstuk fragmentarisch belicht, maar ook dit kan geenszins aanspraak maken op volledigheid. De bedoeling van de vereeniging is dan ook, in de eerste plaats belangstelling voor dit vraagstuk op te wekken. Het is om deze reden, dat zij zich in hare circulaire richtte tot de meest uiteenloopende categoriëen. Doch dit is niet het eenige doel. Doel is eveneens, door voorlichting een algeheel en duidelijk overzicht van het vraagstuk te krijgen. Spreker verwijst hierbij naar het in Amerika van de hand van den Staatssecretaris Mellon verschenen boekje getiteld: „Taxation, the peoples business."

Inderdaad is dit vraagstuk een zaak van het gemeenebest geworden.

Hoe willen wij thans dit doel bereiken? Zoo mogelijk in de eerste plaats door medewerking der leden. Bedoeling is, door publicatie van de zijde der meest uiteenloopende categorieën licht op dit vraagstuk te doen schijnen.

Spreker verwijst naar de circulaire, welke ter uitnoodiging werd rondgezonden omtrent de eventueele uitgaven van een eigen orgaan. Eerst zal uit de werkzaamheid der leden moeten blijken, of de vereeniging inderdaad levensvatbaarheid heeft. Voorloopig echter zou kunnen worden volstaan met publicatie in bestaande, bekende periodieken, om maar iets te noemen: „Koloniale studiën", en o.a. het pas verschenen maandblad van de „Vereeniging van Inspecteurs van Financiën."

Spreker meent vervolgens de aandacht te moeten vestigen op verschillende belastingstelsels in het buitenland en de hierover bestaande lectuur. Door van een en ander een kort overzicht te geven zouden de leden, ter belichting van ons belastingvraagstuk zich zeer verdienstelijk kunnen maken. Men moet hierbij, „aldus spreker" zich niet te krampachtig aan de theorie vasthouden, doch die theorie steeds blijven toetsen aan de praktijk.

Spreker illustreert een en ander met voorbeelden uit de hierover bestaande buitenlandsche lectuur. Volgens spreker ligt hier een terrein, hetwelk met zeer veel vrucht ontgonnen kan worden. Zoowel in juridischen als technischen, zoowel in economischen als socialen zin dient het vraagstuk aan alle zijden bestudeerd. Verwijzende naar de, tot dit doel, in Holland opgerichte vereeniging op belastinggebied, constateert spreker, dat aldaar zich een werkcommissie heeft gevormd, die reeds drie subcommissies onder zich heeft, o. a. een bibliotheek-commissie, een commissie inkomstenbelasting, terwijl verder momenteel nog drie commissies in voorbereiding zijn.

Spreker vestigt vervolgens de aandacht op het stelsel der dubbele belasting, zooals dit in den Volkenbond is ter sprake gebracht

Voorloopig „aldus spreker," moeten wij ons tot groote lijnen bepalen. Geleidelijk kunnen wij dan tot details afdalen.

Spreker leest een, van belangstellende zijde, ontvangen nota voor, over de belastingbedrijfsleer, waaruit overduidelijk blijkt over hoeveel zijden van het vraagstuk licht zou kunnen worden verspreid. Spreker illustreert aan de hand van voorbeelden, hoe o.a. het onderwerp der ontduiking van de belasting op zichzelf reeds een onderwerp is, dat alle aandacht verdient.

Vervolgens deelt spreker mede, dat zich reeds verschillende personen uit de particuliere en ambtelijke wereld hebben opgegeven o.a. 63 particulieren en 54 ambtenaren.

Hierna wordt overgegaan tot de behandeling der ontwerp-statuten. Volgens spreker dient hieraan voorloopig niet te veel aandacht gehecht. Immers het zal tenslotte van de werkzaamheden der leden afhangen, of de vereeniging levensvatbaarheid heeft. Na enkele opmerkingen over de redactie van verschillende artikelen, door ter vergadering aanwezige leden, worden deze beschouwd als te zijn aangenomen, onder voorbehoud van eventueele redactiewijzigingen, waarvan het bestaan der vereeniging als rechtspersoon afhankelijk zou kunnen worden gesteld.

De vereeniging wordt daarop beschouwd als te zijn opgericht.

Het voorstel van den heer Muurling om den heer Janssen bij acclamatie te benoemen tot voorzitter, wordt onder applaus der vergadering aangenomen.

De voorzitter stelt daarop voor, het bestuur dat aanvankelijk bedoeld was te bestaan uit 12 leden, aanzienlijk uit te breiden en de volgende leden voor te dragen voor een bestuursfunctie:

Mr. van der Zwaan, Mr. van Ophuyzen, Mr. Trip, Mr. van Vollenhoven, Mr. Dr. Talma, de heeren Wellenstein, Steinmetz, Van Gelderen, Van der Meulen. Groskamp, Boot, Bax, Pannekoek, Van Saarloos, Van Doorninck, de regent van Batavia, prof. Boeke, prof. Van Kan, en Mr. Buffart, waarmede de vergadering zich accoord verklaart.

De contributie der Vereeniging wordt daarop, na eenige discusie, vastgesteld op Fl. 6.— per jaar, terwijl het donateurschap, op voorstel van den heer Muurling gebracht wordt op Fl. 50.— s'jaars. (minimum)

Omstreeks negen uur sluit de voorzitter hierop de vergadering.

CULTURES.

DE RUBBER VAN DE STRAITS.

Rubberaanplant, koeliezorg en volksbeweging.

Interview met Dav. L. Stroughton, ex-manager of the Tapa Rubber Estate, Perak.

„You seem to be so interested in rubber, that I scarceley dare to ask your attention for tea," zei ik tot den heer Stroughton. En dat was het begin van wat ik hierboven zoo weidsch noemde een interview.

Er is moed voor noodig geweest. Want het roode hoofd, dat zoo vol aandacht gebogen was over een nietig rubberplantje in den Cultuur-tuin te Buitenzorg, en waaronder een geruit golfpakje met de uitzonderlijk, wind-bollige broek gevolgd werd door een paar even exentrieke sportkousen boven bestofte *broque shoes*, had iets stugs.

Hij was me opgevallen dien morgen, toen onze gouverneur-generaal in het huwelijksbootje stapte, door dat uren lang stilstaan, voor ieder rubberplantje; zijn voorkomen verried den buitenlander Een gewoon tourist, en dan zooveel tijd hebben, dat leek me een onmogelijkheid en toen ik hem na de lunch naar den tuin zag oploopen, moest en zou het vreemdelingenboek me inlichtingen geven, welke ik dan ook volledig verkreeg.

Ik besloot hem te interviewen. En het gesprek, eigelijk een doodgewoon onderonsje, werd begonnen op een middag, tijdens een op het korte gras gehouden *tea-party*.

De Straits kunnen U voor zijn wat rubber betreft, de beste thee schijnt men toch op Java te schenken, zei de heer Stroughton.

„U zei, op doorreis naar Engeland te zijn. Toch niet voorgoed naar huis?"

„Men is eindelijk eens moe. Ik weet wat u zeggen wil. Het is nu de goede tijd in de rubber en daarom is het onverstandig op te houden. Maar, zoo op den langen duur, met heel de liefde voor den plant, ga je het als sport beschouwen en houdt het winstbejag op. Trouwens, ik ben er niet heelemaal uit. *Shares, you know.* En dat is genoeg voor een man, zonder familie, na vijftig jaar zwoegen."

„U sprak daar van sport; u heeft dus uw „set" gewonnen?"

„Het is nog lang niet *the nineteenthhole* voor de rubber. Dat wil zeggen, de stijging van de productie is nog lang niet op haar eind. Maar in één opzicht heeft men wel een maximum bereikt, mijns inziens. Er zullen geen hoogere prijzen meer worden gemaakt. De hoogste tijd heb ik meegemaakt en dat is voor mij de *set*."

„En de meerdere aanwending van rubber dan? Geeft dat straks niet wederom een verhooging?"

„Er zijn meer factoren, dan die eene door u genoemd. Maar met al wat zou pleiten voor een prijsstijging houdt de verhoogde productie gelijken tred. Iedereen plant rubber. Iedereen haalt rubber uit de bosschen. Zoolang dit nog niet overal geregeld was, konden de welgeregelden hun eischen stellen en dat bracht den hoogen prijs op de markt. Neen, de rubber heeft haar maximum prijs gehaald. Hooger wordt het niet en veel lager ook niet. Het zal wel op één niveau blijven. Trouwens, dat is ook genoeg. Men mag niet teveel eischen stellen. De rubber staat vast. Alleen de uitvinding van een imitatie-stof, welke goedkooper is, zou den prijs kunnen doen dalen, maar dat acht ik uitgesloten."

„Eén ding echter moet ook voor de toekomst in het oog worden gehouden en dat is, dat de rubber, meer dan iedere andere cultuur, behoefte heeft aan *scilled labour*. Hier komt zoo niet alles, dan toch veel op neer. De tap door ongeoefende handen uitgevoerd haalt geen vijftigprocent van wat gehaald moet worden uit den boom, en juist deze factor zal het op den duur onmogelijk maken, dat de zoogenaamde bevolkingsrubber veel op de markt te beweren zal hebben. Door kwantiteit kan dit weer eenigszins worden goed gemaakt, maar dat eischt weer vermeerdering van het aantal koelies."

„Dat zou toch geheel in het voordeel van de werkverschaffing zijn?"

„Het eerste, wat bij een dergelijken toestand opvalt, verzekerde de heer Stroughton ons, is, dat de levensstandaard stijgt, en nu mag dat een teeken zijn van economischen bloei, maar deze stijging is steeds naar verhouding te groot, zoodat de uitgaven in *no time* de inkomsten verre overtreffen. De grootste winsten worden dan gemaakt niet door de producenten, of door hen die direct aan de productie medewerken, maar vallen in handen van lieden, die gedurende korten tijd in de betaalkracht van de bevolking. Men begrijpt, dat op deze wijze heel weinig van het verdiende geld in het land blijft, en dat in ieder geval de blijvende bevolking, of diegenen, die later een blijvende bevolking moeten vormen, niet door de hooge arbeidsloonen gebaat zijn.

„Dit geldt niet zoozeer voor de georganiseerde rubbercentra, dus voor die streken, waar de rubberaanplant sinds jaar en dag volgens bepaalde systemen wordt beheerd als wel voor die gedeelten welke plotseling zijn opgekomen.

Hetzelfde verschijnsel heb ik in het begin van mijn rubberloopbaan opgemerkt. Ik was vijftig jaren geleden ook een wilde rubber-man, plantte niets, trok met mijn werkploegen langs de oevers van de zijrivieren van de Amazone en roofde de rubber uit de bosschen. Waar zich dan een concurreerende groep had neergezet, kwamen spoedig de handelslui opzetten, en je moest heel wat mans zijn, om uit hun klauwen te blijven. Meestal werden de koelies de slachtoffers. Dan moesten wij, Europeanen, dubbel op onze hoede zijn tegen de diefstallen, die er dan plaatsvonden. De gestolen rubber zag je nooit terug.

Dan waren er de kleine steden langs de rivier, waar je de rubber kon verhandelen, en in dien tijd viel bijzonder op, hoe de bevolking van die plaatsen aangroeide. Er vestigden zich vooral menschen van buiten met een niet erg nauw geweten. Hoewel in veel mindere mate is dit ook in de rubberstreken van de Straits, en naar ik vernam ook in Palembang en Djambi het geval. Borneo schijnt wat dat betreft er beter aan toe te zijn."

„U bent dus niet altijd in de Straits geweest?"

— „Ik ben nu acht en zestig. Vijftig aar geleden kende men de rubber nog niet buiten Brazilië. De geruchten daarover deden de ondernemende jongelui uit Europa trekken en op achttien jarigen leeftijd verliet ik ook het ouderlijk huis. Wij Engelschen sloten ons makkelijk aan en nimmer is er eigenlijk sprake geweest van concurrentie onder ons. Wij bleven met elkaar voeling houden. Zoo werkte ik in den eersten tijd samen met Henry Wickenham, den bekenden rubberman, dengeen aan wien Engeland alles te danken heeft wat rubber betreft. Wij anderen vergenoegden er ons mede, uit de bosschen zooveel te trekken als voor de verdiensten noodig was en hielden heelemaal geen rekening met de toekomst.

Wickenham echter zat vaak te piekeren over de mogelijkheid om het product op Engelschen bodem te krijgen en deed herhaalde pogingen om zaden uit te voeren. Telkens liepen die *tries* op niets uit. De Braziliaan was op zijn hoede, vooral langs de Amazone, en telkens als Wickenham dacht, dat hij veilig zijn verzameling zaden kon uitvoeren, werden de bootvoerders omgekocht en de smokkelpartij ontdekt.

Op een goeden dag had hij echter zijn kans. Daar was een Engelsche stoomer op de rivier en wij brachten een bezoek aan boord. Het schip voer verder de Amazone op. De bemanning kreeg een vlaag van rubberkoorts, deserteerde en het schip was verder onbruikbaar.

Wickenham trachtte door de wouden heen den verlaten stoomer te bereiken, slaagde hierin, charterde de boot zeer goedkoop, omdat hij de zeelieden zou leveren en smokkelde de rubberzaden, welke hij in gestolde getah bewaarde, aan boord.

Hierna verdween hij met de boot en heel veel later ontmoette ik hem in de Straits, waar hij mij zijn wederwaardigheden vertelde.

De reis was er een vol gevaren geweest, wat wel te verwachten was van een tocht met rubberzoekers als zeelieden. Noodgedwongen was men in Havre binnengevallen en vandaar uit had Wickenham den directeur van den Cultuurtuin te Kew, Joeseph Hooker, weten te interesseeren voor zijn vracht. Wickenham zelf was door zijn contanten heen en Hooker bekostigde verder de reis van Havre naar Liverpool. Te Kew brak nog een angstige tijd aan.

De zaden, met zorg in broeikassen uitgeplant schenen niet te willen ontkiemen en men wanhoopte reeds aan het welslagen van de plannen van Wickenham.

Eindelijk kwamen de planten door. Men zocht toen naar een met het Braziliaansche overeenstemmend klimaat en meende er goed aan te doen, de planten naar het schiereiland Malakka over te brengen.

Dat is toen de basis geworden van de 3.000.000 acres rubberaanplant in de Strait Settlements.

Toen dat eenmaal was bereikt, was het verder makkelijk om nog meer Engelschen voor de cultuur te winnen, en spoedig bereikten de verhalen van een eigen rubbercultuur ook de practisch ervaren mannen in Brazilië, van wie er heel wat wegtrokken om in de Straits hun geluk te beproeven. Onder die velen in de tachtiger jaren behoorde ook ik, en ik ben sinds dien maar één keer in Engeland terug geweest.

Wickenham was in de Straits onze voorman. Hij pakte de cultuur ook meer wetenschappelijk aan, en zooals U wel zult weten, werd hij door de Engelsche regeering voor al zijn moeite in den adelstand verheven.

Er zij er niet veel meer van zijn tijd in de Straits. Met mij vertrekt een van de laatsten naar Europa."

— „Voor een groot deel hebben dus de Straits Settlements hun opkomst te danken aan de rubber?"

— „Ja, want er ontstond een nieuwe wereld met nieuwe behoeften, nieuwe toestanden en nieuwe vraagstukken. Men kan zeggen, dat Wickenham de Straits Settlements maakte zooals zij tegenwoordig zijn met de prachtige wegen en de goed ontwikkelde transport-ondernemingen. De rubberstreek ligt grootendeels tusschen de twee parallelloopende spoorbanen in en kan langs beide afvoeren."

„Heeft u in den laatsten tijd nog iets gemerkt, van een poging om de welvaart van Engeland in de koloniën tegen te werken."

„U bedoelt agitatie onder de bevolking. Ja, daar is wel sprake van, maar van een volksbeweging kan men eigenlijk niet spreken. Zij, die den boel trachten in de war te schoppen, zijn meestal menschen van elders, en, ofschoon de Engelsche regeering veel minder voor de bevolking doet dan bijvoorbeeld de uwe, hebben zij geen of nagenoeg geen succes. Wij hebben van een waardelooze streek een bloeiende gemaakt en dat kan de bevolking daar niet vergeten. Men is tevreden met wat wordt verdiend en met de levenswijze, die er minder primitief is, als men op het eerste oog zou verwachten. Er is in de Straits een bloeiende handel van de bevolking zelf en dit wordt voldoende aangetoond door de vele eigen ondernemingen der Inlanders."

„Maar er komen den laatsten tijd toch heel wat vreemde elementen in die streken, deels als werkkrachten deels als handelaars."

„Ja, maar al die vreemdelingen hebben hun eigen levenswijze en staan in de eerste jaren nog buiten de samenleving der Straits. Deze is sterk genoeg om al die elementen te assimileeren zoodat een homogene bevolking, ontstaat waarin de buitenlanders zijn opgenomen.

Wel is er gevaar verbonden aan het meekomen van onruststokers, maar deze hebben alleen succes met hun agitatie bij de van buiten geïmporteerde koelies.

Dit zal echter wel minderen mettertijd. U moet niet vergeten, dat al die aangevoerde werkkrachten niet komen uit de welvarende streken van uw koloniën, en dat zij wel spoedig zullen inzien het bij ons goed te hebben. Er is werk in overvloed, en het oogenblik, dat het aanbod de vraag zal hebben overtroffen is nog ver van hier verwijderd."

Mr. Stroughton vertelde nog heel wat over Straitsche toestanden en vertelde ons ook zijn ideëen over rubberbewerking in fabrieken in de rubber centra gelegen.

Hij is hiervan een voorstander en gaat in verband hiermede een kijkje in Palembang nemen. In London zal hij trachten er belangstelling, geld, en de geschikte menschen voor te krijgen. De bezwaren van het verwijderd zijn van werkplaatsen ziet hij niet zoo in.

Men opent nu eenmaal geen fabriecksbedrijf om dadelijk al met gebreken aan machines en materiaal te beginnen. Indien er wat gebeurt, dat niet aan den opzet ligt, dan beschikt men over personeel, kundig genoeg om de noodige herstellingen aan te brengen. In dit verband wees de heer Stroughton op de fabrieken te Singapore. Deze liggen wel vlak bij machinewerkplaatsen maar hebben heel weinig behoefte aan deze instituten.

„Ook uw suikerfabrieken liggen toch niet altijd dicht bij haar reparatie-ateliers? Als men een bedrijf opent met de gedachte, dat het in de eerste plaats een herstellingsoord noodig heeft, dan is dat bedrijf verloren.

„De Chineezen durven het wel aan en beschikken, als het erop aan komt over minder kapitaal dan een zeker concern waarvan ik vernam dat het plannen in die richting zou hebben.

„Goede werkkrachten, voldoende betaling en een groote dosis durf, dat zijn de noodige factoren voor een eigen, dicht in de centra liggend rubberbedrijf. Ik zou, als ik over deze factoren beschikte geen moment aarzelen."

Carlo Deen.

Het Algemeen Landbouw Syndicaat.

De *Javabode* verneemt, dat op de Zaterdagavond j.l. gehouden bestuursvergadering van het Algemeen Landbouw Syndicaat, welke plaats vond in de Sociëteit „Harmonie" te Weltevreden, besloten werd een agentschap van het Syndicaat te Soerabaja te vestigen, teneinde de belangen der eigenaars van ondernemingen in den Oosthoek gelegen, beter te kunnen behartigen.

Dit om een einde te maken aan den huidigen toestand waarbij zoo eens éénmaal in de twee maanden een der leden van het bestuur derwaarts trekt.

Met dit doel zal een der employé's van het Batavia kantoor naar Soerabaja worden gedetacheerd, teneinde het Batavia kantoor onverwijld op de hoogte te brengen van alles wat er in den Oosthoek terzake van belang voorvalt.

Men is van meening, dat het agentschap te Soerabaja veel nut voor de toekomst zal afwerpen.

Verder kwam ter sprake het centraliseeren van alles wat de bergcultures omvat, waarbij gedoeld werd op het bestaan van proefstations voor iedere cultuur afzonderlijk, van welke de algemeene regeling eveneens voor iedere cultuur in handen van een eigen directie berust. Men heeft gevoeld, dat waar reeds eenheid ten opzichte van vele zaken bestaat, ook deze eenheid ten opzichte van de proefstations noodig is.

Het bestuur van het Algemeen Landbouw Syndicaat heeft dan ook als zijn meening uitgesproken dat een fusie van de proefstations tot een instituut geen uitstel kan gedoogen en dat dit instituut als organiek onderdeel van de nieuwe organisatie der bergcultures onmisbaar is.

Te dien einde werd aan den voorzitter opdracht gegeven een commissie te benoemen, die onverwijld deze aangelegenheid in studie zal nemen. Deze commissie zal ten spoedigste deze kwestie met de besturen der verschillende proefstations dienen te bespreken.

De proefstations zullen als zoodanig dan natuurlijk ook blijven bestaan, doch indien overeenstemming hieromtrent wordt verkregen, ligt het in de bedoeling, de algemeene leiding en tevens de begrooting voor alle proefstations gezamenlijk in een hand te houden. Het zal op deze wijze mogelijk zijn nog betere resultaten te verkrijgen dan de huidige, terwijl een bezuiniging eveneens te voorzien is.

Waar het niet van belang ontbloot is om alle meeningen der aangeslotenen te vernemen, alvorens het Syndicaatsbestuur tot een principieele beslissing overgaat, zal ook aan de binnenkort in Nederland in te stellen vertegenwoordiging van de van het Syndicaat deel uitmakende bonden van eigenaren van koffie-, thee-, rubber-, cacao- en kina-ondernemingen, deze kwestie worden voorgelegd. De adviezen, welke van verschillende zijden zullen binnenstroomen, zullen op deze wijze alle kunnen worden benut.

Er was geen tijd ter dezer vergadering het oprichten van een theeproefstation te Buitenzorg te bespreken, waarmede eveneens de agendapunten, vermeldend het verzoek tot machtiging voor het sluiten van een leening voor den bouw ervan en de machtiging tot het bouwen op een door de gemeente Buitenzorg ter beschikking te stellen terrein, kwamen te vervallen.

Naar we vernemen, zal deze aangelegenheid op de a.s. Donderdag te houden vergadering ter sprake worden gebracht.

NEDERLAND.

DE POLITIEKE CRISIS.

Wat voorafging.

Een kijkje achter de schermen.

De Standaard heeft „door de relatie met den heer Colijn daartoe beter dan eenig ander in staat," nog eens een overzicht gegeven van den gang van zaken bij de formatie van 1925. *Aneta* heeft ons uit dit uitermate belangrijke document destijds een en ander geseind. Het lijkt ons echter alleszins de moeite waard dit artikel, waaruit ten duidelijkste blijkt, dat de coalitie feitelijk na de verkiezingen medio 1925 reeds ter ziele was, hier in zijn geheel te herhalen. We laten het relaas dus hier volgen:

Den 11en Juli deed H. M. den heer Colijn weten, op grond der aan Haar uitgebrachte adviezen, tot het besluit te zijn gekomen hem een opdracht tot kabinetsformatie te verleenen. Gemeenlijk volgt daarop de verklaring van den betrokken persoon, dat hij verzoekt die opdracht in beraad te mogen houden. Zulks wordt dan gepubliceerd en de pogingen om een kabinet samen te stellen nemen dan een aanvang.

De heer Colijn verzocht echter dien 11en Juli hem vooralsnog geen opdracht te verleenen, aangezien hij, zoo een rechtsch kabinet tot stand kwam, op een bepaald punt (het gezantschap) een spoedige crisis verwachtte. Daarom scheen het beter eerst eens een bespreking te hebben met de heeren Nolens en Schokking, om eerst daarna te beslissen of hij de opdracht in beraad kon nemen.

Die besprekingen hadden den volgenden dag plaats.

Het was den heer Colijn bekend, dat de R. K. ministers in het kabinet-Ruys in 1922 besloten hadden uit het kabinet te treden, indien het gezantschap bij het Vaticaan niet bestendigd zou worden. Het was dus te voorzien, dat eventueele R. K. ministers in een thans te vormen kabinet een gelijke houding zouden aannemen. Daaromtrent zekerheid te krijgen was het directe doel van de bespreking, die de heer Colijn den 12en Juli met den heer Nolens had.

Het antwoord van dr. Nolens was op den man af. „U moet er op rekenen, dat eventueel uit te noodigen Katholieken thans een gelijke houding zullen aannemen als hunne partijgenooten in het kabinet-Ruys hebben gedaan".

Met die mededeeling van dr. Nolens, in potlood genoteerd, begaf de heer Colijn zich vervolgens naar mr. Schokking. Na dezen uitdrukkelijk te hebben meegedeeld tot welken stap de R K. ministers in het kabinet-Ruys besloten hadden, voor het geval het gezantschap mocht worden afgestemd, liet hij daarop woordelijk volgen: „Aangenomen moet worden, dat ook ditmaal de Roomsche ministers dezelfde houding zullen aannemen, zoodat er mee gerekend moet worden, dat in November een crisis kan intreden, waarmee gepaard zou gaan een wegvallen van de basis, waarop het kabinet geformeerd was".

Het was—zoo vervolgde de heer Colijn — daarom van overwegend belang te weten welke houding in de komende periode door de C.-H. ten aanzien van het gezantschap zou worden aangenomen.

De heer Schokking meende, dat de C.-H.-fractie onder geen voorwaarde bereid zou zijn om voor het gezantschap te stemmen, doch wenschte den volgenden dag nog zijn fractie te raadplegen alvorens een definitief antwoord te geven.

Aangezien de heer Colijn wist, dat dr. De Visser gekozen doch nog zittend minister, die fractievergadering niet zou bijwonen, werd ook deze den 13en Juli van alles op de hoogte gebracht, terwijl aan dr. Nolens daarna mededeeling werd gedaan van het voorloopig antwoord door mr. Schokking den dag te voren gegeven.

Den 4en Juli werd van den heer Schokking, als voorzitter der C.-H. Kamerfractie, een schriftelijk antwoord ontvangen, dat ten aanzien van het gezantschap inhield, dat van de fractie „geen wijziging (van houding) kan worden verwacht".

Hoewel dit anwoord iets minder positief luidde dan het mondelinge, twee dagen vroeger gegeven, omdat de houding der C.-H. niet altijd dezelfde geweest was — één jaar b.v. werd met een verklaring volstaan en geen stemming over het begrootingsartikel gevraagd — hield de heer Colijn toch maar liever rekening met den meer duidelijken vorm van antwoord en deelde hij den heer Nolens den 14en mede, dat het definitieve antwoord geen hoop liet op een andere houding der Christelijk-Historische fractie.

Thans rees de vraag, wat er verder gedaan behoorde te worden, en die vraag werd denzelfde dag uitvoerig met dr. Nolens besproken.

De heer Colijn neigde tot weigering van de opdracht, maar èn dr. Nolens èn dr. De Visser (in het onderhoud van den vorigen dag) waren van oordeel, dat zulks beteekenen zou, dat er geen rechtsch kabinet gevormd zou kunnen worden, terwijl toch de uitslag der verkiezingen daarop duidelijk wees. Zoowel een c.-h. als een r.-k. formateur zouden uit de beschikbare gegevens moeilijk een andere conlusie kunnen trekken dan de heer Colijn. De houding der partijen werd niet bepaald door den persoon van den formateur.

Praktisch kwam de zaak dus neer op het alternatief: een kabinet-Colijn of geen rechtsch kabinet. Zoo was beider oordeel. In den vooravond van dienzelfden 14en Juli werd door den heer Colijn een vergadering van de A.-R. Kamerfractie bijgenwoond en werd door hem de kwestie aldus gesteld: „Weigering der opdracht beteekent, praktisch beëindiging der samenwerking nu zonder behoorlijke gelegenheid om het waarom uiteen te zetten, aangezien alles verhandeld is in confidentiëele besprekinger met de Kroon eenerzijds en de leiders der politieke partijen anderzijds. Aanvaarding beteekent hoogstwaarschijnlijk beëindiging der samenwerking, einde des jaars, maar dan op een openbaar conflict".

Een besluit werd daar natuurlijk niet genomen. Dat moest de heer Colijn zelf nemen.

In den laten avond van den 14en deelde de formateur in spe aan de Kroon mede, dat hij groote bezwaren had om een opdracht in beraad te nemen, waar zulk een evident gevaar bestond voor een spoedige mislukking van het te vormen kabinet. Doch ook hier deed zich de moeilijkheid voor, dat weigering om een opdracht in beraad te nemen, gevolgd moest worden door een anderen stap, zonder dat duidelijk gebleken zou zijn waarop de voorgenomen poging tot vorming van een rechtsch kabinet zou zijn afgestuit.

Een en ander heeft er toen ten slotte toe geleid, dat aan dr. Nolens, die met alle bezwaren van den heer Colijn volledig bekend was, ten tweeden male advies werd gevraagd.

En toen dit advies, evenals het eerste, onomwonden een opdracht aan den heer Colijn aanried, heeft deze ten slotte gemeend zich aan het op hem gedaan beroep niet te mogen onttrekken, de opdracht den 15en Juli in beraad genomen en zijn kabinet den 31en Juli tot stand gebracht.

Tweeërlei blijkt uit het voorafgaande, aldus vervolgt *De Standaard*.

Ten eerste: dat de voorzitter der C.-H. Kamerfractie den 12en Juli door den heer Colijn volledig op de hoogte werd gesteld van hetgeen dezen bekend was omtrent de houding van eventueel aan te zoeken r.-k. ministers.

Mr. Schokking wist dien dag evenveel als de heer Colijn zelf, n.l. dat er een besluit was van de r.-k. ministers in het kabinet Ruys om af te treden bij verwerping van het gezantschap en dat er —volgens de mededeeling van dr. Nolens —op gerekend moest worden, dat katholieken in een nieuw te vormen kabinet een gelijke houding zouden aannemen.

Natuurlijk kon niet gezegd worden, dat persoon A. of persoon B. hun ontslag zouden nemen, want er waren nog geen personen aangezocht, zelfs niet gepolst, daar de heer Colijn nog niet eens beslist had of hij de opdracht wel in beraad zou nemen.

Ook dr. De Visser, die later president der C. H. Kamerfractie werd, was van dit alles den 13en Juli in kennis gesteld.

Ten tweede: dat de heer Colijn in zee is gegaan met de wetenschap, dat een crisis in November hoogstwaarschijnlijk moest worden geacht; bijna onvermijdelijk, tenzij een der twee betrokken groepen — wetende, dat het voorbestaan der coalitie op het spel stond — op het critieke moment voor dat gevolg zou terugdeinzen. Dat was feitelijk, naast de door dr. Nolens genoemde overwegingen, de hoop; en tevens ook de reden waarom de formatie behoorde te worden doorgezet.

Tientallen van jaren had de politiek in ons land gestaan in het teeken der rechtsche samenwerking. Een parlementaire regeering was voorsbands alleen mogelijk bij behoud dier samenwerking. Beëindiging er van beteekende dus ook beëindiging van de normale verhouding tusschen regeering en volksvertegenwoordiging.

Zulk een koersverandering diende, zoo zij onafwendbaar was, om het gewicht er van, gevolg te zijn van een openbaar conflict, waarbij ieders verantwoordelijkheid duidelijk kon worden vastgesteld.

Dat is niet een argument achteraf uitgevonden; het punt is precies zoo gesteld geworden — hiervoor woordelijk geformuleerd—in de vergadering van den heer Colijn met de A.-R. Kamerfractie op 14 Juli 1925.

Na het voorgaande meent *De Standaard* niet veel meer te zeggen te hebben.

Aan den heer Schokking is, op een later tijdstip dan 12 Juli, nog mondeling meegedeeld, dat op de zaak van het gezantschap niet de kabinetskwestie zou worden gesteld, maar dat, op grond van het op 12 Juli meegedeelde, uit de verwerping van het gezantschap wèl een kabinetskwestie haast onvermijdelijk zou voortvloeien.

En om aan allen kant later misverstand af te snijden, is datzelfde aan den heer Nolens schriftelijk bericht, onder dagteekening van 22 Juli 1925.

ANEMONEN-IDYLLE.

Soorten van appreciatie.

W. in de *Tel*: — Het is als een idylle...

Twee oudjes, ver over zeventig, samen gebogen op bank van het Haagsche Bosch. Hij steunend de handen op stok, en op die handen weer de kin, zij de bleeke vingers over elkaar gevouwen in schoot.

En tegenover hen het blank tapijt der anemonen, dat zich iedere lente weer strekt over den historischen grond.

Die anemonen, ze waren er, toen het Bosch deel uitmaakte van het groote woud, waardoor, volgens volksmond, een eekhoorn kon gaan van Calais naar Texel zonder den grond te raken, ... ze waren er toen de Romeinen hier de kustlijn volgden, toen de Noormannen hun verwoestende invallen deden, toen het Gravenslot in Die Haghe verrees, de Hoekschen en Kabeljouwschen elkaar bevochten...

Ieder van die vele jaren hebben zij in Maart hun blanke kopjes met de gouden hartjes naar boven gestoken... Tot in deze nieuwe wereld.

Zij hebben den vluggen voet der Kaninefaten en de hoeven van paarden gevoeld,.. die soms geharnaste ruiters, dan weer vroolijke jachtgezelschappen droegen. Over die eindelooze gestrektheid van anemonen-waas reed Jacoba van Beieren ter jacht... En ook ten oorlog. Tusschen het zwaar geboomt dwaalde Aleida van Poelgeest en tooide haar lokken en keurslijf met het stille wit en goud... Amalia, van Solms herinnerde zich hier de gelukkige dagen dat zij met haar gemaal de eerste anemonen zag ontplooien.... Maria van Engeland heeft temidden dier anemonen moeilijke en glorierijke dagen gekend... De energieke Wilhelmina van Pruisen verweet, gaande tusschen die anemonen, haar echtgenoot zijn slapheid .... Constantijn Huygens, Cats hebben er gedwaald en gedicht... en de wispelturige Lodewijk Napoleon heeft hier tijdelijke verpoozing gezocht... en kort nadat de anenomen verbloeiden, stierf in het Huis ten Bosch de ongelukkige Koningin Sophie.

Generaties kwamen en gingen, maar de anemonen bleven. Ze steken ieder jaar hun blanke kopjes met gouden harten op uit het mos, staan vreezeloos en veilig tusschen de zuilenslanke stammen van beuken, de stoere lichamen van eiken... die ook weer op eeuwen terugzien, en herinneren!...

En ieder jaar trekt heel de Haagsche wereld, de mondaine zoowel als de arme, erheen om het evenement te aanschouwen, de voorjaarsbode te zien, van het blanke weefsel te genieten, dat als teer waas boven het roestbruin mos te zweven schijnt.

Ouders voeren er hun kinderen heen, moeders zitten op de oude bank te herdenken de plek waar ze zelf speelden... Waar ze later met hèm zaten. Ouden van dagen bijna verbaasd, dat zij deze lente nog mògen aanschouwen, zitten in stille ochtend en middaguren op plekken waaraan herinneringen verbonden zijn en mijmeren terug aan een lang moeilijk leven, dat met dit Bosch, en de lente-anemonen zoo nauw verbonden was.

Soms op bank een oud heertje, alleen achtergebleven, voorover geleund op stok, starende op het zand, waarin hij eenmaal hààr naam schreef. Dan weer een heel oud moederke-alleen.... in gepeins aan verleden, dat zij idealiseeren gaat nu de anemonen weer te voorschijn kwamen.

En ginds de twee oudjes, zich koesterend in voorjaarsweelde, beiden ver over zeventig, dicht bijeen, met mummelende mondjes, als vertelden zij elkaar van vroeger schoone dagen en versleten conflicten, als genoten zij hier den vrede, die het einde der dagen belóóft, en verschoont.

Boven zijn stok zie ik in zijn oude hoofdje, als van heel oud vogelkopje, knikken van ja... ja! Terwijl zij praat... praat, en uitziet over het blanke waas van anemonen met reeds omfloerste oogjes.

Het zachte mos dempt mijn schreden Ik wil even hooren, als met draadlooze luisteren een halve eeuw terug, de dagen van weleer...

—Seg nou sellef... is dat niet gemeen... wij die sóó goeie klant bene geweest, bekans al dertig jare, òòk vijf cente te rekene voor èèn bokkumpie, 't is gosgeklaagd, ze most der ooge uit der kop schame, dat mens! Maar gezeit heb ik 't er. Soon merakel. Ons òòk. En het is nou toch de tijd van bokkes-met-rooiekool.

De tijd van bokkes met rooiekool!.. Terwijl de anemonen bloeien.

Er zijn sòòrten van appreciatie! Idylle!

Prof dr. B. Brouwer naar Amerika.—De hoogleeraar in de neurologie aan de Universiteit te Amsterdam, prof. dr. B. Brouwer (X) vertrok de vorige maand naar Amerika, om daar in verschillende steden lezingen te houden.

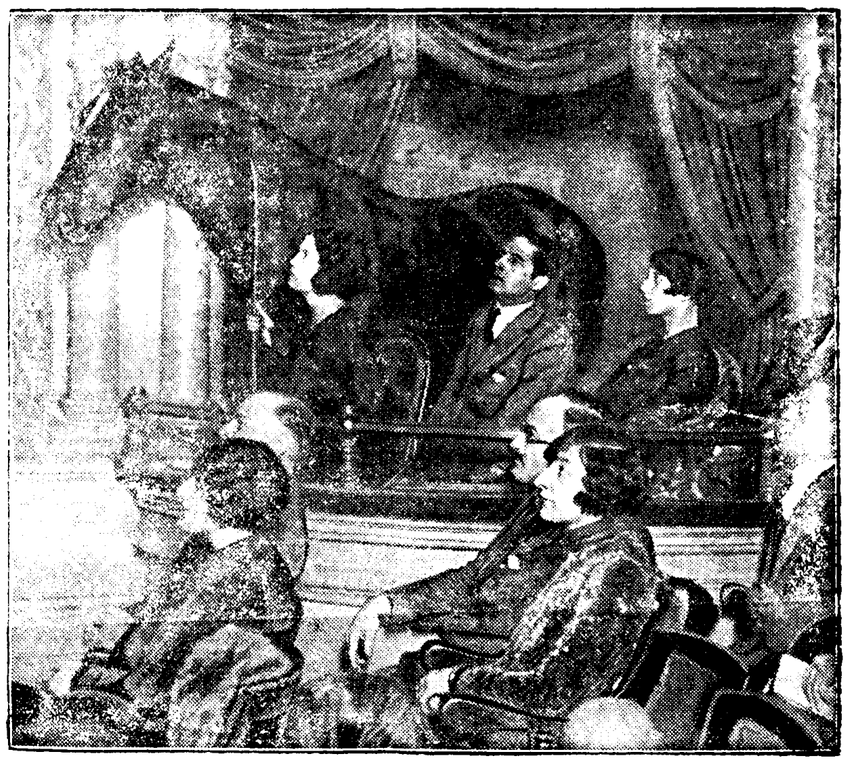

Aanschouwelijk onderwijs.—Bij een voorstelling in een circus te New-York had de kunstrijdster Betty Rand haar paard in de loge meegebracht. Of 't edele dier veel van zijn collega's heeft opgestoken, is niet vermeld.

Koningin Elisabeth van België doctor Honoris Causa.—In een [illegible] zitting van de Universiteit te Rijssel, is aan koningin Elisabeth van België door het Institut des Sciences sociales het eere-doctoraat verleend. Na de plechtigheid [illegible]

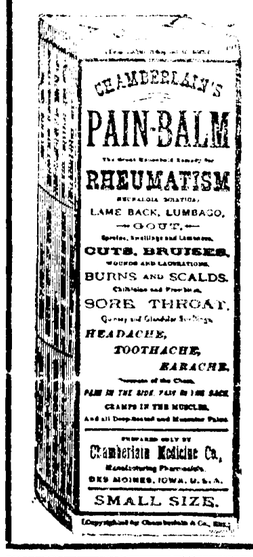

Chamberlain's Pijnbalsem

GENEEST

Rheumatiek, verlammingen, pijnen in de zij en borst, brandwonden, hoofdwonden, spierpijnen, hoofd-, pijnen, tand-en kiespijnen, wonden, builen en kneuzingen.

Overal verkrijgbaar

RATHKAMP & Co.

Verkoop en gros. 286 d

Stop! Toko M. TEICHERT

SOERABAIA GEMBLONGAN 18.

Juwelier Chronometermaker Byoutier.
Ruime Sorteering van Brillanten.
Goud- en zilverwerk,
Horloges en klokken.
Geschikt voor iedere beurs.
Scherp concurreerende prijzen.

237 b d f

UITSLUITEND NIEUWE GOEDEREN

Goedkoope, fraai uitgevoerde djatihouten meubels, fauteuils, alsmede rottan ameublementen. Atelier voor moderne LAMPE-KAPPEN.

Ledikanten & Meubelfabriek „ARBEID ADELT"
SIMPANG DJEKOEH 35 TEL. Z 3330 SOERABAIA

Agent „Kunstarbeid" Djokja
Eig. mevr. T. ter Horst- de Boer
Artikelen: Inlandsche - Kunstnijverheid.

463-d

Geen opgelakte OUDE Ledikanten! Ook ONGELAKT Verkrijgbaar!

PRÖTTEL & Co.

Telefoon N. 228. SOERABAIA Pasar Besar

Afdeeling Heeren-Kleeding naar Maat.

Smoking costuums prima afwerking van af f 90.—
Rok costuum van kamgaren en drapé van af f 100,—

Voor de **reis naar Europa:** nieuwe zending stoffen, speciaal geschikt voor Zomer-costuums.
Per costuum van af f 65,—

BLAUW DRILL.
Gegarandeerd kleurhoudend voor jongens-pantalons en ketelpakken, breed, 71 cM. per el f 1,25

PYAMAS
Fijne zephir in effen en gestreepte kleuren (kleurhoudend) per costuum f 14,—

OXFORD-PYAMAS
sterk kleurhoudend per costuum f 14,—

WIT SERGE
WIT FLANEL
Speciaal voor tennis-pantalons

Vraagt stalen voor onze witte drill costuums

278 b d f

AEG

INSTALLATIE MATERIAAL

Elkir

VOOR LICHT- en KRACHT-INSTALALLATIE'S.

299 d

KWEEKERIJ „BATOE"
L. KLAASSEN.
TELEFOON BATOE 21. POST-ADRES BATOE.
Levering van prachtige groenten in de bekende mandjes van af f 1,50
Aardappelen, Uien, Djeroeks, etc. volgens marktwaarde.
Gemeubileerd paviljoen en kamers voor paying guests. 198 c f

Pension: „Huize Ellen"
Simp doekoeh 5-9.- SOERABAIA-Tel. Z. 1297

1ste RANGS PENSION
Per 1 Mei a. s. eenige
KAMERS DISPONIBEL
LEVERT ETEN
Buitenshuis. 391 d

Geaat het om Uw oogen
Ga naar GOLDBERG!
176

Heyman-Boter

„Choicest Quality"

d.w.z. de allerbeste kwaliteit

Imp. G. Hoppenstedt.

33

GEOPEND het welbekende
MEUBELMAGAZIJN
KROOK VAN HARPEN
Lemah Poetro 69 — Soerabaia
Voor verkoop van nieuwe en tweedehandsche meubels tegen scherp concurreerende prijzen.
Geopend van 8 uur 's morgens tot en met 8 uur 's avonds.
Beleefd aanbevelend:
J. J. E. KROOK VAN HARPEN
Telefoon 4619 Zuid.
147 db

VEREENIGING
van
SLECHTHOORENDEN.
TOESTELLEN TE BEZICHTIGEN EN TE PROBEEREN VOLGENS AFSPRAAK.
Informaties Tel. No. 1880 Z.
G bd

Hollandsche Vleeschhouwerij.
1ste Kwaliteit Rund-, Kalfs-en Varkensvleesch.
VRAAGT PRIJSCOURANT.
J. W. KUIPER. Oendaän 37. Telefoon Zuid 2753. 185 ef

Drinkt bij de a.s. **MAALFEESTEN UITSLUITEND**

CHAMPAGNE VEUVE-CLICQUOT

PONSARDIN

Imp: **JACOBSON van den BERG & Co.**

Ariston = Bou quet

MURATTI
HIGH CLASS
CIGARETTES

Neb-Ka = After Lunch

Young Ladies.

162 d

Zoojuist ontvangen:
een complete voorraad

„Indian" en „H-D" onderdeelen

tegen concurreerende prijzen.

Vernikkelde RACE — STUURSTANGEN voor „H-D" Elegant van vorm

Vernikkelde UITLAATPIJPEN voor „H-D" voorzien van afneembare dempers.

Soerabaiasche Motorenhandel
Kaliasin 49 — SOERABAIA — Tel. 191 Z.
370 a d

HET GOEDKOOPSTE ADRES

WARENHUIS ADLER

Gemblongan 17 | SOERABAIA | Tel. Z. 524.

Altijd grootste sorteering. Steeds laagste prijzen.

Schaakspelen.
KEURIG AFGEWERKTE STUKKEN, IN HOUTEN DOOS, HOOGTE VAN DEN KONING 6 cM. f 2.25; 2.50; 2.75; 7.50; 7 cM f 3.25; 5.50; 6,50; 9.50; 9 cM. f 4.75; CLUBSPELEN, IN MAHONIHOUTEN DOOS, EXTRA GROOTE STUKKEN, KONING 10 cM. f 14.75.

Reisschaakspelen.
HOUTEN INKLAPBAAR BORD, TEVENS DOOS, HOUTEN STUKKEN, f 2.90, 3.50, 3.95, 4.75.

Schaakborden.
DUIDELIJKE BORDEN VAN HOUT, TEVENS DAMBORD, 35 x 35, f 4.25, 40 x 40, f 5.50 GEPOLIJSTE BORDEN, 35 x 35, f 5.50, 40 x 40, f 6.95.

Tric-Trac Bakken.
TEVENS SCHAAK EN DAMBORD, INCL. SCHIJVEN, 34 x 34, f 4.50; 35 x 35, f 7.50; 8.50; 40 x 40, f 9.50; 10.50; 42 x 42, f 10; 12.50.

Dominospelen.
DIVERSE SOORTEN, VAN HOUT, VAN BEEN, ENZ. VANAF f 0.90
GROOTE SORTEERING GEZELSCHAPSPELEN, o. a. HALMA, MOLEN, ROULETTE, ENZ.
DOBBELSTEENEN VAN BEEN, f 0.10, 0.15, 0.20, 0.25, 0.30, 0.35, 0.40.
LEDEREN WERPBEKERS VANAF f 0.90.

Kaartspelen.
BRIDGE-WHIST-POKER, PER STEL VAN 2 PAK, f 1.40, 1.65, 1.75 FICHES IN ALLE VORMEN EN KLEUREN, WHISTDOOZEN-BRIDGEDOOZEN.

Billard Artikelen.
QUEUES, EENDEELIG, VANAF, f 4.75; TWEEDEELIG, f 6.50.
KRIJT, POMMERRANSEN, OUWELS EN VERDERE BENOODIGDHEDEN.
BILLARD LAKEN IN DIVERSE BREEDTEN EN KWALITEITEN.

RECLAME PRIJZEN.
102—adf

TAILOR COMPANY
SOERABAIA — PALMENLAAN. 51 — TEL. Z. 2393.
SEMARANG — KARANTENGAH. 1.
OOSTERLING

1ste kwaliteit Russisch linnen	50,—
2de kwaliteit Russisch linnen	„ 42,—
Zwaar half linnen	„ 31,—
Gesatineerd half linnen dun	„ 30,—
Tennis- pantalons	„ 25,— en f 30,—

290 d

Onze 40-Jarige Reputatie Boezemt Iederen Rooker Vertrouwen in.
H. D. MAC GILLAVRY
AMBARAWA.

12½ ad

Stoomvaart-Maatschappijen „Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd"
Eerstvolgende afvaarten van BATAVIA via SUEZ naar HOLLAND
(Wijziging in Vaarbeurten en Afvaartdata voorbehouden)
MAILSCHEPEN.

S. M. „Nederland"
via Singapore, Belawan, Sabang, Colombo, (facultatief), Genua, Algiers, Southampton, naar Amsterdam.

5	Mei 1926	S S.	„Johan de Witt"
19	„	„ „	„Koningin der Ned."
2	Juni	„ „	„Jan Pzn. Coen."
16	„	„ „	„Grotius"
30	„	„ „	„Prins der Ned."
14	Juli	„ „	„Prinses Juliana"
28	„	„ „	„Vondel"
11	Aug.	„ „	„Johan de Witt"
25	„	„ „	„Kon. der Nederl."
8	September	„ „	„JAN PZN. Coen"
22	„	„ „	„GROTIUS"

„Rotterdamsche Lloyd"
via Singapore, Belawan, Sabang, Colombo (facultatief), Marseille, Tanger, Southamptor, naar Rotterdam

12	Mei 1926	S.S.	„Patria"
26	„	„ „	„Kawi"
9	Juni	„ „	„Slamat"
23	„	„ „	„Tambora"
7	Juli	„ M.S.	„Indrapoera"
21	„	„ S.S.	„Insulinde"
4	Aug.	„ „	„Tabanan"
18	„	„ „	„Patria"
1	September	„ „	„Kawi"
15	„	„ „	„Slamat"
29	„	„ „	„Tambora"

Extra Mailschip: „Rembrandt"
dd. 2 Juli van Soerabaia
3 „ „ Semarang
5 „ „ Batavia
7 „ „ Padang
via Port-Said, Genua, rechtstreeks naar Amsterdam.

Extra Mailschip „Rindjani"
van Soerabaja 2 Juni
„ Semarang 3 „
„ Batavia 5 „
„ Padang 9 „
Dit mailschip neemt tevens de s elvrachtdienstbeurt waar ddo. 5-6-'26 van Batavia

SNELVRACHTDIENST MET PASSAGIERS - ACCOMMODATIE
v.v. Padang-Marseille naar Amsterdam / Rotterdam en Hamburg
Passageprijs Batavia-Marseille f 690.—
Batavia - Amsterdam / Rotterdam „ 740.—

246 d

22 Mei 1926 S.S. „Rotti"
19 Juni „ „ „Riouw"
17 Juli „ „ „Rondo"

8 Mei 1926 S.S. „Tapanoeli"
3 juli „ „ „Soekaboemi"

Stoomvaart-Mij. „NEDERLAND"
Telegramadres
SUEZBOOT - WELTEVREDEN.

„Rotterdamsche Lloyd"
Agents:
Internationale Crediet- en Handelsvereeniging „ROTTERDAM"
Telegramadres
LLOYDMAIL - WELTEVREDEN

Naaml. Venn.
Chemicaliënhandel
G.D. de VOS & Co.
-: SOERABAIA :-

MAXIMUM/MINIMUM THERMOMETERS tot 100C. en 221F. voor DROOG-INRICHTINGEN.
167d

HOTEL WILHELMINA
Het best gelegen te
BANDOENG
Opnieuw gerestaureerd
Kamers m. & z. eigen gemakken
Matige prijzen
H. Gärdes
Eigenaar
121 d

OSSAN
Mondwater
volgens voorschrift van
tandarts Beierwaltes.
RESIDENTIE - APOTHEEK
SOERABAIA.
243 acf

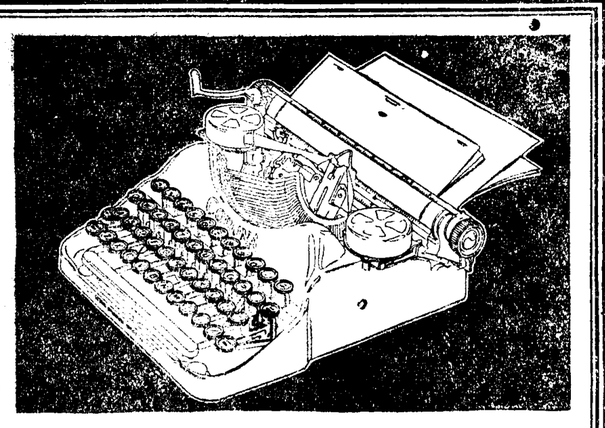

DE NIEUWE
„CORONA - 4" - SCHRIJFMACHINE

Eene eerste klasse schrijfmachine, draagbaar, maar met standaard toetsenbord en al de eigenschappen van eene groote machine.

Eene privé-machine voor kantoorgebruik en eene kantoormachine voor privé-gebruik.

De **„Corona-4"** is dus evenveel waard als twee gewone machines en toch goedkooper dan één.

Prijs f 185.-, incl. stevig koffertje. Desgewenscht op gemakkelijke betalingsvoorwaarden.

Vraagt nog heden brochure.

Ruys' Handelsvereeniging voor Indië
SOERABAIA. 298

Sanatorium Batoe
(BIJ MALANG.)
Zeer Gunstig Gelegen. Heerlijk Bergklimaat,
Speciaal voor Longlijders,
onder medische behandeling van Prof. Dr. A. Leber.
Kamer 1e. en 2e. klasse beschikbaar:
POSTADRES:
Directrice Sanatorium Batoe boven Malang.
G. b, d

KLINGSOR TYPEN.

Tafelmachines met kruisbesnaring prima soundbox voor naald en tevens Pathé-platen incl. 20 pCt. korting voor Cash

	75 x 37 x 37 cM.	hoogglans mahonie	f 230,—
I.	id.	id. mat notenhout	„ 180,—
II.	95 x 40 x 38 id.	id. id.	„ 270,—
	115 x 57 x 40 id.	mat licht eikenhout	„ 475,—

Met electrisch verlicht DANSSALON en spiegelweerkaatsing van het DANSPAAR

TYPE I. f 215,— TYPE II. f 320,—
Voor Villa, Societeit, Restaurant, Bioscoop enz.
225 x 75 x 53 cM. mat donker eikenhout f 925,—

C. J. BLUME
Sophiastraat 31 — 181 d — MALANG.

N.V. AUTO-TECHNICUM
bij de BIOSCOOP-MODJOKERTO Telf. 175
TE KOOP:
desgewenscht op gemakkelijke atbetalingsvoorwaarden:
EEN FORD-AUTO
in schitterende Conditie (met garantie)
Contante prijs **f: 600.—**
104ad

FEUILLETON.

HET VERDWENEN PAARLSNOER

DOOR

May Christie.

Vertaald door

DICKY WAFELBAKKER

38

HOOFDSTUK XXVIII.

Tragedie.

„Mijn rijk zal gauw genoeg uit zijn," antwoordde Natalie brutaal. Sir Frederick zei niets terug, daar hij te verbaasd was om een woord te kunnen uitbrengen. Onwillekeurig richtte hij zijn schreden in de richting van het terras. Het was daar heel donker, doch eensklaps kwam de maan vanachter de wolken te voorschijn. Hij onderscheidde thans duidelijk de gestalte van mevrouw Desmond, en een kleine, eenigszins dikke man stond naast haar.

Sir Frederick liep dichter op hen toe, daar hij zijn verontschuldigingen wilde aanbieden over het optreden van zijn nichtje. Misschien ook was het zijn bedoeling iets naders omtrent dit mysterie te weten te komen.

Delia praatte op zachten, gejaagden toon en ze gesticuleerde hevig met haar handen.

„Je bent erg wreed, Delia," zei de kleine man.

Toen de weduwe zich plotseling omkeerde, ontdekte ze haar gastheer.

„Sir Frederick ik geloof niet, dat ik u aan mijnheer Oberstein behoef voor te stellen, is het wel?"

De Jood maakte een gebaar, alsof hij zijn hand wilde uitsteken, doch hij bedacht zich bijtijds.

„Vroeger had ik reeds de eer Sir Frederick te ontmoeten," stamelde hij onhandig. Wij hebben elkaar wel eens aan een club-diner getroffen."

„Dat kan ik me tot mijn spijt niet herinneren. U schijnt een beter geheugen te hebben dan ik," zei Sir Frederick op hautainen toon. Delia achtte het thans noodig, zich in het gesprek te mengen.

„Ik hoop, dat u mijnheer Oberstein niet kwalijk zult nemen, dat hij vanavond hier gekomen is, doch hiervoor kan een geldige reden gegeven worden. Mijnheer Oberstein behartigt namelijk mijn zaken voor me, en hij heeft zoo juist een belangrijk telegram uit Londen ontvangen, waardoor hij me dringend moest spreken. Hij brengt me helaas een heel slechte tijding."

„Dat spijt me ontzettend," zei Sir Frederick thans sympatiek. Er kwam een zachte uitdrukking in zijn oogen. „Wilt u misschien binnenkomen, mijnheer Oberstein, en u ook, mevrouw Desmond? Ofschoon mijn huis vanavond vol menschen is, kunnen we wellicht toch nog een hoekje ontdekken, waar we gelegenheid hebben rustig te praten. Ik — ik hoop, dat het bewuste bericht niet van al te ernstigen aard is."

Ongemerkt gaf Delia Ossy een veelbeteekenend kneepje. Ze was blij, dat ze zoo gauw een schitterend excuus voor zijn aanwezigheid had kunnen vinden. Hij moest nu oppassen en alles niet bederven.

„Ik vrees, dat dit wèl het geval is. Mijnheer Oberstein deelde me zoo juist mede, dat ik het grootste gedeelte van mijn geld verloren heb. Ik weet werkelijk niet, wat er verder met me zal gebeuren." Op een handige manier begon ze thans over effecten en beleggingen te praten, welke geheel verkeerd waren uitgeloopen.

„Ik begrijp er niets van," zei ze half huilend. „Ik dien al mijn juweelen te verkoopen en zal — werk — moeten gaan zoeken."

„Kom, kom, mevrouw Desmond, zoo zoo erg zal het toch wel niet zijn," zei Sir Frederick troostend. Hij wendde zich tot Ossy, die er zeer verbaasd uitzag. „Misschien kunnen wij er samen eens over praten. Mijn secretaris is juist uit de stad overgekomen, en wellicht kunnen we zien, of er iets op te vinden is—"

Ossy beheerschte zich zooveel mogelijk. Werkelijk, Delia had nu toch wel een heel hoog spel gespeeld.

„Het zal een lange, en eenigszins vervelende geschiedenis zijn, Sir Frederick. Een anderen keer." — Hij brak af, daar hij niet wist, wat verder te zeggen.

„Wilt u in elk geval even binnen komen? Is u zoo juist uit Londen aangekomen?"

Ossy schudde ontkennend met het hoofd.

„Ik logeer hier in de burt en ben onmiddellijk met mijn auto hierheen gekomen, toen ik het telegram ontving. Ik—ik moet nu weggaan."

Sir Frederick keek hem thans heel verwonderd aan.

„Ik sta er echter op, dat u iets gebruikt, voordat u vertrekt. Weet u zeker, dat u niet in huis wilt komen?"

Delia knikte haastig. Ze was vast besloten, dat Ossy niet weer in de buurt van Natalie Ducane zou geraken. Het voornaamste was nu zich zoo spoedig mogelijk van den kleinen man te ontdoen.

Ze wilde haar uiterste pogingen in het werk stellen om te verhinderen, dat Natalie het verbaal van Ossy's optreden aan haar oom overbracht.

Natuurlijk zou dit later toch gebeuren, doch het was haar bedoeling het jonge meisje vóór te zijn, zoodat zij den ouden man het een of ander sprookje op den mouw kon spelden.

Wat een idioot was die Ossy toch en hoe opvallend ordinair zag hij er uit, vergeleken bij den ouden aristocraat.

Toen Sir Frederick vertrokken was, wendde ze zich woedend tot Ossy.

„Hoe durf je het te wagen hier binnen te sluipen en me te behandelen, alsof ik het een of andere dienstmeisje was! Hoe krijg je het in je hoofd mij te dwingen zulke leugens te vertellen .... Je hebt me tegenover mijn vrienden vernederd en —"

„Houd eens even op, en laat mij ook wat in het midden brengen."

„Nee, zwijg! Hoe heb je het gewaagd hier als een dief binnen te dringen en de eerste de beste vrouw te zoenen, die je tegenkomt. Antwoord hier eens op."

„Ik dacht, dat *jij* het was! Die avondmantel — Ik meende —"

„Bespaar me je gedachten, idioot. Welke man van jouw leeftijd zou zoo iets krankzinnigs in zijn hoofd gehaald hebben?"

Ossy nam thans een waardige houding aan en zei:

„Ik ben niet van plan dergelijke beleedigingen van jou te slikken. Ik heb meer dan genoeg voor je gedaan. Alleen omdat ik vanavond een vergissing maakte —"

Delia liet een cynisch lachje hooren.

„Ja, een prachtige vergissing was het. Het meisje, dat jij in je armen nam, was niemand anders dan het nichtje van Sir Frederick. Ze zit het hem nu natuurlijk te vertellen en hij zal heel gauw weten, dat ik alles aan elkaar heb gelogen om jouw „faux pas" goed te maken. Oh, wat ben jij toch voor een kerel."

Ze was buiten zichzelf van woede. Op het oogenblik, dat de heele geschiedenis zoo mooi liep, en de oude man als het ware op het punt stond haar ten huwelijk te vragen, moest juist dit verschrikkelijke voorval plaats vinden. Het was al te erg....

„Maar je *vroeg* me toch om je te komen bezoeken, Delia," protesteerde Ossy. „Ik heb je briefje in mijn zak, waarin je schreef, dat je je doodelijk verveelde en hoopte, dat ik je om half tien op het terras zou ontmoeten —"

„Morgenavond en niet vanavond," zei de mooie weduwe trillend van woede. „Bovendien is het terras toch lang genoeg om niet in de buurt van het huis te hoeven komen."

„Maar — je wilde me toch spreken?" bleef hij aandringen.

„Ja, ik had je alleen noodig om geld van je te kunnen leenen. Maar na hetgeen er thans gebeurd is, wil ik je nooit in mijn leven meer zien," riep ze uit.

„Delia. Dat kun je toch niet meenen. We zijn zulke — zulke — goede vrienden geweest."

Ossy hief zijn hand smeekend op, want hij was erg verliefd op Deli, en niettegenstaande alles wat zij achter den rug had, had hij toch gehoopt, dat zij er eens in zou toestemmen zijn vrouw te worden.

Met een ongeduldig gebaar duwde ze hem op zij.

„Je hebt alles bedorven."

„Wat bedoel je met alles?" vroeg de kleine Jood met bevende lippen. Hij was heelemaal in de war. Delia kon hem natuurlijk moeilijk op deze vraag antwoorden. „Ik kan hier nu onmogelijk langer blijven logeeren."

(*Wordt vervolgd*).

DE INDISCHE COURANT

Derde Blad Donderdag 29 April 1926.

WAT DE DAG BRENGT.

In weerwil van het groot aantal berichten uit China betreffende den burgeroorlog weten wij totnutoe nog niet hoe de toestand daar is. Het is onmogelijk zich een denkbeeld daarvan te maken niet het minst door vaak tegenstrijdige meldingen afkomstig van correspondenten, die blijkbaar zelf niet goed ingelicht werden.

Thans vernemen wij weinig van het gebeuren in China en het heeft er den schijn van, alsof de vijandige partijen stilzwijgend overeen zijn gekomen om een poos te rusten.

Een laatste bericht meldt, dat de verbonden Chineesche generaals, die de overwinnig behaalden een vredesvoorstel van de Koeo Min Tsjoen ontvingen. Ofschoon nog niet bekend gemaakt was, welke voorwaarden daarin vervat waren, meende men te weten, dat als antwoord hierop door de verbonden generaals het aftreden van een aantal generaals van de Koeo Min Tsjoen zou worden geëischt evenals het zuiveren van het leger van den Koeo Min Tjoen van communistische elementen.

De Mantsjoerijsche generaals schijnen een vriendelijke houding tegenover de Koeo Min Tsjoen te willen aannemen, en als beide partijen tot een overeenkomst geraken, dan zal China een stap naderkomen tot een voorloopigen vrede waarbij het weer op adem kan komen. Verwacht mag echter worden dat dit van korten duur zal zijn, tenzij eindelijk de lang verwachte verlosser van China plotseling te voorschijn treedt. Wij hebben reeds herhaaldelijk er op gewezen hoe noodig deze voor China is. De kalme Chineezen, die meer dan genoeg hebben van den ontredderden boel, moeten nu maar wat actiever optreden en zelf dien verlosser zoeken.

De verklaring van de fascistische bladen, dat als Europa weigert koloniën aan Italië te geven, het er voor zal vechten, zal groot opzien hebben verwekt hetgeen geen verwondering behoeft te baren als men weet, dat die verklaring van niemand anders dan van Mussolini zelf kan zijn geweest.

Wie zich de woorden herinnert, welke door hem op den zevenden verjaardag van het fascisme werden uitgesproken, zal die na het bovenstaand bericht te hebben gelezen, thans duidelijk begrijpen. „Zwarthemden," aldus de dictator, „het einde van het zevende strijdjaar bekroont uw glorie, doch het grootste werk moet nog begonnen worden. De moeilijke taak, welke ons wacht, eischt van ieder uwer de grootste toewijding, de grootste discipline en opofferingsgeest. Dat wij het land gered hebben van decadentie is een groote overwinning. Thans moeten wij ons toeleggen op de vergrooting van de moreele en materieele macht van Italië.

Met het onverwoestbaar symbool van den lictor zullen wij alle hinderpalen overwinnen en ons ideaal verwezenlijken. Deze eed moet gij op dezen dag zweren. Op voor de fascistische overwinning tegen iedereen!"

Men ziet, dat de dictator niet zuinig gebruik maakt van dikke woorden, maar men ziet ook duidelijk waarheen Mussolini wil. In Italië heeft het fascisme volgens Mussolini's eigen verklaring een volkomen overwinning behaald, en het behoeft dus daar niet meer te strijden.

De vergrooting van de moreele en materiëele macht van Italië moet dus elders geschieden en nu komen de fascistische bladen verklaren, dat als aan Italië niet goedschiks koloniën worden gegeven, het ze dan kwaadschiks nemen zal. De fascisten hebben, naar het schijnt, allen den bluffenigen toon van Mussolini aangenomen en meenen blijkbaar, dat zij de geheele wereld kunnen imponeeren.

Tegen iedereen moet er gevochten worden, verklaarde Mussolini en in de eerste plaats zal worden gestreden tegen hen, die niet voornemens zijn een deel van hun koloniën aan Italië af te staan, maar ook elders zullen de Italiaansche heirlegers andere voordeelen afdwingen. Begrijpende dat de onstuimige moed der fascisten alleen niet voldoende zou zijn, begint Italië alvast in den Balkan bondgenootschappen te sluiten zooals blijkt uit het bericht betreffende het verbond met Griekenland en de attenties, welke het aan Albanië bewijst. Volgens de Joego-Slavische pers is er reeds een militair verdrag tot stand gekomen tusschen Italië en Albanië en het feit, dat een groot aantal Italiaansche officieren onlangs naar Albanië werd gezonden om het leger te reorganiseeren en de strategische verbindingen te verbeteren, maakt dit bericht niet onwaarschijnlijk.

De bedoeling van dat verdrag zou dan zijn een gemeenschappelijke actie van Italië en Albanië in den Balkan.

Tegen welke landen wordt niet vermeld, maar gezien de mobilisatie in Turkije behoeft men niet ver te zoeken.

Ook in Italië wordt de mobilisatie voorbereid en de minister van Oorlog gaf instructies om die zoo spoedig mogelijk te kunnen doen plaats hebben. De gebeurtenissen in Italië doen zien, dat men daar oorlogzuchtige bedoelingen koestert en wij zullen gauw genoeg nader daarvan vernemen.

Indien Italië inderdaad bondgenootschappen met Griekenland en Albanië heeft gesloten, dan zal daaruit ook een bondgenootschap tusschen Griekenland en Albanië van zelf moeten voortvloeien en dan zouden de duiveltjes in den heksenketel weer lustig aan het dansen kunnen gaan.

In tegenstelling hiermede zijn de mededeelingen van den correspondent van de *Manchester Guardian* te Genève naar aanleiding van een onderhoud, hetwelk hij had met den Griekschen minister van Buitenlandsche Zaken Roefos, die zich zeer optimistisch uitliet over de verhoudingen op den Balkan. Hij verklaarde, dat Griekenland op grootmoedige en verzoenende wijze alle moeilijkheden met Italië, Albanië, Zuid-Slavië en Boelgarije wil regelen en bereid is het geschil met Turkije aan den Volkenbond voor te leggen. Men houde echter in het oog, dat deze mededeelingen van vroegeren datum zijn dan die betreffende het bondgenootschap met Italië. De grootmoedige en verzoenende wijze waarop Griekenland wilde optreden zou dan uitgeloopen zijn op het verdrag met Italië. De mobilisatie van Turkije is dan het antwoord op den door Griekenland van Italiaansche zijde verkregen hulp.

Wat Albanië betreft, verklaarde de Grieksche minister, dat Griekenland er bezwaar tegen zou maken, dat dit land door Italië of door Zuid-Slavië zou worden geadopteerd. Griekenland heeft zich echter thans niet verzet tegen de reorganisatie van het Albaansche leger door Italiaansche officieren, waardoor het hoe langer hoe waarschijnlijker wordt, dat de drie landen gezamenlijk in den Balkan zullen ageeren. Wij zullen spoedig zien, hoe de toestand daar werkelijk is.

BUITEN DE STEDEN.

Roovershol boven Meester.

Een berucht individu.

Het drukke werk aan den landraad van Meester Cornelis, waar vóór de Poeasa in regelmatige opvolging zeer veel zaakjes van roof werden behandeld, maar nog niet afgehandeld, gaf mij eenig inzicht in de toestanden, welke er boven Meester-Cornelis moesten heerschen ten aanzien van de begrippen mijn en dijn.

Al deze desa's, waarvan de bevolking dicht genoeg bij de groote stad leeft om door haar criminaliteit beïnvloed te worden, maar toch weer ver genoeg ervan af om niet te veel hinder van de politie te hebben, zijn van ouds bekend om hun onveiligheid. Kebajoran was identiek aan moord, doodslag en diefstal en Bekasi, was zelfs nog beruchter. Landeigenaren onder de Inlanders waren vroeger meestal rijkgestolen rampokkers, en wat er den laatsten tijd aan het licht kwam wees niet op veel verbetering, integendeel, meer op verslechtering van den toestand.

Het geboefte was slimmer geworden en de politie te glad. Men werkte met zaakwaarnemers, ja, met Europeesche notarissen en advocaten die natuurlijk niets wisten van wat hun cliënten uitvoerden in hun overvloedigen vrijen tijd. Eventueel gesnapt worden beteekende hoogstens tien jaar brommen met daarna een leventje van God in Frankrijk.

Wie heeft daar nou niet veel voor over?

Daar heb je bijvoorbeeld die Rindon, een man op leeftijd al, bezitter van duizenden bouws sawahgronden gelegen tusschen Bekasi en Poerwakarta en daarbij nog geïnteresseerd door voorschotten in een groot deel van den landbouw bij Buitenzorg. De man loopt niet weg voor een paar ton en staat in relatie met een bekend notariskantoor te Batavia.

Enkele weken geleden diende voor den landraad te Meester Cornelis de zaak van een Inlandschen zaakgelastigde, beschuldigd van verduistering van gelden door den Nabob in voorschot gegeven voor de afdoening van enkele affaires met Inlanders uit Bekasie. Er bleek natuurlijk niets van verduistering, de kwestie was gemaakt en Rindon, een van de hoofdgetuigen, werd wegens meineed achter slot en grendel gezet. Voorloopig preventief, ook al in afwachting van het onderzoek in een zestal rampokgevallen, waarvan het heerschap meer schijnt af te weten.

Rindon werd, met het oog op den aanbrekenden tijd van vasten, bij beschikking van den assistent-resident van Meester-Cornelis op vrije voeten gesteld. Men kan thans reeds met vrij groote zekerheid zeggen, dat van de afdoening van deze zaak niets zal komen, waar de verschillende getuigen, evenals in 1923 met een zaak tegen hetzelfde heerschap het geval is geweest, natuurlijk niet dezelfde verklaringen afleggen voor den landraad als die voor den assistent-wedana. Alles zal wel weer op dwang, door dien ambtenaar uitgeoefend, worden geschoven en dit gevaarlijke sujet, verdedigd door een bekend advocaat te Batavia die geparenteerd is aan den assistent-resident van Meester-Cornelis, zal waarschijnlijk wederom vrij-uit gaan wegens gebrek aan bewijs.

Toen Rindon preventief zat, en de bevolking zich veilig voelde ben ik het Bekasische in geweest en heb daar zoo losjesweg naar zijn handel en wandel geïnformeerd.

Het was teekenend, hoe men zich vrijuit dorst uit te spreken. Een ieder had wat te vertellen. Sommigen hadden het alleen over een vermisten karbouw, waarvan men vermoedde, soms zeker wist, dat hij in de kraal van den richard was terecht gekomen, verhaalden van het verdwijnen van een familielid, nooit meer teruggezien en het ophalen van een lijk, onherkenbaar, met een schotwond, uit de kali Bekasi enkele dagen na het verdwijnen.

Het meest had nog te vertellen de vroegere zaakgelastigde van Rindon, nu zijn meest verbitterde vijand. Diens relaas voor den landraad is uniek. Hij zei, dat Rindon geld uit leende meestal afkomstig van diefstal. Die leeningen werden na verloop van tijd voldaan en de schuldbekentenissen werden vlak voor den ex-schuldenaar verscheurd, tenminste dat meende deze. In werkelijkheid waren het waardelooze vodjes papier, welke vernietigd werden.

Na eenigen tijd stond Rindon plotseling weer voor zijn slachtoffers, herinnerde hen aan de lang geleden aangegane schuld met als waarborg hun sawahs en als de verbaasde dessalieden dan in verzet kwamen, liet hij ze heel gewoon executeeren. Hun terreinen kwamen op deze wijze in zijn bezit.

Stond zijn zaak niet al te best, doordat het slachtoffer enkele dingen van hem kon bewijzen, dan ....

Een zekere Djioen had f 700.— schuld aan den rijkaard. Hij betaalde de som dubbel en dwars terug, en had bij de afdoening van zijn schuld twee getuigen bij zich. Ook zijn schuldbekentenissen werden verscheurd.

Vier maanden later komt Rindon hem manen. Djioen kent echter Rindon's streken en komt met zijn getuigen op de proppen.

Den volgenden nacht breekt er brand uit bij Djioen en het vuur slaat ook over op de huizen van zijn twee buren die toevallig de getuigen zijn.

De vroege morgenzon belicht de rookende puinhopen en als men daaronder zoekt vindt men de drie lijken, aan stukken gehakt.

Djioen's erfgenamen zijn dom. Zij bieden geen tegenstand, als op de terreinen, krachtens overeenkomst verleden bij evengenoemden notaris te Batavia, beslag wordt gelegd .....

De mantripolitie van Pebajoran, een desa in de buurt van Bekasie, was de eenige die het den boef wel eens lastig maakte. Daarbij maakte hij dan gebruik van zijn splinternieuwe fiets.

Dit begon Rindon te vervelen, die herhaalde visites en dat rondneuzen op zijn erf en in zijn huis. Dus werd de fiets gestolen, van een ander kleurtje voorzien, en Rindon's schoonzoon gebruikte het voertuig voortaan voor zijn tochten door de dessa's.

In Poerwakarta had de landraad onder voorzitterschap van Mr. André Wiltens niet gunstig beschikt inzake een eisch van Rindon in een civiele perkara.

Op een avond ontmoette de zaakgelastigde Rindons zoon ergens in de buurt van de soos te Poerwakarta met een .... parabellum in de hand.

„Wat ben je van plan, jongen?"

„Mijn vader wil mr. A. W. dood hebben".

„Ben je gek, je komt immers aan de galg".

Dien avond gebeurde er niets. Den volgenden avond knalt een schot door de stilte van den nacht.

Mr. André Wiltens weet misschien zelfs nu nog niet, wat dat schot beduidde. Het was donker dien avond en de kogel moet hoog in de boomen zijn geslagen of ver van dengeen, op wien hij gemunt was. Rindon weet er echter wel meer van ...

Elders werd er nog al raak geschoten. Zoo had Nimin, een mandoer van Rindon, een tekort van f 300.—. Hij werd ontslagen en moest een schuldbekentenis afgeven van f 500.—.

Dit beviel dezen echter niet, en waar hij, zelf heusch ook geen zacht heer, vaak door Rindon 's nachts aan het werk was gezet, dreigde hij met ruchtbaarmaking van wat hij wist. Dat was al heel onverstandig, want men vond hem den volgenden morgen, vlak voor zijn huis liggen met een schotwond in zijn hoofd.

Men wist, dat Rindon er een heel arsenaal opna hield en zoo af en toe kwam de wedana bij hem huiszoeking doen, maar er werd dan niets gevonden.

Rindon was op de hoogte van alle plannen van de politie, ook al omdat in een onzalig oogenblik een wedana, die verplichtingen aan hem had, hem tot politiespion had gepromoveerd, een baantje, dat hem in de gelegenheid stelde om de voor hem minder gewenschte elementen uit zijn buurt te doen verhuizen naar de gevangenis van Tjipinang. Welken grooten invloed hij heeft bleek duidelijk uit de wijze, waarop hij bij zijn preventief zitten werd behandeld terwijl hij ten leste op vrije voeten werd gesteld.

In 1923 heeft Rindon een perkara gehad, waarbij de landraad, op grond van de verklaringen van de getuigen in het vooronderzoek, de verwachting had, dat hij erbij zou zijn. Rindon kwam echter op vrije voeten doordat geen enkele verklaring voor den landraad overeenkwam met wat te voren was getuigd.

En thans nu het niet om één maar om zes zaakjes gaat, waarvoor Rindon, zeker voor een twintigtal jaren opgeborgen zou zijn, nu er voldoende termen aanwezig waren om hem preventief te zetten en te houden, nu heeft men hem uit het gevang gehaald.

Als men nu een Inlander te Bekasie vraagt, wie of Rindon is, dan antwoordt hij zeer tegen zijn zin, *toewan tanah selam*.

Geestelijk leven.

„Seminarie Depok."

Het „Seminarie Depok", dat met ingang van 1 Januari wegens gebrek aan fondsen zal worden gesloten, is niet, zooals wij gisteren vermeldden, een inrichting voor de opleiding van onderwijzers voor de R. K. Missie, doch een instituut voor de opleiding van onderwijzers voor de Zending.

LEGER EN VLOOT.

UIT HOOGERE LEGERREGIONEN.

Intendance en M. G. D.

De *Javabode* verneemt uit Bandoeng

In legerkringen wordt druk besproken, hetgeen met de Intendance momenteel gaande is.

Gelijk bekend zal zijn, was reeds zoo goed als uitgemaakt, dat een thans nog in den rang van majoor dienend hoofdofficier den vertrokken hoofdintendant zou opvolgen. Zelfs werd reeds een gouvernementsbesluit uitgelokt, waarbij werd bepaald, dat bij wijze van tijdelijken maatregel, de formatie bij dat dienstvak zou worden ingekrompen met een kolonel en uitgebreid met een overste.

Door een en ander werd dus vooruitgeloopen op den uitslag eener reclame, welke door een hoog in de ranglijst staand luitenant-kolonel tegen zijn beoordeeling was ingebracht. Deze reclame was in eerste instantie door het legerbestuur afgewezen.

Bedoeld hoofdofficier, die overigens uitnemende papieren heeft en ruim een jaar geleden op grond van zijn verdiensten, een Koninklijke onderscheiding verwierf, zocht het hoogerop en mocht de voldoening smaken, door den Landvoogd in het gelijk te worden gesteld.

Daarop is toen uitgemaakt, dat hij gedurende een half jaar als hoofdintendant te werk zou worden gesteld en na ommekomst van dien tijd zou worden uitgemaakt, of bevordering tot kolonel zal volgen.

Vrij algemeen vindt men het nogal zonderling, dat een zoo gewichtig ambt voor het nemen van proeven wordt aangewend; ook al is de algemeene opinie met dezen voorloopigen uitslag zeer ingenomen.

Mede wordt aangenomen, dat ook in zake de bevordering tot chef van den geneeskundigen dienst, verrassingen te wachten staan. Men verwacht de benoeming van den kolonel Nauta.

Zooals men weet, is over deze geschiedenis bij den Gen. Dienst heel wat te doen geweest en niet onwaarschijnlijk is het omstandig rapport door het Volksraadslid generaal Van der Weyden ingediend, niet vreemd aan dezen ommekeer.

Men wijt een en ander aan de in de laatste jaren naar voren gekomen methode om voor het vervullen van bepaalde hooge legerambten reeds lang van te voren bepaalde bevoorrechte personen te bestemmen, welk systeem tot gevolg heeft, dat overigens verdienstelijke officieren, die boven de personen staan, tot heengaan moeten worden genoopt met al de gevolgen daaraan verbonden.

De militaire bezoldigingsregeling.

Bij gouvernements besluit is gewijzigd de militaire bezoldiginsregeling 1925.

BUITENLAND.

DUITSCHLAND.

Wat de Duitsche jeugd wordt geleerd.

Het Pruisische ministerie van Onderwijs heeft indertijd een richtsnoer aangegeven voor de programma's der middelbare scholen inzake het geschiedenisonderwijs. Daarin wordt er de nadruk op gelegd, dat tegenstelling in wereldbeschouwing niet mag leiden tot minachting van den tegenstander. Van de opvattingen van andersdenkenden op politiek en godsdienstig gebied mag niet met hatelijkheid gesproken worden; eerder is het een hoofdtaak van het geschiedenisonderwijs de leerlingen op te voeden tot begrijpen van anderer wereldbeschouwingen en daardoor tot verdraagzaamheid. Onvoorwaardelijk, aldus de ministerieele aanschrijving, behoort elke partijpolitiekbij het onderwijs geweerd te worden.

De *Frankf. Z.* heeft nu toevallig een geschiedenisboekje in handen gekregen, geschreven in 1920 door den „Studiënrat" dr. Ehringhaus te Kassel, waarin een „kort overzicht van den wereldoorlog" wordt gegeven, met vermelding van „de belangrijkste gebeurtenissen en hun samenhang voor onderwijzend personeel en leerlingen, in korte, objectieve samenvatting".

Van een objectieve mededeeling van de gebeurtenissen, zoo constateert de *F. Z.*, is echter geen sprake en men moet er zich over verbazen, dat deze tendentieuze voorstelling van de geschiedenis nu nog, na zes jaren, op de scholen wordt gebruikt.

Enkele staaltjes eruit.

Over de jaren '14 en '15 wordt o.a. geschreven:

Eerst was het volk, vooral tengevolge van de overwinningsberichten uit het Oosten en het Westen, die een spoedig einde lieten voorzien, eensgezind en geestdriftig. Maar de regeering had niet de gave, deze geestdrift te doen voortduren en te verdiepen. Ten einde bij de soc.-dem. geen aanstoot te geven, kwam de rijkskanselier hun pers zeer tegemoet. Hij deed echter daardoor ook de heerschzucht hunner leiders toenemen en het gelukte hem niet, het volk van leiders los te maken; welke gevolgen dat zou hebben, bleek in 1918.

Bij de behandeling van de ineenstorting wordt lustig de dolkstootlegende gepropageerd en wordt in de eerste plaats als oorzaak van de Octobergebeurtenissen vermeld „de ondermijning van het leger en de opruiïng van het volk door Duitsche en Russische soc.-dem.

Over den terugtocht van de Duitsche legers wordt het volgende als de waarheid opgedischt.

Het gevolg van een en ander was, dat vele soldaten, vooral de opgeruide troepen in de étappe, alle tucht en discipline vergaten, en roovend en plunderend naar huis trokken,

Tot dusver meende een ieder, schrijft de *F. Z.*, dat een der grootste daden van Hindenbrug geweest is de voorbeeldige terugtocht van het Duitsche leger—maar dr. Ehringhaus leeraart thans, dat dit leger een roovende en plunderende soldateska is geweest.

En zoo gaat het maar voort.

Uit een ander geschiedenisboek van den zelfden schrijver, „Een overzicht van de nieuwste geschiedenis van 1871 tot 1914", licht de *F. Z.* een passage, waarin gesproken wordt over de isoleeringspolitiek tegen Duitschland, over lord Northcliffe en het nieuwsbureau van *Reuter*, en waarin de zin voorkomt; „Reuter was een Duitsche Jood uit Kassel".

De *F. Z.* vraagt tenslotte, hoe het in hemelsnaam mogelijk is, dat dergelijke boeken door de autoriteiten op school geduld worden en vestigt de aandacht van den minister van Onderwijs op zulke toestanden.

*

Het is in den Rijksdag bij de behandeling der begroting van Binnenlandsche Zaken tot een incident gekomen.

De Völkische afgevaardigde Kube hield een heftige rede, waarin hij tegen alles en iedereen van leer trok. Ten slotte begon hij een rede voor te lezen, die de minister van Binnenlandsche Zaken dr. Külz jaren geleden in zijn qualiteit van majoor ter gelegenheid van den verjaardag des keizers had gehouden.

Onmiddellijk daarna betrad de minister het spreekgestoelte.

Nooit, zeide hij, heb ik mijn vroegere monarchistische gevoelens onder stoelen of banken gestoken. Maar als een keizer, die van millioenen Duitschers heeft verlangd, dat zij hun leven voor de monarchie geven, op het oogenblik, waarop de historie dit voor de eerste maal van hem zelf eischt, naar Nederland vlucht, dan zijn daarmede alle banden verbroken. Het graf van de monarchie staat niet op Duitschen bodem, maar op den weg naar Nederland. De monarchistische gedachte zou wellicht zijn herleefd indien de keizer had gehandeld als Frederick de Groote, die bij Torgau van 's morgens tot 's avonds met bloed en modder bespat met zijn grenadiers meevocht en daardoor de monarchie redde. Voor mij ligt de monarchie thans dood op de baar.

Bij deze woorden van den minister stak er rechts een storm van protest op en demonstratief verlieten de Duitsch-nationalen de zaal. Nadat dr. Külz zijn rede beëindigd had, keerden zij terug en dienden bij monde van graaf Westarp een motie van wantrouwen tegen den minister in.

Het bezit der ex-vorsten.

Berlijn, 26 April, (*Spec. Dienst A.I.D.*) De Duitsche rijksregeering is tegen de algeheele onteigening van de vroeger-regeerende vorstenhuizen, zooals gevraagd wordt in het wetsontwerp, dat gereed gemaakt wordt voor behandeling door den Reichstag als een gevolg van het voorloopige referendum.

De regeering verklaart, dat het voorstel strijdig is met de grondslagen der wetten van de natie betreffende de erkenning van het particulier bezit.

Het gouvernement is voornemens op elke wijze het compromis te steunen, zooals dat kortelings werd uiteen gezet.

BELGIË.

Lessen in het Nederlandsch.

Op een schriftelijke vraag door een Waalsch Kamerlid gesteld, betreffende de organisatie van vrije Nederlandsche lessen ten behoeve van de Nederlandsch onkundige ambtenaren en bedienden van de hoofdbesturen der verschillende departementen in de hoofdstad, heeft de minister van financiën, naar onze correspondent te Brussel meldt, geantwoord, dat sedert de inrichting van deze lessen het aantal leerlingen en dus ook dat der leeraren geleidelijk is afgenomen. In 1922-1923 telde men 1200 leerlingen en 22 leeraars; in 1923-1924 was dit reeds verminderd tot 400 leerlingen en 24 lesgevers; in 1924-1925 gaven 9 leeraren les aan 290 leerlingen; thans zijn er resp. 7 en 200.

De directie der staatsspoorwegen heeft in de provincie cursussen voor Nederlandsch, Fransch en Duitsch georganiseerd. Deze werden in 1924-1925 door 141 en worden nu door 194 bedienden gevolgd.

RUSLAND.

Het hooger onderwijs.

De *Prawda* geeft een overzicht van de resultaten van het hooger onderwijs, voor zoover die blijken uit het slagen voor examens enz. en doet daarbij de ontdekking, dat het percentage partijloozen dat slaagt (69.7 pCt.), aanmerkelijk hooger is dan het percentage communisten (54.1 pCt.).

Het blad vraagt zich af, wat de oorzaak hiervan kan zijn en komt dan tot de conclusie, dat een der voornaamste oorzaken hiervan gelegen is in het feit, dat de communistische jeugd wordt overladen met „hooge politiek" en „sociale wetenschappen", ten koste van hun concrete kennis van andere takken van wetenschap.

Dit oordeel bevestigt de meening, onlangs door Kalinin op het congres der communistische jeugdbeweging uitgesproken.

VEREENIGDE STATEN.

De Fransche schulden.

Washington, 26 April (*Speciale Dienst A.I.D.*). De commissie voor de oorlogsschulden besloot, dat Frankrijk zijn aanbod inzake de betaling moet herzien, maar legde er den nadruk op, dat de eind-besprekingen nog niet zijn afgeloopen.

Eén van de voornaamste bezwaren is, hoeveel Frankrijk betalen wil als begintermijn.

De commissie kant zich sterk tegen „de veiligheids-clausule", waarbij Frankrijk wordt ontheven van zijn verantwoordelijkheid voor de schulden ingeval Duitschland faalt in het doen der Herstel-betalingen.

Berenger, de Fransche gezant te Washington, zal naar men verwacht niet aan de clausule vasthouden.

Spoorwegmaatschappij failliet.

Chicago, 27 April (*Aneta-Radio*). Rechter Wilkinson van het Federale Hof gaf bevel tot het verkoop van den Chicago-Milwaukee St. Paul Spoorweg, waarvan het failissement in behandeling is.

Schuldregelingen.

Washington, 27 April (*Aneta-Reuter*). In den Senaat werd de goedkeuring op het verdrag tot regeling van de Lettische schulden binnen 19 minuten verkregen. De Senaat keurde eveneens de schuldregelingen goed met Esthland en Roemenië.

Senator Reed, de voornaamste spreker van de oppositie, verklaarde, dat hoogstwaarschijnlijk Letland weer een deel van Rusland zou worden voor de 62 jaren, die de overeenkomst moet loopen, om waren. Reed voorspelde dat Engeland de Italiaansche schuldregeling tot basis zou nemen voor een eisch tot hierziening der Britsche schuldregeling.

Senator Smoot antwoordde, dat Engeland de verzekering had gegeven, dat het geen bezwaren zou maken tegen welke schuldregeling ook, door Amerika met andere naties te maken.

CHINA.

Frankrijk en China.

Peking, 17 April (*Easterndienst*). De Fransche gezant te Peking zond een nota aan het Chineesche ministerie van buitenlandsche zaken, waarin bij betoogt, dat China's binnenlandsche oorlogen en wisselingen van ministers niet van nadeelingen invloed mogen zijn op de validiteit van de Chineesch-Fransche overeenkomst over de goudwaarde van de franc-leening, welke overeenkomst door beide regeeringen is goedgekeurd.

Russische spoorwegen.

Moekden, 27 April (*Eastern-dienst.*) De Russische regeering is, naar gemeld wordt, voornemens de verbindingen in Mongolië onder haar contrôle te brengen door den bouw van spoorwegen met Kow-lunsas als centraal punt. Zij wil deze lijnen doen aansluiten op den Siberischen Spoorweg. De kosten zullen 20 millioen Chineesche dollars bedragen. De Sovjet is reeds met de Mongoolsche regeering in onderhandeling over deze plannen.

Persstemmen.

Het Soerabaiasche Raadsschandaal.

Onder dezen titel wijdt nu mr. Thomas in de *Preanger Post* een bespreking aan den aanval van burgemeester Dijkerman op de *Nwe. Soer. Crt*, welke attaque hij om haar krenkend en minderwaardig karakter ten scherpste gispt. Mr. Th. zegt o.a.

Dat Soerabaja's burgemeester van wrok jegens de *N. Soer. Cour.* vervuld was, begrijp ik, maar ik begrijp niet hoe hij, zijne hooge waardigheid uit het oog verliezend, zijn wrok heeft durven botvieren op een wijze, die veeleer ontstemt dan overtuigt, die veeleer afstoot dan aantrekt, die veeleer verbittert dan verbetert, die ten slotte veeleer wonden aan den verdediger zelven dan aan den aangevallene slaat. Zij, die buiten de Soerabajasche atmosfeer staan, bezien de zaak met een ander oog dan de Soerabajanen zelf, en hoe het anderen te moede is weet ik niet, maar *ik* ben door de rede van den burgemeester overtuigd van ..... *zijn* ongelijk.

***

Maar ik wil voor een oogenblik aannemen dat de hoofdredacteur der *N. Soer. Cour.* inderdaad te kort geschoten is in zijn plicht als journalist.

Mag dit, vraag ik, voor den burgemeester een reden zijn om in zijne rede daarop telkens en telkens weer op smalende wijze terug te komen en middelerwijl weg te moffelen de zooveel gewichtiger, zooveel verder reikende aantijging, door de *N. Soer. Cour.* onbewimpeld uitgesproken, dat er een financieele contrôle van Jan Kalebas bij het Soerabajasch gemeentebestuur bestond?

Dit feit werd reeds door den burgemeester erkend, zij het ook incidenteel. Maar dan had het boetekleed den burgemeester beter gestaan dan het harnas, dat onwillekeurig aan den onsterfelijken held van Cervantes herinnert.

De groote woorden van den burgemeester verkleinen hem in bedenkelijke mate. Zijn rede druipt van *falstafferet.* en de wijze waarop hij gepoogd heeft het defensief in een offensief om te zetten, getuigt van zulk een schrikbarende tactische en strategische onkunde, dat ik geneigd ben in deernis te vragen: waarom niet liever in de gemeentelijke loopgraven gebleven?

***

„Een goed gelijkend portret".

In de *Preanger Post* getuigt Mr. Thomas van zijn sympathie met de wijze, waarop wij ex-minister Simon de Graaff geteekend hebben. Hij spreekt van een „goed gelijkend potret" en zegt hiervan:

De Ind. Crt., kan bijwijlen heel scherp uit den hoek komen en ontziet dan niemand en niets.

Er zijn er, die zulke journalistiek afkeuren, maar tot dezulken behooren wij niet. Indië heeft in de allereerste plaats forsche, kloeke journalistiek noodig, die onomwonden durft zeggen wat haar op het hart ligt wat haar ontstemt, wat haar ergert. In het land der Oost Indische doofheid kan de journalistiek hare longen niet krachtig genoeg uitzetten om tot hooren te dwingen.

Zoo de bureaucratie niet telkens en telkens weer den scherpen prikkel der particuliere daad — en geestkracht gevoelde, zou zij verschrompelen tot een inerte massa, die zich slechts de soesah van zich te bewegen wil getroosten om haar salaris op te strijken.

***

Het is een goed gelijkend portret van den ex-minister. Er ontbreekt daaraan slechts één trek, n. m. de mededeeling dat Mr. Marchant eenige jaren geleden in een openbare zitting der Tweede Kamer, dus ten aanhoore van geheel Nederland, den minister De Graaff toebulderde: U is een leugenaar!

Zoo onder de valbijl der openbare meening gesleurd te worden en dan als minister te willen aanblijven, men moet het maar kunnen!

BRITSCH-INDIË.

De ongeregeldheden te Calcutta.

Calcutta, 27 April (*Easterndienst*). Sporadische aanvallen en gevechten in de straten komen nog steeds voor. Bij de ongevallen, die heden bekend werden, waren 10 personen gedood en 15 gewond.

KOREA.

Begrafenis ex-keizer Li.

Iwaki, 27 April (*Aneta-Radio*). Het kabinet te Tokio besloot het stoffelijk overschot van den vroegeren keizer van Korea Li op staatskosten te doen begraven.

Het keizerlijke hof zal gedurende drie dagen den rouw aannemen.

GEMENGD NIEUWS.

LIEFDE EN DICTATUUR.

Een verloving met hindernissen.

Onlangs heeft generaal Pangalos, de Grieksche dictator, een achttienjarige jongedame, Reta Tripicic, laten verbannen, louter en alleen omdat zijn zoon verliefd op haar was.

Met deze verbanning blijkt het lijden van het meisje eerst goed begonnen te zijn. Nauwelijks was zij te Belgrado, waarheen zij de wijk had genomen, gearriveerd, of de politie ontving een telegram uit Athene waarin juffrouw Tripicic werd gesignaleerd als een gevaarlijke communiste. De politie der Joegoslavische hoofdstad stelde een onderzoek in en spoedig bleek haar, dat de beschuldiging ongegrond was: het telegram was slechts een manoeuvre van Pangalos, om de beide geliefden van elkaar verwijderd te houden.

De bannelinge verklaarde bij het verhoor, waaraan zij werd onderworpen, dat zij twee jaar geleden op een bal, kennis had gemaakt met den marine-officier Pangalos. Liefde-op het-eerste-gezicht manifesteerde zich bij de jongelieden, doch spoedig kwam papa Pangalos achter de idylle; hij had een ander huwelijk voor zijn zoon op het oog. Hij verbood verdere ontmoetingen met Reta Tripicic, en nam zelfs maatregelen om dit verbod te doen eerbiedigen; alles vergeefs, Pangalos junior dreigde, in den loop van een stormachtig onderhoud met zijn vader, onverwijld zelfmoord te zullen plegen, wanneer hij geen toestemming kreeg om te trouwen met het meisje zijner keuze.

De generaal bezweek voor dit argument, maar de zoon vertrouwde deze zwenking niet en gaf zijn verloofde den raad, han, intrek te nemen bij een zijner vriendera den bankier Skiades.

Deze nam echter de vlucht uit Athene om redenen van particulieren aard; hij ging er namelijk van door met 32 millioen drachmen. Het meisje nam daarop haar intrek bij een harer tantes, doch ook daar liet men haar niet met rust.

Een Grieksch officier gelastte haar naar Belgrado te vertrekken en die stad niet meer te verlaten; deed zij dit toch, dan zou zij in den trein worden doodgeschoten.

Toch wanhoopt mejuffrouw Tripicic niet. „Mijn verloofde", zoo verklaarde zij, „keert dezer dagen uit Londen te Athene terug; dan ga ik naar hem toe, onverschillig wat er met mij gebeurt."

„Made in Germany".

In een schoollokaal te Wanganui (Nieuw-Zeeland) werd onlangs een nieuwe klok opgehangen. Deze gebeurtenis zou waarschijnlijk zelfs aan het alziend oog der pers ontsnapt zijn, ware het niet, dat op de wijzerplaat dier klok de vermaarde woorden „Made in Germany" voorkwamen.

De oud-strijders van Wanganui protesteerden tegen het ophangen van die klok: zij lieten het niet daarbij, doch veroverden haar en zonden haar terug naar het ministerie van Onderwijs.

De administratie wist wel, waarom zij de Duitsche klok had aangeschaft; die kostte slechts twee pond zeven shilling, tegen een Engelsche klok zes pond! Niettemin werd besloten, de vaderlandslievende gevoelens der oud-strijders te eerbiedigen. Het schoollokaal te Wanganui krijgt een Engelsche klok.

Een prins als smokkelaar.

Uit Parijs wordt gemeld, dat de politie in een hotel te Antonio den als vrouw verkleeden Spaanschen prins Louis Orleans de Bourbon heeft gearresteerd met drie personen, die zich in zijn gezelschap bevonden.

Zij moeten bij het passeeren der grens groote hoeveelheden cocaïne hebben gesmokkeld. Later werd de prins in vrijheid gesteld.

Gaat de Duitsche keizer op reis?

Deensche bladen melden, dat de ex-keizer Wilhelm reeds sedert geruimen tijd den wensch zou koesteren een reis naar Noorwegen te maken. Men neemt aan, dat deze reis waarschijnlijk in den loop van den aanstaanden zomer zal plaats vinden.

De *Deutsche Zeitung* meldt evenwel, dat te bevoegder plaatse omtrent een zoodanige reis niets bekend is.

Van officieze zijde te Bern wordt een bericht tegengesproken, volgens hetwelk de Duitsche ex-keizer voornemens zou zijn een villa in Trevano in het kanton Tessino te koopen.

Voorhistorische staatslieden.

Jean Girandoux, een van de op den voorgrond tredende jongeren, schrijver van „Bella", heeft in de *Nouvelles littéraires* zijn meening omtrent de moeilijkheden tusschen de Fransche regeering en het parlement weergegeven.

„De smaak, het meubilair, de bibliotheek van onze staatslieden is over het algemeen voorhistorisch. Daaruit stammen, voor het meerendeel de misverstanden, die bestaan tusschen het parlement en het denkende land. Daaruit komt ook het gebrek aan visie op onze ware behoeften voort, die een kenmerk schijnt te zijn van den parlementairen strijd.

Het Fransche parlement geeft een kijk op den parlementairen strijd als de „Salon d'Automne" op de schilderkunst.

Het is omdat onze staatslieden niet van onze moderne schilderkunst houden, noch van onzen stijl, onze stoffen, onze banden, dat zij slechte politiek maken".

„Immoreele dansen".

Bij het Japansche parlement is een wetsontwerp ingediend, waarbij Amerikaansche en Europeesche dansen, als zijnde immoreel, worden verboden.

Radio contra bioscoop.

De Amerikaansche filmindustrie klaagt, dat sinds in Japan de radio populair werd, het publiek daar te lande steeds minder belangstelling toont voor de bioscoop. Er zijn al rolprenten, die nauwelijks tien procent opbrengen, van hetgeen onder normale omstandigheden mocht worden verwacht.

Financiën en Handel.

Singapore-rubber-veiling.

De firma Hooglandt & Co. bericht ons d.d. 21 dezer:

Gedurende de verslagperiode was de markt kalm en bleven de prijzen vrijwel onveranderd.

De heden gehouden veiling opende vrij vast doch de vraag verminderde naar gelang de verkoop voortgang had. Standaard Ribbed Smoked Sheet werd privé afgedaan tegen 0.77 dollar per lb. Later in den dag was deze prijs echter niet meer te behalen. Voor Crepes bestond slechts geringe belangstelling. Browns vonden een kalme markt, doch voor mindere soorten was de mededinging beter.

Van de gecatalogiseerde hoeveelheid van 401 tons, werd 317 ton. aangeboden en 272 tons verkocht.

Dollarcents per lb.

Ribbed Smoked Sheet standaard—Ribbed Smoked Sheet off quality 0.68 dollar—0.79 dollar, Crepe Pale standard quality 0.76½ dollar, (*één party*), Crepe Pale of quality 0.63 dollar—0.75½ dollar, Crepe Brown Fine 0.64 dollar—0.66½ dollar, Crepe Brown 0.61 dollar—0.64 dollar, Crepe Dark 0.58 dollar—0.62 dollar, Crepe Bark 0.58 dollar—0.60 dollar.

Guldencents per ½ K.G.

Ribbed Smoked Sheet standard—Ribbed Smoked Sheet off quality—fl. 1,05¼,—fl 1,20, Crepe Pale standard quality—fl. 1,18½, (*één party*), Crepe Pale off quality—fl. 0,97½ —fl. 1,17, Crepe Brown Fine—fl. 0,99—fl. 1,03, Crepe Brown—fl. 0,94½—fl. 0,99, Crepe Dark —fl. 0,89¾—fl. 0,96, Crepe Bark—fl. 0.89¾ —fl. 0,93.

Koers 140³/₄.

Faillissementen.

Bij vonnis van den raad van Justitie werden in staat van faillissement verklaard:

Lin Tong An, koopman te Soerabaia, Go Tjhing Gwan, handelaar te idem, Lo Kian Kwat, koopman te idem en aldaar handel drijvende onder den naam van Toko Baliwerti.

Wisselkoersen.

van de

Nederlandsche Handel-Maatschappij, Agentschap Soerabaia.

Verkoop.

Amsterdam	T.T.	Ned. Crt.	f	100—
Rotterdam	zicht	„ „	„	100¼
's-Gravenhage	6 m/dato	„ „	„	101¾
Andere plaatsen in Nederland				⅛% duurder.
London	T.T.	Ind. Crt.	f	12.10—
	zicht	„ „	„	12.07½
Australië	T.T.	Ind. Crt.	f	12.18¾
	zicht	„ „	„	12.12½
New-York	T.T.	Ind. Crt.	f	248¾
San Francisco	zicht	„ „	„	248¼
Frankrijk	T.T.	Ind. Crt.	f	85/8
	zicht	„ „	„	81½
Duitschland	T.T.	„ „	„	595/8
	zicht	„ „	„	591/2
België	zicht	Ind. Crt.	f	99⅜
Zwitserland	3 d/zicht	„ „	„	483/8
Italië	T.T.	Ind. Crt.	f	
	zicht	„ „	„	10¼
Stockholm	T.T.	Ind. Crt.	f	
	zicht	„ „	„	67½
Oslo	T.T.	Ind. Crt.	f	
	zicht	„ „	„	54½
Kopenhagen	T.T.	Ind. Crt.	f	
	zicht	„ „	„	66—

RIALTO.

WORDT NIET GEPROLONGEERD!

Slechts voor Vrijdag 30 April en 3 volgende avonden. De United artists Super special de Luxe, met:

MARY PICKFORD. 's Werelds Favoriet Filmdiva, in

„DOROTHY VERNON OF HADDON HALL"

Grootscher en schitterender dan „ROBINHOOD;" ondanks de énorme kosten geen verhoogde prijzen. Vrijkaarten, behalve voor pers en autoriteiten niet geldig! Mis deze schitterende film niet! Wegens de groote lengte der film vangen de voorstellingen aan te 7 ure en 9.45 precies.

IETS BIJZONDERS! GEORGE O'BRIEN DE HELD UIT „HAVOC" in de WILLIAM FOX SUPER SPECIAL

VANAF DINSDAG 4 MEI. IETS BUITENGEWOONS! THE ROUGH NECK.

BINNENKORT DE MONUMENTALE WILLIAM FOX SCHLAGER: „THE IRON HORSE."

AGENDA

Bioscopen.

Rialto-Bioscoop, Passer Besar.
Heden: Tweedehandsch liefde.
Morgen: Dorothy Vernon. of Hadden Hall.

Simpang - Theater, Simpang.
Heden: Het gouden bed.
Morgen: idem

Sirene Bioscoop, Passer Besar
Heden: Het geloof eener vrouw
Morgen: idem

Royal Standard, Kranggan.
Heden: Rijkdom maakt blind.
Morgen: De man op de komeet.

Oriënt - Bioscoop, Bibis
Heden: de Schaduw van het Oosten
Morgen: idem

Stadstuin-Theater, Passer Besar.
Morgen: 7 u. n. m. Een schandaal in de groote wereld.

Restaurants.

Hellendoorn, Passer Besar.
Iederen dag matinée.

Hellendoorn, Simpang.
Elken avond muziek (Maandag uitgezonderd).
Zaterdag- en Zondagavond: Diner Dansant.

Stam & Weyns, Simpang.
Elken avond Jasz-band.

Hotels.

Hotel Brunet, Kaliasin.
Heden: Feestelijk inwijding nieuwen dansvloer.

Hotel Ngemplak, Ketabang.
Dagelijks, uitgezonderd Vrijdag: Diner met concert.
Zaterdag Diner-dansant,
Zondag 11 u. v. m. Matinée.

Oranje-Hotel, Toendjoengan.
Elken Dinsdag, Woensdag, Vrijdag, voorts Zondagavond: Diner Dansant.

Moulin rouge.

deren avond.
9 n. m. Concert.
10 n. m. Cabaret
Ballet de Montmartre.

Kranggan-Theater.
Operette gezelschap „Orion".
Heden: de Graaf van Monte Christo

Varia

Stadstuin-Theater, Passer Besar.
Heden: 9 u. n. m Soirée variée. na afloop bal.

Concerten.

Goebengplein, Goebeng.
Morgen: 5½ u. n. m. openbaar Concert Stedelijk muziek corps.

RIALTO Hedenavond Laatste Voorstellingen

Tweedehandsch Liefde.

SIMPANG THEATER

Heden en Volg. Avonden

De Bijzonder Mooie, Dramatische Film

Het Gouden Bed.

DAGAGENDA

Donderdag 29 April 1926

Vendutie ten huize C.G.W. Mitchell, makelaar, Bankastraat 14 meubilair.

Zaterdag 1 Mei 1926

Door G. Wiering ten huize Ockerse Regentesselaan 26 van meubilair.

Door F. Wardenaar ten huize van den Heer J. Salmon, Princesselaan 25. vau meubilair.

ten huize van H. F. E. SELIER Ketabang Goebeng 39 van meubilair.

Maandag 3 Mei 1926

Door G. Wiering ten huize J. van der Eyk. Weyermanstraat Patjarkling van meubilair.

Door F. Wardenaar in een huis Woenistraat 45 N.K. van keurigen inboedel.

Dinsdag 4 Mei 1926

Door G. Wiering in een huis Lemahpoetro No. 20 van meubilair.

Woensdag 5 Mei 1926

Door F. Wardenaar, van Deventerlaan 18 van Commissiegoederen.

Door het Vendukantoor F. Wardenaar in een huis Pregolian Boender 17 van meubilair, boschhanen en duiven.

Donderdag 6 Mei 1926

Door F. Wardenaar ten huize van den Heer H. van Delft, Sambongan, van meubilair.

AAMBEIEN.

tabletten, het beproefd middel tegen aambeien - Nadat u dit middel 15 dagen lang hebt gebruikt, zult u ondervinden, dat deze tabletten u weer in het bezit van gezondheid en opgeruimdheid hebben gesteld.

Het meest doeltreffend en betrouwbaar middel.

per doos f 15.—
„ groote doos „ 25.—

SUIKER ZIEKTE
tabletten per doos f 12,50

ASTHAMA
pillen per doos f 10,—

WATERZUCHT
pillen per doos f 7,50

SYPHILLIS
pillen per doos f 7,50

exclusief verzendkosten. Bij vooruitbetaling volgt franco toezending. uitsluitend verkrijbaar bij:

Chemicalienhandel Victoria
Semarang 392d

BOEKHOUDEN

mondelinge en schriftelijke opleiding voor praktijk en examens

F. K. W. van DELDEN
Accountant
Telefoon N. 1581.
Z. 2654.
345be

ROYAL STANDARD

PRACHT PROGRAMMA'S OP ONS DOEK

Voor 1 Week van af VRIJDAG 30 APRIL 1926
De lang verwachte beroemde film-artist

LUCIANO ALBERTINI IN „DE MAN op de KOMEET"

Een 8 deelig Juweeltje onder de ALBERTINI-FILMS. Hij wordt bijgestaan door de beeldschoone Italiaansche Artiste ELENA LUNDA,- TARZAN,- zijn aap, en verder door bekende en beroemde artisten, die allen het hunne hebben bijgedragen, om de film tot een GROOT succes te doen worden. „DE MAN op de KOMEET", is een film vol romantiek, die in EUROPA veel succes en hoogste tevredenheid opwekte.

NOG SLECHTS ENKELE DAGEN

„HELENA"

Deze film is een meesterwerk van kunst en photographie en in alles tot het uiterste verzorgd. Ziet de kunst- werken der oude Grieken-, de schitterende costumes, de ontroering, die het volk van Troja aangrijpt-, als de schoone HELENA aankomt, in een wagen, bespannen met TWEE WOESTE LEEUWEN,- de wagenrennen,- enz. men moet die zelf gezien hebben, om de overweldigende schoonheid daarvan naar waarde te kunnen schatten.

CASINO du Moulin Rouge
Professor STEENS
Geassisteerd door Prof STILLWELL
Nieuwe attracties

Iederend avond aanvang te .... 9 uur. Bioscope
10 uur.
CABARET VOORSTELLING
Na afloop Bal

BALLET de MONTMARTRE
Gedirigeerd door den heer LUDO.
DANSE des SOLDATS de BOIS

ENZ. ENZ.
ENTRÉE VRY
337 bdf

Handels Techn. en Sanitair Bureau
HOLVAST & Co.
ALOON-ALOON TJONTONG
Telf. 3064 N. Societeitstraat

OXILEERENDE TAFELVENTILATOREN 110 VOLT

240	m/m	vleugeldiameter	f 24,—
300	„	„	„ 28,—
350	„	„	„ 30,—
400	„	„	„ 33,—

Elec. strijkijzer 110 en 220 V vanaf f 6,50
344 cf

SIRENE

vanaf HEDEN t/m ZONDAG avond.

met PERCY MARMONT ALMA RUBENS

„Het Geloof Eener Vrouw"

EEN UNIVERSAL SUPER JEWEL!!
Hier hebt ge Een drama!
Hier hebt ge Pathos!
Hier hebt ge Romance!!!

„GEEN VROUW- blijkt naderhand de moeite waard te zijn geweest om haar te winnen. . . . . "
ZIET HIER de eindlezing van den scepticus in deze meeslepende ROMANCE!!
De meest menschelijke LIEFDES-ROMANCE. Ooit op het zilveren doek gebracht.

VRIJKAARTEN NIET GELDIG.

SLUIT DE GELEDEREN!!

WERKNEMERS!

Wij halen voor U de Kastanjes uit het vuur.
Stelt ons in staat, dit met kracht te doen.
Verdubbelt onze oplage. Wordt Abonné.

UW BELANG IS HET ONZE! . ONS BELANG ZIJ HET UWE!

Maleisch OperetteGezelschap „Orion"
Kranggan Schouwburg.
Donderdag 29 April
„De Graaf van Monte Christo" — Miss Riboet.
Speciale décors, costuums, enz. Als Edmond Dantes
Loge slechts f 2.— excl. gemeente belasting.
4047